

K A U H A V A

Tilinpäätöskirja 2022

Sisällysluettelo:

1.	Toimintakertomus.....	4
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2022.....	4
1.1.2	Kaupungin hallinto	6
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4	Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	12
1.1.5	Kaupungin henkilöstö	17
1.1.6	Ympäristöasiat	18
1.1.7	Muut ei-taloudelliset riskit	18
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	19
1.1.9	Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä	20
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	23
1.2.1	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa.....	23
1.2.2	Sisäisen valvonnan havainnot	24
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	25
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
1.3.2	Toiminnan rahoitus	28
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset	30
1.5	Kokonaistulot ja –menot	34
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	35
1.6.1	Konsernirakenne.....	35
1.6.2	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	36
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	41
1.6.4	Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut	43
1.6.5	Konsernin vakinainen henkilökunta	51
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	52
1.7.1	Tilikauden tuloksen käsittely	52
1.7.2	Talouden tasapaino	52
2	Talousarvion toteutuminen.....	54
2.1	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	54
2.2	Käyttötalouden toteutuminen	63
2.2.1	Yleishallinto.....	63
2.2.2	Perusturva.....	72
2.2.3	Sivistystoimiala	73
2.2.4	Tekninen toimiala.....	88
2.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	101
2.4	Investointien toteutuminen.....	104
2.5	Rahoitusosan toteutuminen	105
2.6	Yhteenveto talousarvion toteutumisesta.....	106

3	Tilinpäätöslaskelmat	108
3.1	Tuloslaskelma	108
3.2	Rahoituslaskelma	109
3.3	Tase	110
3.4	Konsernitilinpäätös	112
3.4.1	Konsernituloslaskelma	112
3.4.2	Konsernirahoituslaskelma	113
3.4.3	Konsernitase	114
4	Liitetiedot	116
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	116
4.1.1	Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	116
4.1.2	Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	117
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	118
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	119
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	122
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	122
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	126
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	129
4.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	131
5	Muut eriytetyt laskelmat	133
6	Allekirjoitukset ja merkinnät	134
6.1	Tilinpäätöksen allekirjoitus	134
6.2	Tilinpäätösmerkintä	135
7	Luettelot ja selvitykset	136
7.1	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	136
7.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	137

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2022

Vuosi 2022 on monella tapaa aikaisemmista vuosista poikkeava. Vuosi oli viimeinen, jolloin kunnat vastasivat sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisestä. Nämä 1860-luvulla kuntien tehtäväksi annetut palvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja valtion rahoitettavaksi. Kauhavalla tämä tarkoittaa erityisesti Kuntayhtymä Kaksineuvoisen tuottamia palveluja. Kaupungin tuottamista palveluista hyvinvointialueelle siirtyvät oppilashuolto sekä sote-aterioiden valmistus. Tammikuussa pidettiin historian ensimmäiset aluevaalit, joissa Etelä-Pohjanmaan aluevaltuustoon valittiin 59 aluevaltuutettua. Kauhavalta valtuustoon pääsi seitsemän jäsentä.

Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24.2.2022. Sodan seurauksena Kauhavalle tuli noin 350 ukrainalaista pakolaista. Heitä sijoitettiin kaikkiin kaupunginosiin Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n huoneistoihin. Kaupunki teki SPR:n kanssa ukrainalaisten majoittamisesta ja ohjauksesta ns. kuntamallin sopimuksen, johon perustuen kaupunki on saanut korvauksen kustannuksiin. Ukrainalaisille lapsille on järjestetty perusopetukseen valmistavaa opetusta Alahärmässä, Kauhavalla ja Ylihärmässä. Vapaaehtoiset ovat tehneet merkittävän työn asuntojen kalustamisessa, vaatteiden ja muiden tarvikkeiden hankinnassa sekä muussa auttamisessa.

Sodan seurauksena mm. sähkön, polttoaineiden, rakennustarvikkeiden ja elintarvikkeiden hinnat nousivat voimakkaasti. Myös korot lähtivät kesän jälkeen nousemaan. Talveksi ennustettiin sähkölampun, ja siihen varauduttiin toiminnan suunnittelulla ja mm. varavirtalähteiden hankkimisella.

Kauhavan sekä Evijärven ja Lappajärven alueiden maatalous- ja turkistarhauslomitukseen järjestäminen sekä niiden hallinto siirtyivät Kauhavalta Kurikan kaupungin järjestettäväksi 1.1.2022. Sen seurauksena kaupungin työntekijämäärä väheni noin 60:llä. Lappajärven varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseen liittyvä sopimus päättyi, ja ao. toiminta siirtyi Alajärven kaupungin järjestettäväksi. Tämä vähensi kaupungin henkilöstömäärää noin 15:llä. Hyvinvointialueuudistukseen liittyen työpajatoiminta siirtyi Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta kaupungille 1.11.2022. Työpajatoiminnan myötä kaupungin palvelukseen siirtyi 5 vakituista ja lähes 10 määräaikaista työntekijää.

Kaupungin organisaatioon tehtiin 1.1.2022 muutoksia. Toimialojen toimistohenkilöstö siirrettiin hallintopalvelujen toimialalle, josta resurssia jaetaan tarpeen mukaisesti. Kaavoitus- ja mittauspalvelut siirrettiin teknisen lautakunnan alaisuudesta ympäristölautakunnan alaisuuteen.

Elokuun alussa kaupunki alkoi maksaa lasten kotihoidon kuntalisää alle 3-vuotiaista lapsista ja heidän sisaruksistaan. Lisän piirissä on ollut yli 100 lasta.

Kouluverkkoon tehtiin muutoksia Ylihärmän koulukeskuksen alakouluosion valmistuttua. Hakolan ja Ylihärmän Kirkonkylän koulut ja Ylihärmän yläkoulu lakkautettiin 1.8.2022. Samalla perustettiin Ylihärmän yhtenäiskoulu.

Alahärmän lukiolle hankittiin moduulirakennus, kuten myös uudelle Tiheikön päiväkodille. Uuteen päiväkotiin sijoittui keskustaajaman esiopetus ja kaksi varhaiskasvatusryhmää.

Kaupungin johtoryhmässä tapahtui muutoksia. Sivistysjohtaja Markku Viitasaari irtisanoutui toukokuussa. Hänen seuraajansa Jonna Heikkilä aloitti virassa 3.10.2022. Kesä-syyskuun ajan virkaa hoidettiin tilapäisjärjestelyin. Kaupunginjohtaja Markku Lumio irtisanoutui 13.6.2022. Kaupungin hallitus siirsi 15.8.2022 hallintojohtaja Liisa Salon kaupunginjohtajan virkaan siihen saakka, kunnes

---

uusi johtaja aloittaa virassaan. Kaupunginvaltuusto valitsi 20.12.2022 Kauhavan uudeksi kaupunginjohtajaksi Vesa Rantalan. Hän ottaa viran vastaan huhtikuun 2023 alussa.

Kesällä Kauhavalla oli jälleen monipuolisesti tapahtumia. Kesäkuun alussa PowerParkin alueella järjestettiin lasten ja nuorten Power Cup -lentopalloturnaus, johon osallistui lähes 680 joukkuetta. Turnauksen järjestelyistä vastasivat yhteistyössä Lentopalloliitto ja PowerPark sekä Alahärmän Kisa, Kauhavan Wisa, Korttesjärven Järviveikot ja Ylihärmän Junkkarit. PowerParkin alueella järjestettiin myös useita muita tapahtumia, kuten myös LSK Business Parkin alueella.

Kaupungin talousarvio vuodelle 2022 oli lievästi ylijäämäinen. Tilikauden tulos muodostui kuitenkin selvästi paremmaksi, peräti 2,0 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Vuoden 2022 hyvä taloudellinen tulos perustuu verotulojen erittäin suotuisaan kehitykseen. Kokonaisuutena verotuloja saatiin 3,1 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Tästä kunnallisen tuloveron osuus oli 1,4 miljoonaa euroa ja yhteisöveron 1,8 miljoonaa euroa. Kiinteistövero kertyi hieman budjetoitua vähemmän. Hyvä tulos kasvatti taseen kumulatiivisen ylijäämäpuskurin 11,5 miljoonaan euroon. Tulos on erittäin hyvä huomioiden, että kaupungin maksuosuus Kuntayhtymä Kaksineuvoisen menoihin toteutui yhtymän saamista koronatuista huolimatta 3,1 miljoonaa budjetoitua korkeampana. Kun kyseessä oli sote-toimintojen osalta viimeinen kuntien rahoitusvastuulla ollut vuosi, palauttivat Eskoon sosiaalipalvelujen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymät taseisiinsa kertyneet ylijäämät jäsenkunnilleen. Kauhavan kaupungille tällä oli yli 800.000 euron tulosvaikutus.

Kaupunki investoi vuonna 2022 lähes 12,7 miljoonalla eurolla. Euromääräisesti eniten, 4,0 miljoonaa euroa, käytettiin Alahärmän koulukeskuksen rakentamiseen. Koulukeskus valmistuu vuonna 2023. Korttesjärven koulukeskuksen rakentamiseen käytettiin 2,3 miljoonaa euroa. Korttesjärven yhtenäiskoulu pääsi muuttamaan uusiin tiloihin elokuussa lukuvuoden alkaessa. Maa- ja vesirakentamiseen liittyviin investointeihin käytettiin yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy:n rakennuttama hyvinvointikeskus valmistui syyskuulla ja otettiin käyttöön lokakuussa 2022. Hyvinvointikeskukseen sijoittui Kuntayhtymä Kaksineuvoisen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin toimintoja.

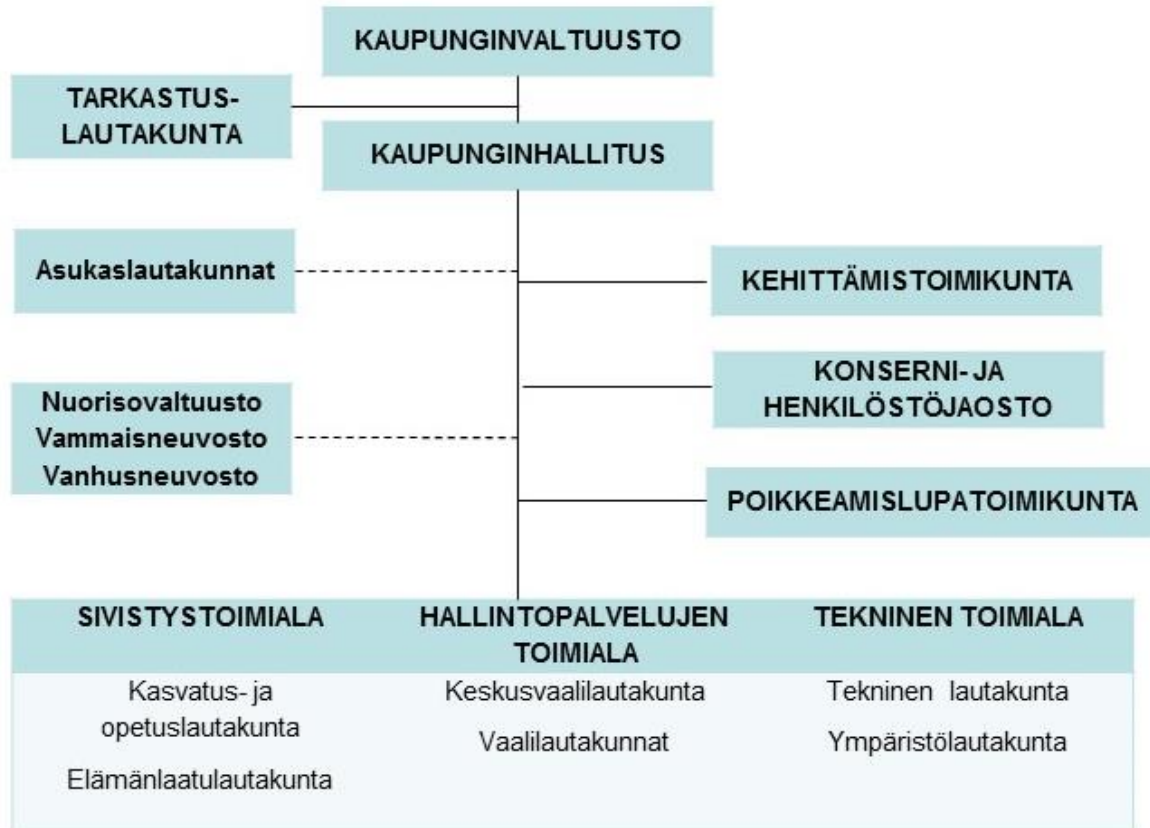
Kaupungin lainamäärä vuoden 2022 lopussa oli 67,5 miljoonaa euroa eli 4.468 euroa / asukas (67,3 m€, 4.392 €/as. vuoden 2021 lopussa).

Vuoden aikana kaupungin väestömäärä väheni edelleen. Kauhavalla oli vuoden 2022 lopussa tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 15.118 asukasta, mikä on 201 vähemmän kuin 2021. Luonnollisen väestönlisäyksen osuus muutoksesta oli -128, kuntien välisen muuttoliikkeen -98 ja maahanmuuton +30.

Työllisyystilanne parani edellisvuodesta. Työttömyysaste vaihteli kuukausittain 5,1 ja 6,8 prosentin välillä. Vuoden 2022 keskimääräinen työttömyysaste Kauhavan kaupungissa oli 5,9 prosenttia, kun se vuonna 2021 oli 6,7 prosenttia.

Liisa Salo
vt. kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Kesäkuussa 2021 toimitetuissa kuntavaaleissa Kauhavan kaupunginvaltuustoon valittiin 43 valtuutettua. Valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021.

Puolue	Äänimäärä		Paikat
Suomen Keskusta	3 051	40,8 %	18
Kansallinen Kokoomus	1 782	23,8 %	10
Perussuomalaiset	1 329	17,8 %	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	650	8,7 %	4
Suomen Kristillisdemokraatit	644	8,6 %	3
Liike Nyt	13	0,2 %	0
Valitsijayhdistys	9	0,1 %	0

Kaupunginvaltuuston jäsenet

Puheenjohtaja	Sankelo Janne	kokoomus
Varapuheenjohtajat	Annala Annukka Puronvarsi Esa Peltonen Matias	keskusta PS SDP
Jäsenet	Ekola Mika Haanpää Ilkka Hakala Heikki A. Hakala Teemu Heikkilä Ville-Pentti Hietämäki Petri Janhunen Kari Järvinen Niina Kamppinen Aapo Kankaansyrjä Mika Kari Jorma Kivikangas Emma Kunnari Marita Kurvinen Antti Lammi Sirpa Liinamaa Tapio Lillbacka Veli-Matti Malmi Hanna-Liisa Malmi Seppo Mattila Marita Mattila Risto Mäki-Fränti Tuula Mäkipelkola Mikko Niemistö Jaakko Ojanperä Harri Peltola Asko Peltoluhta Sami Pirhonen Joni Piri Mika Poltto Jyri Pukkila Mathias Rantala Taina Ruotsala Lasse Saarimaa Susanna Sandvik Jan-Erik Takala Vesa Uusimäki Toni Virrankoski Ville Välikangas Jari	keskusta PS keskusta keskusta kokoomus kokoomus kokoomus keskusta PS keskusta keskusta SDP keskusta keskusta keskusta KD keskusta kokoomus KD keskusta keskusta keskusta keskusta SDP keskusta PS keskusta keskusta keskusta keskusta SDP keskusta PS kokoomus PS, 9.5.2022 alkaen VaL SDP PS KD kokoomus PS kokoomus kokoomus keskusta kokoomus

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitukseen kuuluu 12 jäsentä.

Kaupunginhallituksen poliittinen jakauma 23.8.2021 alkaen

Keskusta	5 jäsentä
Kokoomus	3 jäsentä
PS	2 jäsentä
SDP	1 jäsen
KD	1 jäsen

Kaupunginhallituksen jäsenet

Puheenjohtaja	Hakala Teemu	keskusta
Varapuheenjohtajat	Välikangas Jari	kokoomus
	Mattila Risto	PS
Jäsenet	Hietamäki Petri	kokoomus
	Kamppinen Aapo	PS
	Kari Jorma	keskusta
	Kivikangas Emma	SDP
	Lammi Sirpa	KD
	Mäki-Fränti Tuula	keskusta
	Ojanperä Harri	keskusta
	Roumio Tiina	keskusta
	Saarimaa Susanna	kokoomus

Lautakunnat

Tarkastuslautakunta

Takala Vesa, pj.
Ekola Mika, vpj
Autio Tuomo
Hauta Tiina
Loukasmäki Leena
Puhtimäki Anna-Maija
Sandvik Jan-Erik
Ylinen Virva

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Virrankoski Ville, pj
Sironen Anna-Maria, vpj
Asuinmaa Antti
Haapala Tuula
Jaskari Mikko
Joensuu Seppo
Järvinen Niina
Kunnari Marita
Pirhonen Joni
Pukkila Mathias
Rantala Taina
Ruotsala Lasse

Elämänlaatulautakunta

Heikkilä Ville-Pentti, pj
Ylinen Anu, vpj
Ala-Rantala Tiina
Haapsaari Mika
Lahdenperä Tuomas
Mäki-Haapoja Mira
Niva Emmi
Palomäki Joonas
Puronvarsi Martti
Rinne Tuomo
Salonpää Hannu
Teneva Petya

Tekninen lautakunta

Hakala Heikki, pj
Piri Mika, vpj
Ekola Mika
Haanpää Ilkka
Isotalo Eija
Liinamaa Piia
Lillbacka Veli-Matti
Mäki-Haapoja Mira
Peltoluhta Sami
Poltto Jyri
Sui-Tuomaala Hannele
Syrjälä Piritta

Ympäristölautakunta

Aro Kaija, pj
Peltola Asko, vpj
Aula Vuokko
Haukkala Heikki
Huhtala Ville
Korpi Lea
Korpitie Mira
Lammi Sinikka
Lahti Jari
Lindholm Raimo
Mäkipelkola Mikko
Ylitalo Seppo

Virasto-organisaatio

Kaupunginjohtaja			
Hallintopalvelujen toimiala <i>Hallintojohtaja</i>	Kehityskeskus <i>Kehitysjohtaja</i>	Sivistystoimiala <i>Sivistysjohtaja</i>	Tekninen toimiala <i>Tekninen johtaja</i>
Hallintopalvelut <i>Hallintojohtaja</i>			
Talouspalvelut <i>Hallintojohtaja</i>			
Toimistopalvelut <i>Henkilöstöjohtaja</i>			
Henkilöstöhallinto <i>Henkilöstöjohtaja</i>			
Yhteistoiminta ja muu yleishallinto <i>Hallintojohtaja</i>	Elinkeinotoimi ja hanketoiminta <i>Kehitysjohtaja</i>	Varhaiskasvatus ja esiopetus <i>Varhaiskasvatuspäällikkö</i>	Rakentaminen <i>Rakentamispäällikkö</i>
	Markkinointi ja matkailu <i>Kehitysjohtaja</i>	Perusopetus <i>Opetuspäällikkö</i>	Tilapalvelut sis ruoka- ja puhtauspalv. <i>Tilapalvelupäällikkö</i>
	Työllisyys ja maahanmuutto <i>Kehitysjohtaja</i>	Lukiokoulutus <i>Sivistysjohtaja</i>	Yhdyskuntatekniikka <i>Yhdyskuntatekniikan päällikkö</i>
	Maaseututoimi <i>Maaseutupäällikkö</i>	Henkilökuljetukset <i>Sivistysjohtaja</i>	Rakennusvalvonta <i>Rakentamispäällikkö</i>
		Elämänlaatu- ja palvelut <i>Musiikkiopiston rehtori</i>	Maankäyttö ja ympäristö <i>Maankäyttöpäällikkö</i>

Johtoryhmä

Lumio Markku, kaupunginjohtaja 13.8.2022 saakka
Salo Liisa, hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja 15.8.2022 alkaen
Viitasaari Markku, sivistysjohtaja 31.7.2022 saakka
Vihla Ville, vs. ja vt. sivistysjohtaja 6.6. – 31.8.2022
Paavola Päivi, vt. sivistysjohtaja 1.9. – 2.10.2022
Heikkilä Jonna, sivistysjohtaja 3.10.2022 alkaen
Hakola Antti, tekninen johtaja
Kuoppala Juha-Martti, kehitysjohtaja
Niemistö Päivi, henkilöstöjohtaja
Lahnalampi Janne, maaseutupäällikkö

Valtuustoon nähden tilivelvolliset viranhaltijat

Vaalit	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja
Tarkastuslautakunta	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja
Yleishallinto	kaupunginjohtaja
Perusturva	kaupunginjohtaja
Sivistystoimiala	sivistysjohtaja
Tekninen toimiala	tekninen johtaja
Rahoitus	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomessa bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,1 prosenttia vuonna 2022.

Työllisten määrä kasvoi 2,4 prosenttia vuodesta 2021. Työttömyysaste oli 6,8 prosenttia (7,7 prosenttia vuonna 2021).¹

Ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlasketun tuloksen vuodelta 2022 arvioidaan olevan noin 1,3 miljardia euroa ylijäämäinen, kun vuonna 2021 ylijäämätao oli 1,8 miljardia euroa. Vuosikate pienei koko maan tasolla edellisestä vuodesta 0,5 miljardilla eurolla.

Kuntasektorin toimintakulut nousivat 5,0 prosenttia vuodesta 2021. Toimintatuotot pieneivät 1,9 prosenttia.

Verotulot kasvoivat 5,3 prosenttia vuodesta 2021. Valtionosuuksia kunnat saivat 6,5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2021.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketut Investoinnit lisääntyivät 8,0 prosentilla vuodesta 2021. Euroina investointeihin käytettiin 5,8 miljardia.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2022 lopussa 24,4 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi 1,0 prosenttia vuodesta 2021.²

Vuoden 2022 lopussa Etelä-Pohjanmaan työttömyysaste oli 7,5 prosenttia. Maakunnan työttömyysaste oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2022 oli 9,9 prosenttia. Kauhavan työttömyysaste oli 6,8 prosenttia, mikä oli Etelä-Pohjanmaan kuntien joukossa 8. paras.³

1.1.4 Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2022 toteutui kaupungin henkilöstöorganisaatiossa joitakin muutoksia. Kaavoitus- ja mitaustoimi siirtyi teknisen lautakunnan alaisuudesta ympäristölautakunnan alaisuuteen. Tehtävä yhdistettiin ympäristösuojelun kanssa uudeksi maankäyttö ja ympäristö -vastuualueeksi. Muutoksia tuli myös toimistohenkilöstön organisointiin. Aikaisemmin eri toimialoilla ollut henkilöstö siirrettiin hallintopalvelujen alaisuuteen. Resurssia jaetaan hallintopalveluista keskitetysti ja joustavasti muille toimialoille. Uuden toimintatavan mukaisia järjestelyjä kehitetään edelleen vuonna 2023.

Maatalous- ja turkistarhauslomitus sekä niiden hallinto siirtyivät vuoden 2022 alusta Kurikan kaupungin järjestettäväksi. Tämän myötä kaupungin henkilöstömäärä väheni noin 60:llä. Elokuun alusta Lappajärven varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisvastuu ja palvelujen tarvittu henkilöstö, noin 15 työntekijää, siirtyivät Alajärven kaupungille.

Vuosi 2022 oli viimeinen vuosi, jolloin sote- ja pelastuspalvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuu olivat kunnilla. Hyvinvointialueiden toiminnan valmistelu näkyi mm. tammikuussa 2022 toimitetuista, historia ensimmäisistä aluevaaleista. Kauhavalta valittiin 7 jäsentä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuustoon.

Koronapandemia jatkui alkuvuodesta 2022. Kaupungin toiminta järjestettiin kuitenkin normaalisti. Epidemia kuitenkin aiheutti tavallista enemmän sairauspoissaoloja.

¹ Tilastokeskus. Kansantalouden neljännesvuositilinpito 2022. 4. vuosineljännes.

² Suomen Kuntaliitto 8.2.2023. Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2022.

³ Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus: Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 12/2022

Hakolan ja Ylihärmän Kirkonkylän koulut sekä Ylihärämä yläkoulu lakkautettiin 1.8.2022, ja samalla perustettiin Ylihärämä yhtenäiskoulu. Koulun vuosiluokat 1–6 aloittivat lukuvuoden Ylihärmän koulukeskuksen uusissa tiloissa. Korttesjärven yhtenäiskoulun oppilaat ja henkilökunta pääsivät pitkän väistön jälkeen aloittamaan lukuvuoden 2022–2023 upouudessa Korttesjärven koulukeskuksessa.

Alahärmän lukion tiloiksi hankittiin moduulirakennus. Siirrettävänä rakennuksena toteutettiin myös Tiheikön päiväkoti Kauhavan koulukeskuksen ja Kirkkorannan päiväkodin läheisyyteen. Päiväkotiin sijoittui Kauhavan alueen esiopetusryhmät sekä kaksi varhaiskasvatusryhmää.

Uusi hyvinvointikeskus valmistui syyskuussa Kauhavalle kaupungin tytäryhtiön toteuttamana. Tiloihin sijoittui Kuntayhtymä Kaksineuvoisen, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Härmämedi Oy:n toimintoja.

Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainaan näkyi ja kosketti myös Kauhavalla. Maaliskuusta alkaen Kauhavalle saapui ukrainalaisia sotapalkolaisia, yhteensä lähes 400. Kaupunki teki SPR:n Seinäjoen vastaanotokeskuksen kanssa ns. kuntamalli-sopimuksen, joka mahdollisti pakolaisten sijoittaminen Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n huoneistoihin. Kaupunki järjesti perusopetukseen valmistavaa opetusta Alahärmässä, Kauhavalla ja Ylihärmässä.

Elinkeinoelämä kehittyi positiivisesti. Kaupungin tytäryhtiö Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy rakennuttamat Steel Comp Oy:lle uudet toimitilat valmistuivat maaliskuussa Eteläisen sisääntulotien varheen. Yrityskiinteistöt toteutti Tuomisentie 16 -teollisuushallin laajennuksen. Tilat tulevat KJH-Comp Oy:n käyttöön. Laajennus valmistui joulukuussa.

Kunnallinen tuloveroprosentti on ollut sama, 21,75 prosenttia, vuodesta 2014 lähtien. Kaupungille tilitettiin vuonna 2022 kunnallista tuloveroa 49,8 miljoonaa euroa. Määrä on 2,0 miljoonaa euroa (+4,2 %) enemmän kuin vuonna 2021. Myöskään kiinteistöveroprosentteihin ei tehty muutoksia edellisestä vuodesta. Vuonna 2022 yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,95, vakituisen asuinrakennuksen 0,55, muun asuinrakennuksen 1,10, voimalaitosten 3,00 ja rakentamattomien rakennuspaikkojen 2,00 prosenttia. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöistä ei peritty kiinteistöveroa. Kauhavan kaupungille tilitettiin vuonna 2022 kiinteistöveroa 3,9 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,2 miljoonaa euroa (-5,3 %) vähemmän kuin vuonna 2021. Yhteisöveron tilitykset kasvoivat koronatukena kunnille maksetun, jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotuksen poistumisesta huolimatta 0,4 miljoonalla eurolla (+7,5 %). Kokonaisuutena kaupungin verotulot nousivat 3,8 prosenttia eli 2,1 miljoonalla eurolla vuodesta 2021.

Kaupunki sai valtionosuuksia 56,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 valtionosuuksia kertyi kaikkiaan 53,9 miljoonaa euroa.

Käyttötaloustulojen yhteismäärä 7,5 miljoonaa euroa ylitti talousarvion 1,7 miljoonalla eurolla. Ympäristölautakunnan tuloarvio alittui 0,1 miljoonalla eurolla lupamaksujen toteutuessa budjetoitua pienempinä. Muilta osin tuloarviot toteutuivat.

Käyttötalousmenoja kertyi kaikkiaan lähes 115,6 miljoonaa euroa, noin 3,6 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Käyttötalousmenot toteutuivat kaupunginhallitusta, perusturvaa, kasvatus- ja opetuslautakuntaa sekä teknistä lautakuntaa lukuun ottamatta toimielinکوhtaisia määrärahoja pienempinä. Kaupunginhallituksen määräraha ylittyi 0,3 miljoonalla eurolla. Ylitys johtui vastaanottopalvelujen järjestämisestä ukrainalaisten kuntamallisopimuksen mukaisesti. Sopimukseen perustuen SPR kuitenkin korvasi aiheutuneet kustannukset, mikä näkyy kaupunginhallituksen tuloarvion selvänä ylittymisenä.

Perusturvan määrärahan ylittyminen 2,4 miljoonalla johtui Kuntayhtymä Kaksineuvoisen menojen rahoitusosuuden ylityksestä. Kasvatus- ja opetuslautakunnan määräraha ylittyi lähes 0,7 miljoonalla eurolla. Tästä vajaa 0,1 miljoonaa euroa johtuu sellaisten kehittämishankkeiden menoista, joita ei oltu huomioitu talousarviossa. Näihin on saatu valtionavustus, joka näkyy toimintatuotoissa. Varhaiskasvatuspalveluiden menot ylittyivät reilulla 0,3 miljoonalla eurolla, mikä johtuu pääasiassa muille kunnille myytyjen varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstömenoista. Varhaiskasvatuksen tulot ylittyivät vastaavasti 0,6 miljoonalla eurolla. Perusopetuksen menot ylittyivät vajaalla 0,3 miljoonalla eurolla. Ylitys selittyy koulukuljetusten hintoihin tehdyllä 20,1 prosentin indeksitarkistuksella sekä valmistavan opetuksen menoilla, joihin ei oltu varauduttu talousarviossa.

Teknisen lautakunnan määräraha ylittyi vajaalla 0,2 miljoonalla eurolla. Suurin haaste liittyi energian ja materiaalien voimakkaaseen hinnannousuun sekä ostopalvelujen arvioitua suurempaan käyttötarpeeseen. Tarve johtui raskaasta investointiohjelmasta sekä henkilöstön rekrytointihaasteesta. Lisäksi määräraha ylittyi Härmän keskuskeittiön vuokranantajan laiminlyönneistä johtuen.

Keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kaupunginvaltuuston, elämänlaatulautakunnan ja ympäristölautakunnan määrärahat alittuivat.

Käyttötalouteen on kirjattu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ylijäämäpalautusta 0,6 miljoonaa euroa. Palautus on huomioitu jäsenkuntien palvelumaksujen suhteessa, jolloin se on kohdistettu vähentämään perusturvan menoja. Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän ylijäämäpalautus 0,2 miljoonaa euroa on kirjattu muihin rahoitustuottoihin, koska palautus tehtiin jäsenkuntauosuuksien suhteessa.

Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 5,9 miljoonaa euroa, mikä alittaa budjetoidun 0,1 miljoonalla eurolla. Tilinpäätöksessä tehtiin Kauppatie 109 -rakennukseen 0,4 miljoonan euron ja Iltakello -rakennukseen 0,1 miljoonan euron kertapoistot. Kahden yhtiön osakkeisiin tehtiin yhteensä 0,1 miljoonan euron arvonalennukset. Kokonaisuutena poistoja kertyi 6,5 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtoja kertyi yhteensä vajaa 0,2 miljoonaa euroa.

Kauhavan kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös muodostui 2,0 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Talousarvioon nähden tulos on yli 1,9 miljoonaa euroa parempi. Kun tilinpäätöksessä huomioidaan ns. kertaluonteiset erät, eli kertaluonteiset poistot ja arvonalentumiset, myyntivoitot ja -tappiot sekä kuntayhtymien ylijäämäpalautukset, on tulos noin 1,7 miljoonaa euroa ylimääräinen. Näin ollen kaupunki saavutti talouden tasapainolle asetetun tavoitteen. Taseeseen kertynyt ylijäämä kasvaa tuloksen myötä 11,5 miljoonaan euroon.

Investoinnit

Vuonna 2022 kaupunki investoi yhteensä 12,7 miljoonalla eurolla. Investointituloja kertyi vajaa 0,2 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna investointien määrä oli poistoihin ja tulorahoitukseen suhteutettuna aivan liian korkealla tasolla.

Euromääräisesti vuoden 2022 suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Alahärmän koulukeskus (4,0 m€) ja Korteesjärven koulukeskus (2,3 m€). Maa- ja vesirakenteisiin investointiin yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Kertomusvuonna investointien rahoittamiseen otettiin 6,0 miljoonaa uutta pitkäaikaista lainaa. Lainamäärän kasvusta huolimatta korkomenot jäivät selvästi alle budjetoidun alkuvuoden alhaisesta korkotasosta johtuen.

Väestö ja työllisyys

Kaupungin asukasluku vuoden 2022 lopussa 15.118 (v. 2021 15.319 asukasta). Kertomusvuoden aikana kaupungin väestö väheni 201 asukkaalla. Vuoden 2008 lopun tilanteeseen verrattuna väestö on vähentynyt 2.655 asukkaalla. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kaupungin väkiluku tulee jatkossakin pienenemään ja vanhusväestön määrä kasvamaan.

Henkikirjoitettu väestö (31.12.)

1980	2000	2008	2018	2019	2020	2021*	2022
19.924	18.967	17.773	16.022	15.726	15.514	15.319	15.118

*Tilastokeskuksen ennakkotieto

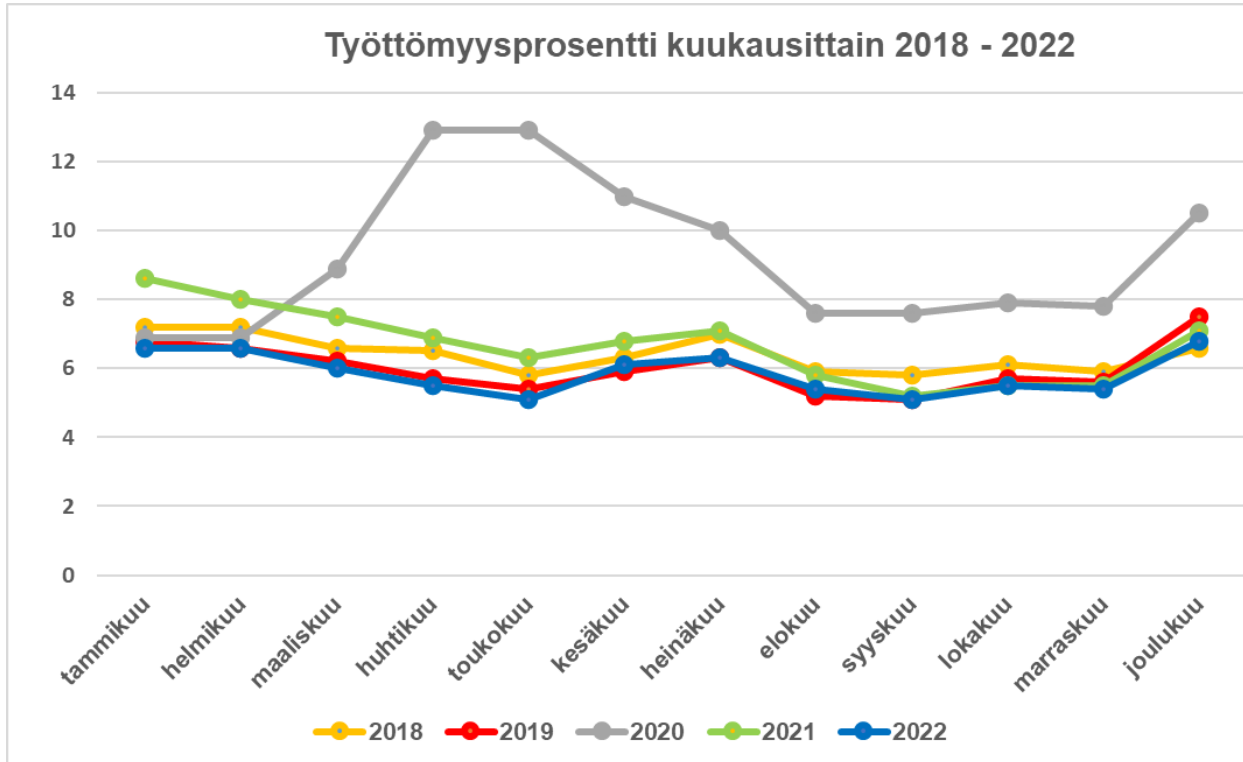
Vuonna 2022 Kauhavalla syntyi 93 lasta ja kuoli 220 kuntalaista. Näiden erotus eli luonnollinen väestönlisäys oli -127. Kauhavalta muutti muihin kuntiin 593 henkilöä, ja Kauhavalle muutti 469 henkilöä kuntien välisen nettomuuton ollessa -98. Kauhavalle muutti ulkomailta 47 henkilöä ja täältä ulkomaille 17 henkilöä, eli nettomaahanmuutto oli + 30 asukasta.

Väestön muutos 31.12.2018 - 31.12.2022 (tilastokeskus)

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Tulo muutto	Lähtö muutto	Netto muutto	Maa-han muutto	Maasta muutto	Netto maa-han muutto	Väestön lisäys	Väestö
2018	116	221	-105	433	668	-235	105	20	85	-255	16.022
2019	102	208	-106	299	643	-344	120	33	87	-302	15.726
2020	100	228	-128	439	550	-111	41	15	26	-212	15.514
2021	107	208	-101	469	593	-124	40	8	32	-195	15.319
2022	93	220	-127	436	534	-98	47	17	30	-201	15.118

Ikärakenteen osalta Kauhavalla yli 64-vuotiaiden määrä on kasvussa. Vuonna 2021 yli 65-vuotiaiden osuus on Kauhavan väestöstä 29,4 prosenttia koko maan keskiarvon ollessa 22,7 prosenttia. Ikääntyvien kuntalaisten suureneva osuus näkyy siten myös ns. työikäisen väestön (15–64 v.) pienempänä osuutena, 53,1 prosenttia, verrattuna koko maan keskiarvoon 63,2 prosenttia. Lasten (0–14 v.) osuus Kauhavan väestöstä on 15,2 prosenttia, mikä on sama kuin koko maan keskiarvo.

Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Kauhavalla taloudellinen huoltosuhte on 156,3. Koko maan tasolla taloudellinen huoltosuhte on 132,8.

Vuonna 2022 alin työttömyysaste oli touko- ja syyskuussa, 5,1 prosenttia (v. 2021 alin syyskuussa 5,2 prosenttia) ja korkein joulukuussa 6,8 prosenttia (v. 2021 korkein tammikuussa 8,6 prosenttia). Vuoden 2022 keskimääräinen työttömyysaste Kauhavan kaupungissa oli 5,9 prosenttia, kun se vuonna 2021 oli 6,7 prosenttia.

Kaupungin suurimpien työnantajien henkilöstövahvuudet

	2022	2021	2020	2019	2018
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	619	589	602	603	694
MSK Group konserni	527	478	474	449	448
Kauhavan kaupunki (vakinaiset)	466	520	524	549	581
Skaala Ikkunat ja Ovet Oy	338	315	308	290	234
Lillbacka konserni	197	146	140	181	182
Härmän Kuntoutus Oy	137	134	133	130	143
Suomen Maa-autot Oy	122	53	60		
Härmän Liikenne Oy	108	82	82	67	62
Piristeel Oy	95	86	81	70	
Suomen Yrittäjäopisto Oy	92	87			
Unico Finland Oy	89	90	115	110	108
Sofor Oy	56	54	52		
Pellon Group Oy	53	59	60	64	70

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstöä koskevia tietoja esitetään laajemmin erillisessä henkilöstöraportissa.

Koko henkilökunta 1.1.2009, sekä 31.12.2021 ja 2022 osastoittain

	1.1.2009	31.12.2021	31.12.2022	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muutos ed. vuosi %
Hallintopalvelut	30	13	27	-3	+14	+107,7
Kehityskeskus	125	71	19	-106	-52	-73,2
Sivistystoimiala	331	433	441	+110	+8	+1,9
Tekninen toi- miala	182	109	103	-79	-6	-5,5
Yhteensä	668	626	590	-78	-36	-5,8

Sivistystoimialan henkilöstön määrä on lisääntynyt vuonna 2014, kun Kauhavan kaupungin sekä Evijärven ja Lappajärven kuntien varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta kaupungin järjestettäväksi. Lappajärven varhaiskasvatuspalvelujen järjestämistä koskeva sopimus päättyi 1.8.2022, ja henkilöstö siirtyi Alajärven kaupungin palvelukseen.

Kehityskeskuksen henkilöstö väheni 1.1.2022, kun maatalous- ja turkistarhauslomituksen sekä niiden hallinnon henkilöstö siirtyi 1.1.2022 Kurikan kaupungin palvelukseen. Henkilöstö lisääntyi 1.11.2022, kun työpajan henkilöstö siirtyi Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta Kauhavan kaupungin palvelukseen.

1.1.2022 voimaan tuleen hallintosäännön mukaisesti eri toimialojen toimistohenkilöstö siirtyi hallintopalvelujen toimialan alaisuuteen.

Vakinainen henkilökunta

	1.1.2009	31.12.2021	31.12.2022	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muutos ed. vuosi %
Hallintopalvelu- jen toimiala	29	13	23	-6	+14	+107,7
Kehityskeskus	103	59	9	-94	-47	-79,7
Sivistystoimiala	223	351	342	-119	-9	-2,6
Tekninen toi- miala	169	97	92	-77	-5	-5,2
Yhteensä	524	520	466	-58	-54	-10,4

1.1.6 Ympäristöasiat

Kauhavan kaupunki on keväällä 2017 asettanut 7,5 prosentin energiasäästötavoitteen liittymällä Kuntien Energiatehokkuussopimukseen vuosiksi 2017–2025. Uudisrakennuksissa on panostettu led-valaistukseen ja energiatehokkaisiin valintoihin. Uusiin kaupungin rakennuksiin on asennettu aurinkopaneeleja ja kaupungin kiinteistöjen osalta on tehty selvitys öljylämmityksestä luopumiseksi.

Kaupunginhallitus on maaliskuussa 2018 hyväksynyt kaupungille kestävän kehityksen ohjelman vuoteen 2025. Ohjelma sisältää kaupungin kestävän kehityksen tavoitteet sekä kaupungin energiasäästötavoitteen, energiasäästöihin määritelmät, ensisijaiset toimenpiteet sekä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman. Lisäksi ohjelma sisältää tavoitteita jätteenkäsittelyyn ja kierrätyksen organisoinnin kehittämiseksi ja hyvien kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien käytön edistämiseksi. Kauhavan kaupunki liittyi uudelleen Kestävät -ilmastoyhteistyöhön vuoden 2022 aikana. Kestävän kehityksen ohjelma päivitetään vuoden 2023 aikana.

Kauhavan kaupunki on käynnistänyt keskuskeittiöhankkeen, joka tulee vähentämään kuljetustarvetta sekä säästää energiaa pienentyvän pinta-alan myötä. Elintarvikehankinnat tehdään Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaan kautta ja siinä otetaan huomioon ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät asiat. Kaupungin omissa kohteissa mitataan biojätteen määrää ja myös keittiöiden laitekantaa on uusittu energiatehokkaammaksi.

Asemakaava-alueiden tievalaistusta uusitaan vähitellen led-valaistuksiksi siten, että olemassa olevia lamppeja on korvattu led-polttimoilla valaisinten vaihdon yhteydessä. Uudet tievalaistukset on toteutettu led-tekniikalla.

Kaupungin alueen jätevedenpuhdistamoilla puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset. Kauhavan kaukolämpö toimii 100 %:sti uusiutuvalla energialla.

Kauhavan kaupunki ei laadi erillistä ympäristötilinpäätöstä.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset riskit

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjumisesta sekä ihmisoikeusasioista.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista, pyytämistä, antamista, vaatimista tai hyväksymistä siten, että se vaikuttaa kohdehenkilön tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa.

Päätöksenteon riippumattomuuden ja avoimuuden lisäämiseksi on luottamushenkilöiltä ja toimielinten esittelijöitä pyydetty kuntalain 84 pykälän mukaiset sidonnaisuusilmoitukset.

Esteellisyssäännöksiin on kiinnitetty huomiota uusien luottamushenkilöiden koulutuksessa.

Vuoden 2022 aikana on joistakin kokouksista vuotanut tietoja mm. luottamuksellisesta keskustelusta, vaikka luottamushenkilöt ovat allekirjoittaneet vaitiolositoumukset.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupunginvaltuuston hyväksymällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kauhavan asukasluvun, erityisesti työikäisten määrän, odotetaan vähenevän edelleen. Samalla vanhusväestön määrä ja osuus kasvaa. Varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrä tulee vähene-
mään selvästi.

Väestökehitys vaikuttaa kunnallisen tuloveron kertymään pienentävästi. Väestökehityksellä on merkittävä vaikutus myös palveluverkkoon ja tarvittaviin palveluihin.

Sote-palvelut, pelastustoimi ja koulujen psykososiaalinen tuki siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttia leikataan 12,64 prosenttiyksik-
köä vuoden 2022 tasosta. Myös valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen
kustannuksia vastaava osuus. Näin ollen myös valtionosuuksien määrä laskee merkittävästi.
Koska Kauhavalla sote-palvelujen tuottamisesta on vastannut Kuntayhtymä Kaksineuvoinen ja pe-
lastuspalvelujen tuottamisesta Seinäjoen kaupunki, ei muutos ole toiminnallisesti niin merkittävä
kuin niissä kunnissa, jotka ovat itse järjestäneet sote-palvelut. Kauhavalta hyvinvointialueelle siirtyy
koulujen psykososiaalisen tuen järjestäminen sekä sote-aterioiden tuottaminen. Henkilöstömää-
ränä tämä tarkoittaa noin 13 henkilöä.

Pitkään jatkunut kaupungin talouden kantokykyä raskaampi investointiohjelma kasvattaa kaupun-
gin lainavastuiden määrää merkittävästi. Myös poistojen määrä kasvaa jonkin verran. Kun päätetyt,
pakolliset koulu- ja hyvinvointikeskusinvestoinnit saadaan valmiiksi, on investointitaso pudotettava
vuosiksi selvästi suunnitelman mukaisia poistoja pienemmäksi.

Kaupungin ja konsernin laina- ym. vastuiden määrä nousee selvästi lähivuosien aikana. Jotta
näistä vastuista selvitään, tulee vuosikatetaso pystyä pitämään poistoja korkeamana. Tämä edel-
lyttää talouden pitämistä lievästi ylijäämäisenä. Mikäli korkotaso nousisi voimakkaasti, toisi se pai-
neita talouteen koko konsernissa.

Kauhavan kaupungin vuoden 2023 talousarvio on laadittu tasapainoon. Hyvinvointialueuudistuk-
sen vaikutus kaupungin talouteen tarkentuu vuoden 2023 aikana, kun valtionosuuksien lopullinen
taso selviää. Kaupungin talouden tasapainon säilyttäminen edellyttää jatkuvaa seurantaa ja arvi-
ointia.

1.1.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan toimintaan, rahoitukseen ja vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Kauhavan kaupungilla on 14 tytäryhtiötä tai niiden tytäryhtiötä, joten riskienhallintaa arvioidaan myös konsernitasolla.

Kaupungilla on valtuuston hyväksymä riskienhallintapolitiikka.

Strategiset riskit

Palvelut ja ympäristö

Kaupunkistrategiassa kriittiseksi menestystekijäksi on asetettu lapsiin, nuoriin ja perheisiin panostaminen. Tavoitteena on asukasmäärän vähenemisen hidastaminen. Kuntien välinen nettomuutto vuonna 2022 oli -98. Vuonna 2021 vastaava luku oli -124. Myös luonnollinen väestönlisäys on ollut Kauhavalla jo pitkään negatiivinen. Vuonna 2022 Kauhavalla syntyi 93 lasta ja kuoli 220 henkilöä. Näin olleen luonnollinen väestönkehitys oli -127, kun se vuonna 2021 oli -101. Lasten ja kouluikäisten määrän vähenemisellä tulee olemaan merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeeseen ja palveluverkkoon. Riskinä on, että uudet ja kalliit rakennukset jäävät vajaakäytölle. Kouluikäisten määrän väheneminen on huomioitu suunnittelemalla uudet koulurakennuksen helposti eri käyttö-tarkoitukseen muutettaviksi.

Työikäisen väestön väheneminen pienentää verotuloja, jolloin riskinä on riittämätön tulopohja laadukkaille lasten, nuorten ja perheiden palveluille.

Kaupungin yhtenä kriittisenä menestystekijänä on voimien kokoaminen, vain yhdessä olemme vahva kunta. Kaupunginosien välillä kytevä eripura on riski myönteisen kuntakuvan ja vetovoimaisen asuinpaikan rakentumiselle ja väestökehitykselle. Luottamushenkilöhallinnossa kaupungin yhtenäisyys on kehittynyt suotuisaan suuntaan.

Syksyllä 2022 valmistuneella hyvinvointikeskuksella on suuri merkitys kaupungin palvelutarjontaan, työpaikkoihin sekä kaupungin pito- ja vetovoimaan. Hyvinvointikeskuksella on Kauhavalle suuri aluetaloudellinen merkitys.

Sote-palvelujen säilyminen kaupungin alueella tulee varmistaa vaikuttamistyöllä.

Elinvoima ja yrittäjyys

Työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen syntyminen ovat Kauhavan kaupungille elintärkeitä. Isojen yritysten siirtyminen muualle on merkittävä strateginen riski. Työpaikkojen mukana myös osa henkilöstöstä muuttaa pois kaupungista. Tähän liittyvä riski on kaikilla kunnilla.

Väestön ikääntymisellä ja negatiivisella väestönkehityksellä on vaikutusta myös kauhavalaisten yritysten, ja myös kaupungin ja hyvinvointialueen työvoiman saantiin.

Hyvät liikenneyhteydet ovat Kauhavan kehitykselle tärkeitä yritystoiminnan ja asukkaiden kannalta. Erityisen tärkeitä ovat valtatie 19:n kehittäminen välillä Seinäjoki-Kauhava sekä junien pysähtymisen Kauhavalla. Riskinä on, että logistiikan infrastruktuuri kehittyy hitaasti tai ei ollenkaan (teiden kehittämiseen tai kunnossapitoonkaan ei riitä rahaa, yhä harvempi juna pysähtyy Kauhavalla).

Kaupungin väestökehitys on ollut pitkään negatiivinen. Tällä on vaikutusta myös yksityisten palveluiden kysyntään. Riskinä on, että erikoisliikkeet ja –palvelut loppuvat, millä on erilaisia suoria- ja kerrannaisvaikutuksia.

Toiminnalliset riskit

Henkilöstön osaaminen

Henkilöstön koulutustaso vastaa pääsääntöisesti tehtävän vaatimuksia ja tehtävässä edellytetyjä kelpoisuusvaatimuksia.

Kauhavan kaupungilla on tehtäviä, joihin on vaikea löytää täysipainoisesti tehtävät osaavaa sijaista omasta organisaatiosta. Lisäksi henkilöstön siirtäminen tehtävästä toiseen on vaikeaa, koska mitoit- tus on useimmissa yksiköissä erittäin tiukka.

Henkilöstön saatavuus

Avoinna oleviin virkoihin ja toimiin on pääsääntöisesti saatu riittävästi päteviä hakijoita. Kunta-alaa yleisesti koskeva työvoimapula ja henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet ovat kuitenkin havaittavissa Kauhavallakin mm. teknisen toimialan asiantuntijoiden, ruokahuollon ja varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytoinnissa.

Suhdanneilanteen ja kaupungin toimialan (ei sosiaali- ja terveystoimea) johdosta sijaisten saamisessa ei ole ollut merkittäviä ongelmia.

Tietojärjestelmien toimivuus

Tietojärjestelmien toimivuudesta sekä tietoliikenneyhteyksistä vastaa palvelusopimukseen perus- tuen Järvinet Oy, jolla on omat varmistusjärjestelmänsä ja kapasiteettia ongelmatilanteiden nopeaan hoitamiseen.

Ongelmia voi aiheutua kyberhyökkäyksistä, operaattoreiden tietoliikenneyhteyksien katkeamisista sekä ohjelmatoimittajien toimintojen vuoksi.

Suhdannevaihtelut

Suuri osa kaupungin teollisista työpaikoista kohdistuu vientivetoiseen metalliteollisuuteen ja agro- teknologiaan tai puusepänteollisuuteen. Tämän vuoksi alueen teollisuus on suhdanneherkkää, ja suhdannevaihtelut näkyvät työvoiman tarpeessa. Suhdannevaihteluilla on vaikutusta kaupungin tulopuolella kunnallis- ja yhteisöveron kertymään.

Suhdannevaihteluilla on vaikutuksia myös tytäryhtiöihin, esimerkiksi vuokra-asuntojen ja kaukoläm- mön kysyntään

Lainsäädännön muutokset

Vuoden 2022 aikana on tullut voimaan lakimuutoksia, joilla on vaikutusta kaupungin ja kuntayhty- mien toimintaan.

1.8.2022 tehtiin perusopetus- ja lukiolakiin muutoksia. Muutokset koskevat oppilaan ja opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämistä, opettajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuutta, kurinpitomenette- lyä ja kurinpitotoimivaltaa sekä muutoksenhakua.

Varhaiskasvatustaloutta päivitetään 1.8.2022 koskien varhaiskasvatuksen järjestämistä tukea tarvitsevien lasten osalta. Laki määrittää tuen kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki varhaiskasvatuksessa. Myös perhevapaaudistus toi muutoksia varhaiskasvatustalouteen.

Taloudelliset riskit

Talouden tasapaino

Kaupungin talous oli päättyneellä tilikaudella selvästi ylijäämäinen, myös kertaluonteiset erien eliminoinnin jälkeen. Vuoden 2023 talousarvio on laadittu tasapainoon. Taloussuunnitelman mukaan tase säilyy ylijäämäisessä.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kaupungin talouteen näkyvät täysimääräisinä vasta vuonna 2024. Vuoden 2023 taloutta avittavat vuodelta 2022 tilitettävät, korkeampiin veroprosenttiin ja jako-osuuteen perustuvat tulo- ja yhteisöverohännät.

Tulorahoituksen riittävyys, likviditeettiriski

Kaupungin maksuvalmius on ollut hyvä vuoden 2022 aikana. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kaupungilla on sopimukset kuntatodistusohjelmista sekä luotollinen tili.

Joidenkin tytäryhtiöiden maksuvalmiudessa on ollut tilapäisiä haasteita, mitkä johtuvat mm. vieraan pääoman merkittävästä määrästä, yllättävistä kuluista ja toteutetuista investoinneista. Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisia kassalainoja.

Korkoriski

Kaupungin lainasalkusta 51,1 prosenttia on sidottu vähintään 5 vuoden kiinteään korkojaksoon, loppuosa pääsääntöisesti 3 ja 6 kuukauden euribor-korkoon. Kaupungilla ei ole tilinpäätöshetkellä koronvaihto- eikä muita johdannaissopimuksia. Kaupunginhallituksen antaman suositusten mukaan lainasalkusta vähintään 40–60 % tulisi olla kiinteään korkoon sidottu.

Vuoden 2022 loppupuolella alkanut korkojen nousu nostaa kaupungin korkomenoja selvästi. Vaikutus näkyy täysimääräisesti vasta vuonna 2023.

Tytäryhtiöiden lainasalkuista osa on korkosuojattu mm. ottamalla kiinteäkorkoista lainaa tai tekemällä johdannaissopimuksia. Konsernin korkean velkamäärän vuoksi korkojen nouseminen on kuntakonsernille riski.

Valuuttariski

Kaikki kaupungin ja tytäryhtiöiden lainat ovat euro-valuutassa, joten valuuttariskiä ei ole.

Luottoriski

Kuntarahoitus Oyj:ltä otettujen lainojen osuus kaupungin lainasalkusta on 72,3 prosenttia. Osuus on suhteellisen suuri, mutta koska Kuntarahoitusta on pidettävä erittäin luotettavana toimijana, ei asiaan liity olennaista riskiä.

Kaupunki käyttää kuntatodistusohjelmia vain lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen, minkä vuoksi kaupungilla ei ole merkittävää, uudelleenrahoitukseen liittyvää luottoriskiä.

Kaupunki on aikaisemmin myöntänyt tytäryhtiöilleen pääomalainoja ilman vakuutta. Lisäksi tytäryhtiöille on myönnetty ilman vakuutta ns. tertiäärilainoja asuinvuokratulojen rakentamiseen. Nykyinen

kuntalaki määrää, että kunnat eivät voi myöntää pääomalainoja lukuun ottamatta lainoja vakuudetta. Kaupungille vuonna 2017 laaditun ja 2022 päivitetyn takaus- ja antolainapolitiikan mukaan kaupungin myöntämille lainoille vaaditaan pääomaan nähden 1,2 kertainen vakuus. Vakuutena käytetään kiinteistökiinnityksiä, yritysikiinnityksiä, osakkeita tai jälkipanttausta edellisiin. Tytäryhtiöille myönnettyihin lainoihin sisältyy pieni luottoriski.

Kaupunki on myöntänyt omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden ja muiden ns. kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden lainoille. Lisäksi takauksia on myönnetty ennen vuotta 2009 yrityksille sekä yksityishenkilöille (asuntolainojen täytetakaukset). Takauksiin liittyy riski, joka joidenkin takausten osalta on merkittävä. Uusiin takauksiin vaaditaan takaus- ja antolainapolitiikan mukaisesti täysimääräinen vastavakuus, esim. kiinteistö- tai yritysikiinnitys.

Kaupunki myöntää myös ns. hanketoimijoille tilapäisrahoitusta enintään hankkeen saaman rahoituspäätöksen mukaisen summan. Lainoitukseen liittyy luottoriski huolimatta siitä, että lainalle vaaditaan vakuus. Vuonna 2022 kaupunki myönsi paikalliselle säätiölle kiinteistövakuudellisen pitkäaikaisen lainan. Laina kohdistuu kohtuullinen luottoriski.

Vahinkoriskit

Omaisuuksien kartoituksessa on käytetty asiantuntijana vakuutusmeklari Söderberg & Partners Oy:tä. Henkilöstön lakisääteinen työtaturma- ja ammattitautivakuutus on kilpailutettu vuonna 2017, ja sopimus tuli voimaan vuoden 2018 alusta. Muut vakuutukset on kilpailutettu kesällä 2012, ja sopimukset ovat olleet voimassa 2013 alusta alkaen. Vapaaehtoisia vakuutuksia on otettu myös vastuiden ja toiminnan keskeytymisen varalta. Tuotevastuun osalta vakuutusmäärä on 1 miljoonaa euroa. Korvaussumma on määritetty lähinnä ruokahuollon tuotevastuiden perusteella.

Kiinteistöjen vakuutukset tarkistetaan aina vuoden alussa ja vuoden aikana, mikäli omaisuuteen tai toimintaan tulee muutoksia.

Konserniyhtiöt vastaavat itse vahinkoriskiensa hallinnasta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Kauhavan kaupunkikonsernille on 12.10.2015 hyväksytty (kaupunginhallitus) sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Lisäksi hallintosäännössä on sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat määräykset.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisiä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja vastaa konserniohjauksen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksen valvonnasta. Kaupunginjohtaja ja johtoryhmän jäsenet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Vastuualueiden ja toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto (kaupunginhallitus, konserni- ja henkilöstöjaosto, kaupunginjohtaja sekä johtoryhmä) vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Kaupunginjohtaja vastaa sisäisestä tarkastuksesta. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Esimiehiä on koulutettu ja ohjeistettu sisäisen valvonnan järjestämistä, sisällöstä ja dokumentoinnista. Sisäisen valvonnan toimenpiteiden dokumentointia varten on laadittu sähköinen lomake, joka on saatavissa henkilökunnan intrasta.

1.2.2 Sisäisen valvonnan havainnot

Toimialajohtajat ovat järjestäneet omilla toimialoillaan sekä vt. kaupunginjohtaja ja henkilöstöjohtaja myös osittain koko organisaatioon ulottuvaa sisäistä valvontaa. Tarvittaessa valvontaa on toteutettu myös ennen asian lopullista ratkaisemista. Kaupunginjohtaja on vahvistanut toimialoille vuoden 2022 sisäisen valvonnan painopistealueet.

Tilikauden aikana hallintokuntia ja konserniyhtiöitä on ohjeistettu sisäisen valvonnan suorittamisessa ja toimenpiteiden ja huomioiden dokumentoinnista. Toimialajohtajat ovat koonneet omalla toimialallaan toteutetusta sisäisestä valvonnasta raportit ja ne on annettu kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Tavoitteiden toteuttamista seurataan vuoden aikana osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa.

Tilivelvollisia on ohjeistettu varmistamaan määrärahojen riittävyys seurantavelvoitetta terävöittä-mällä ja välittömällä reagoinnilla näköpiirissä oleviin poikkeamiin. Oman toiminnan määrärahat ovat pääsääntöisesti riittäneet. Vuonna 2022 talousarviotarkastuksia tehtiin ainoastaan kaupunginhallituksen ja perusturvan määrärahaan sekä kaupunginhallituksen tuloarvioon. Lisäksi talousarvion investointiosaan on tehty muutoksia määrärahojen välisinä siirtoina. Talousarviotarkistuksilla ei ollut vaikutusta tilikauden budjetoituun tulokseen eikä investointimenojen kokonaismäärään.

Kaupungin pankkitileihin on käyttöoikeus ainoastaan kaupunginjohtajalla ja hallintojohtajalla (2022 loppupuolen henkilöstöjohtajalla). Vaarallisia työyhdistelmiä on pyritty estämään henkilöstön keskinäisellä työnjaolla. Optimiin mitoitetusta henkilöstöstä johtuen vaarallisia työyhdistelmiä on jouduttu kuitenkin hyväksymään mm. taloushallinnossa. Ohjelmistojen käyttöoikeudet on tarkastettu ja ne ovat ajantasaiset. Uusia oikeuksia myönnetään esimiehen pyynnöstä. Oikeudet myöntää ao. ohjelmiston vastuhenkilö.

Toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta on arvioitu mm. vertaamalla toimintaa verrokkikuntien sekä maakunta- ja valtakunnan tason tunnuslukuihin. Tavoitteiden mitattavuuteen ja tulosten verrattavuuteen on kiinnitetty huomiota.

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuut ovat hallinnassa. Tilanteen ajantasaisuus tarkistetaan säännöllisesti vakuutusmeklariliike Söderberg & Partners Oy:n kanssa.

Joulukuussa 2017 hyväksytty tiedonohjaussuunnitelma kuvaa asianhallintaprosessit ja ohjaa järjestelmänä käsittelyä niin, että prosessi toteutuu määritellyn mukaisena. Tiedonohjaussuunnitelmaan on tehty pieniä tarkistuksia vuoden 2022 aikana.

Sisäisen valvonnan raporteihin perustuen voidaan todeta, että hallinnossa on pääsääntöisesti toimitettu säännösten, päätösten ja määräysten mukaisesti. Valvonnassa huomattuihin puutteisiin on puututtu ja ne on korjattu. Varsinaisia väärinkäytöksiä tai toimivallan ylityksiä varojen käytössä ei ole osoitettavissa.

Sisäisen tarkastuksen koordinoinnista vastaa kaupunginjohtaja.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Tilikauden jaksotettujen tuottojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välituotosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Esitettävä tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	7 468	10 046
Valmistus omaan käyttöön	66	77
Toimintakulut	115 583	111 546
Toimintakate	-108 048	-101 423
Verotulot	59 013	56 831
Valtionosuudet	56 738	53 178
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	313	87
Muut rahoitustuotot	723	446
Korkokulut	290	261
Muut rahoituskulut	95	118
Vuosikate	8 353	8 741
Poistot ja arvonalentumiset	6 511	6 240
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	1 843	2 501
Tilinpäätössiirrot	161	176
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	2 004	2 677

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	6,5 %	9,0 %
Vuosikate/Poistot, %	128,3 %	140,1 %
Vuosikate, €/asukas	553	571
Asukasmäärä	15 118	15 319

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on kunnassa aina – merkkinen.

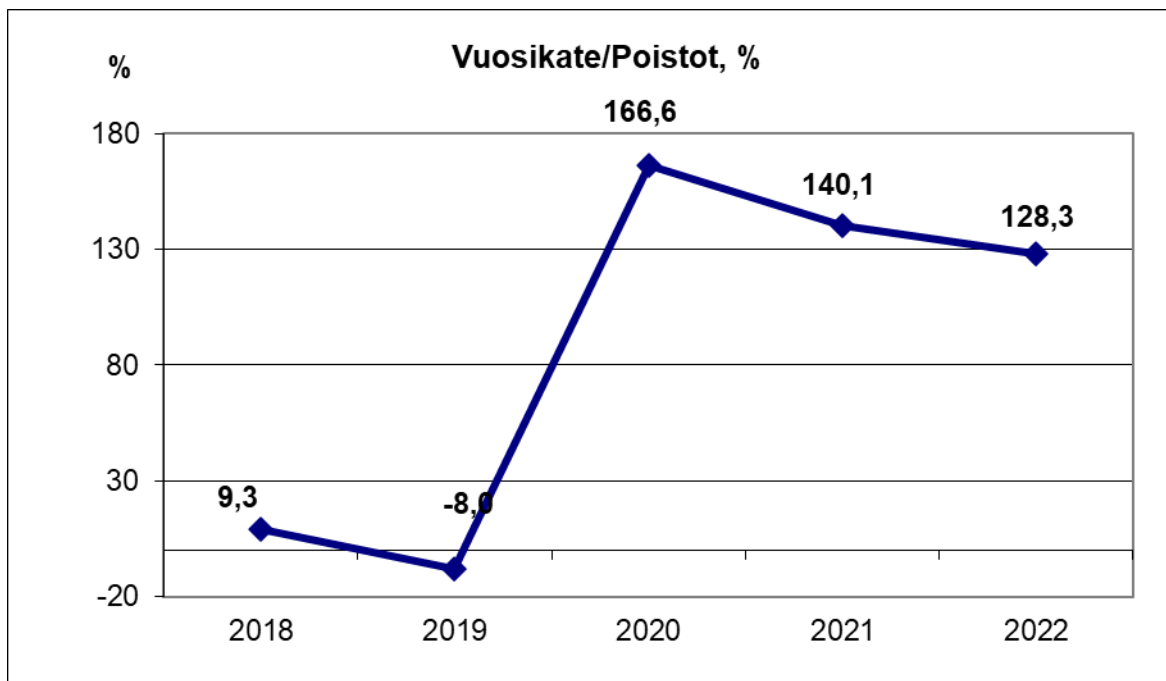
Toimintakuluista merkittävimmän osan, 68,1 prosenttia (66,8 % v. 2021), muodostaa palvelujen ostot. Palkka- ja muiden henkilöstömenojen osuus on 24,7 prosenttia (26,9 % v. 2021).

Kaupungin kokonaisverotulot vuonna 2022 olivat noin 59,0 miljoonaa euroa (56,9 milj. euroa v. 2021). Kunnallisveron tuotto oli 49,8 miljoonaa euroa (47,8 milj. euroa), yhteisöveron 5,3 miljoonaa euroa (4,9 milj. €) ja kiinteistöveron 3,9 miljoonaa euroa (4,0 milj. €). Valtionosuuksia kertyi 56,7 miljoonaa euroa (53,2 milj. € v. 2021).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletuksena on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2022 vuosikate on noin 8,3 miljoonaa euroa (8,7 milj. €), joka on 2,5 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 5,9 miljoonaa euroa (5,8 milj. € v. 2021). Tilinpäätökseen sisältyy myös 0,6 miljoonan euron arvonalentumiset ja kertapoistot. Tilikauden 2022 aikana lyhennettiin lainoja noin 6,1 miljoonalla eurolla (5,9 milj. €).

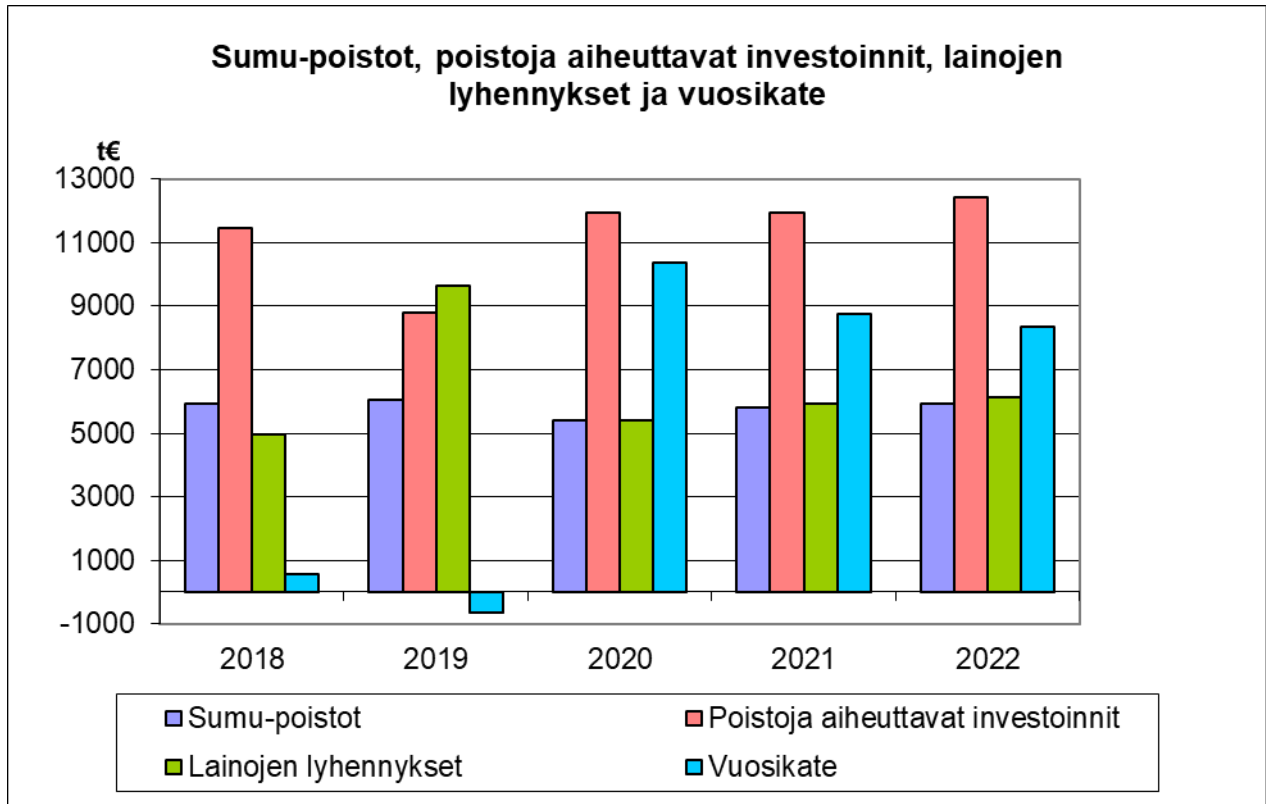
Kauhavan kaupungin vuosikatteen ja poistojen suhde on kehittynyt seuraavasti:

Vuosikate on riittänyt poistoihin vuosina 2020, 2021 ja 2022, eli perusolettamuksen mukaan Kauhavan kaupungin tulorahoituksen taso on ollut riittävä em. vuosina. Vuonna 2018 vuosikate kattoi ainoastaan 9,3 prosenttia poistoista, eli tunnusluvun arvo oli heikko. Vuoden 2019 tunnusluku on -8,0 eli negatiivinen, mikä tarkoittaa, että tunnusluku oli kriittisen heikko.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Kauhavan kaupungin tilikauden tulos oli +2,0 miljoonaa euroa (+2,5 milj. euroa v. 2021). Rahastoja on purettu rahastojen

käytön verran. Henkilökuntarahastoa on käytetty ja kartutettu sääntöjen mukaisesti ja rahaston pääoma 31.12.2022 oli 200.000 euroa. Ylijäämärahastojen varoilla ja investointivarauksella aikaisempina tilikausina toteutetuista investoinneista muodostettua poistoeroa on purettu suunnitelman mukaisiin poistoihin perustuen, jolloin ko. investoinnit eivät rasita kaupungin taloutta poistojen kautta tulevina vuosina. Kun kertaluonteiset erät eliminoidaan, muodostuu toiminnalliseksi tulokseksi noin +1,7 miljoonaa euroa (+0,4 milj. euroa v. 2021).

Suunnitelman mukaisten poistojen, poistoja aiheuttavien investointien, lainojen lyhennysten ja vuosikatteen määrää kuvaavista pylväistä voidaan todeta, että poistoja aiheuttavien investointien määrä on ollut vuosikatetasoa korkeampi koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2018 vuosikatteen määrä oli täysin riittämätön kaikilla ao. mittareilla tarkasteltuna. Vuonna 2019 vuosikate oli negatiivinen, eli tulorahoitusta ei ollut laisinkaan käytettävissä poistojen kattamiseen, investointien rahoittamiseen eikä lainojen lyhennysten maksamiseen. Vaikka vuosina 2020, 2021 ja 2023 vuosikatteen taso oli hyvä, ei se riittänyt kattamaan poistoja aiheuttavia investointeja. Sen sijaan suunnitelman mukaiset poistot on näinä vuosina pystytty kattamaan vuosikatteella.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

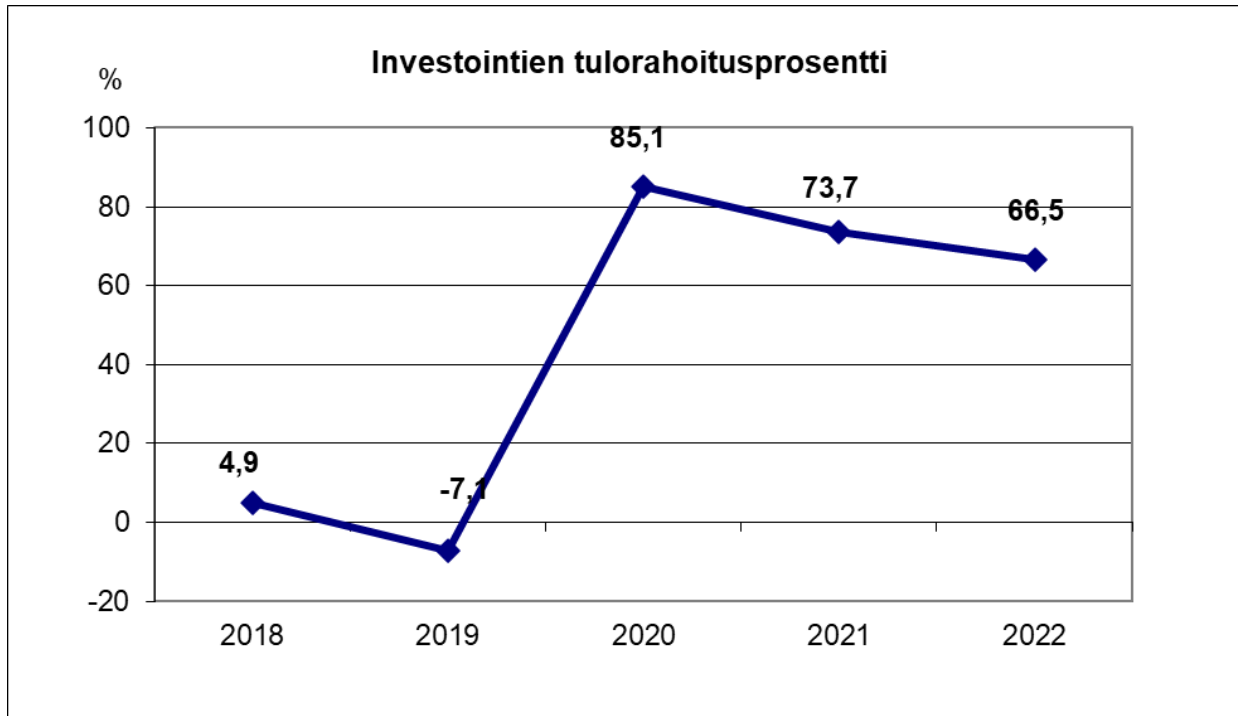
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 353	8 741
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-89	-374
Investointien rahavirta		
Investointimenot	12 668	11 961
Rahoitusosuudet investointeihin	109	95
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	131	659
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 163	-2 840
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	7 590	9 988
Antolainasaamisten vähennykset	8 407	8 206
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	12 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	6 139	5 934
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400	-2 402
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 887	-65
Rahoituksen rahavirta	3 966	1 818
Rahavarojen muutos	-197	-1 022
Rahavarat 31.12.	16 680	16 877
Rahavarat 1.1.	16 877	17 899
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-28 872	-20 893
Investointien tulorahoitus, %	66,5 %	73,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,99	1,04
Kassan riittävyys, pv	43	44
Asukasmäärä	15 118	15 319

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadalla osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien tulo-rahoitusprosentti –tunnusluku on kehittynyt viisivuotiskaudella seuraavasti:

Vuonna 2022 tulo-rahoitus on laskennallisesti riittänyt kattamaan investoinnit 66,5 prosenttisesti. Kauhavan kaupungin nettoinvestointien määrä oli vuonna 2022 noin 12,5 miljoonaa euroa (11,6 milj. euroa v. 2021).

Vuoden 2019 tilinpäätöksestä alkaen on yhtenä tunnuslukuna esitetty laskennallinen lainanhoitokate. Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten ja korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Vuonna 2022 Kauhavan kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,99. Vuonna 2021 tunnusluvun arvo oli 1,04 ja 1,29 vuonna 2020.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kauhavalla tunnusluvun arvo vuonna 2022 oli 43 päivää, mikä tarkoittaa sitä, että kaupunki olisi selvinnyt kassavaroillaan lähes 1,5 kuukauden maksuista, mikäli ao. aikana kaupunki ei olisi saanut tuloja. Kaupungin maksuvalmius on siis ollut hyvä. Vuonna 2021 kaikkien Suomen kuntien kassa riittävyyden keskiarvo oli 51 päivää ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 33 päivää.

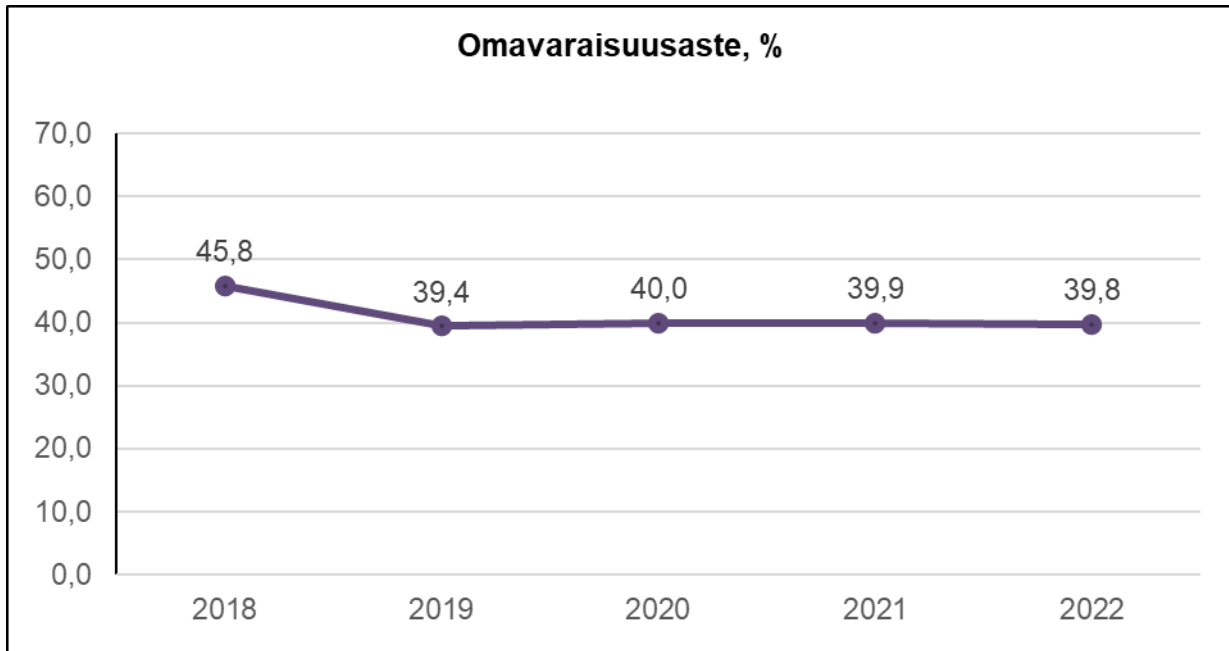
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	110 195	104 215	A OMA PÄÄOMA	51 286	49 282
I Aineettomat hyödykkeet	1 712	1 789	I Peruspääoma	39 575	39 575
Tietokoneohjelmistot	120	125	II Muut omat rahastot	221	221
Muut pitkävaikutteiset menot	1 592	1 664	III Ed. tilikausien yli-/alijäämä	9 485	6 808
II Aineelliset hyödykkeet	86 850	80 667	IV Tilikauden yli-/alijäämä	2 004	2 677
Maa- ja vesialueet	10 554	10 486	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	56 376	42 910	VARAUKSET	1 200	1 361
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 471	14 204	Poistoero	1 200	1 361
Koneet ja kalusto	492	391	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	163	163	C PAKOLLISET VARAUKSET	325	341
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	4 794	12 513	Eläkevaraukset	125	141
III Sijoitukset	21 633	21 758	Muut pakolliset varaukset	200	200
Osakkeet ja osuudet	18 956	19 072	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	718	914
Muut lainasaamiset	2 677	2 686	Valtion toimeksiannot	0	0
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	100	147	Lahjoitusrahastojen pääomat	15	15
Valtion toimeksiannot	0	0	Muut toimeksiantojen pääomat	703	899
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	3	34	E VIERAS PÄÄOMA	78 909	75 605
Muut toimeksiantojen varat	97	113	I Pitkäaikainen vieras pääoma	61 413	61 552
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 142	23 142	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	61 413	61 552
I Vaihto-omaisuus	16	18	Ostovelat	0	0
Muu vaihto-omaisuus	16	18	II Lyhytaikainen vieras pääoma	17 496	14 053
Ennakkomaksut	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	6 134	5 734
II Saamiset	5 447	6 247	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Saadut ennakot	684	420
Lainasaamiset	0	0	Ostovelat	6 106	3 129
Lyhytaikaiset saamiset	5 447	6 247	Muut velat	517	585
Myyntisaamiset	1 197	1 057	Siirtovelat	4 056	4 185
Lainasaamiset	2 594	3 402			
Muut saamiset	1 645	1 781	VASTATTAVAA	132 437	127 503
Siirtosaamiset	11	6			
19 Rahat ja pankkisaamiset	16 680	16 877	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Rahat	0	0	Omavaraisuusaste, %	39,8 %	39,9 %
Pankkisaamiset	16 680	16 877	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,5 %	62,6 %
VASTAAVAA	132 437	127 503	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	11 489	9 485
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	760	619
			Lainakanta 31.12., 1000 €	67 547	67 285
			Lainakanta 31.12., €/as.	4 468	4 392
			Lainat ja vastuut 31.12, 1000 €	71 010	69 226
			Lainat ja vastuut, €/as	4 697	4 519
			Lainasaamiset, 1000 €	2 677	2 686
			Asukasmäärä	15 118	15 319

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 prosenttia.

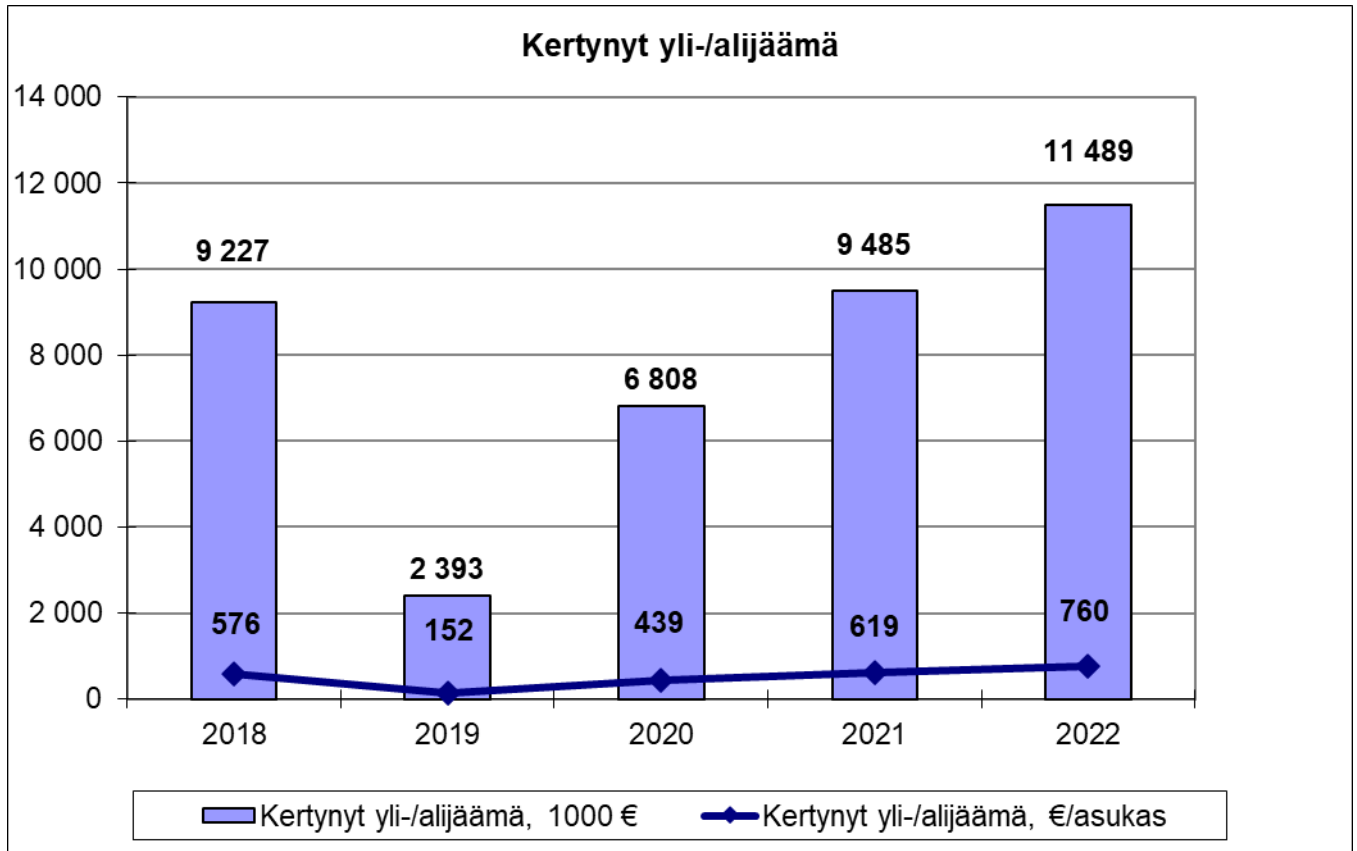

Kauhavan kaupungin omavaraisuusaste on ollut vuodesta 2018 alkaen alle 50 prosenttia, mitä pidetään kohtuullisen tason rajana. Vuonna 2021 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 58,9 prosenttia Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvon ollessa 41,7 prosenttia. Kauhavan tunnusluku heikkenemistä edesauttaa lainamäärän kasvu.

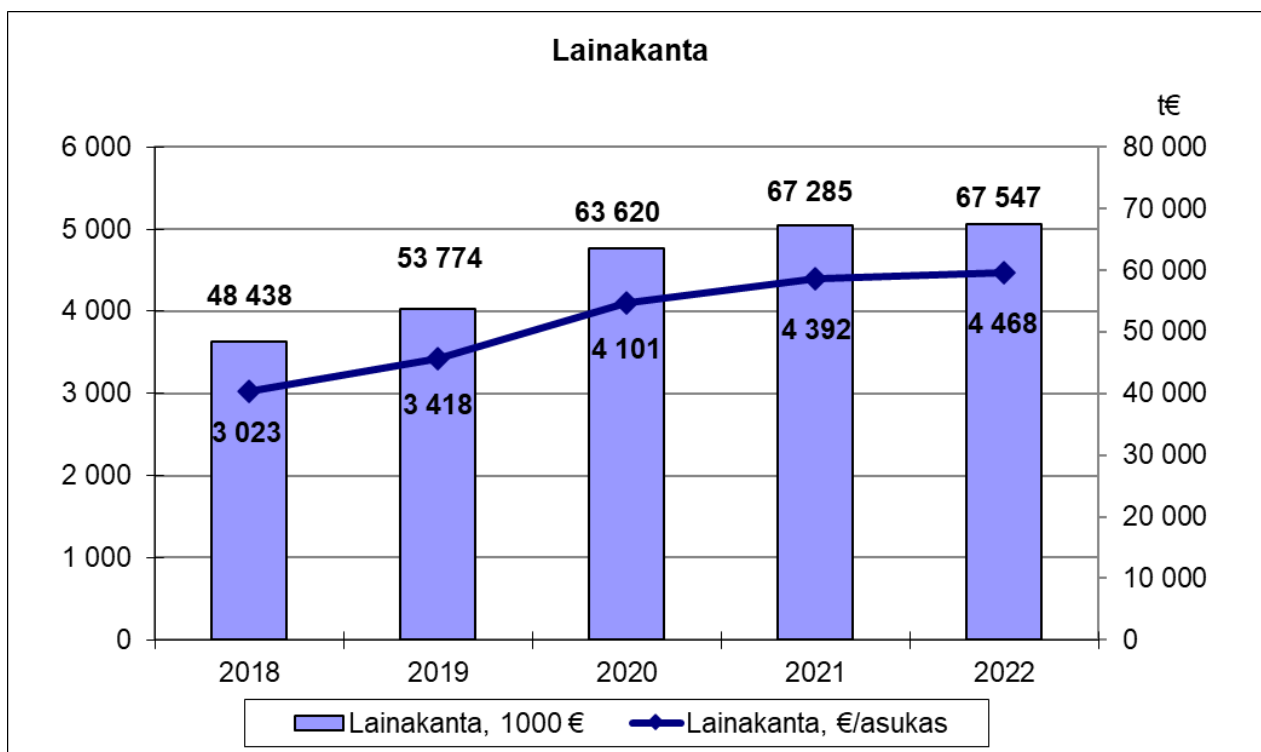
Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Vuonna 2021 kuntien keskimääräinen tunnusluvun arvo oli 57,6 prosenttia, eli Kauhavan kaupungin suhteellinen velkaantuminen on vuoden 2022 lopussa hieman valtakunnan keskiarvoa korkeampi tunnusluvun arvon ollessa 63,5 prosenttia. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvo vuonna 2021 oli 67,3 prosenttia.

Vuodesta 2019 alkaen tilinpäätöksessä on esitetty tunnusluvut Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000 €) ja Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas. Tunnusluku saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko kertynyttä alijäämää on katettavana tulevina vuosina. Kauhavan kaupungin talouden liikkumavaraa kuvaavat tunnusluvut ovat kehittyneet vuodesta 2018 alkaen seuraavasti:

Kauhavan kaupungin taseessa on n. 11,5 miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Kunnittainen vertailu on mahdollista asukasta kohden lasketun kertyneen yli-/alijäämän puitteissa. Kauhavan kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 760 euroa/asukas. Vuonna 2021 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskohtainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.518 euroa ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 653 euroa.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa ja lainasaamisilla pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Kauhavan kaupungin lainakanta on noussut viidessä vuodessa 19,1 miljoonalla eurolla (+39,5 %). Kuntien välinen vertailu on mahdollista asukaskohtaisen lainamäärän puitteissa. Kauhavalla asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4.468 euroa. Lainamäärä on noussut tarkastelukaudella 1.369 eurolla/asukas. Vuonna 2021 kuntien Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta oli 3.440 euroa. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2021 oli 4.559 euroa/asukas.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulot ja –menot –laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Se sisältää ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	7 468	5,4	Toimintakulut	115 583	81,2
Verotulot	59 013	42,4	- Valmistus omaan käyttöön	-66	0,0
Valtionosuudet	56 738	40,8	Korkokulut	290	0,2
Korkotuotot	313	0,2	Muut rahoituskulut	95	0,1
Muut rahoitustuotot	723	0,5	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	0	0,0	Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset			+/- pakoll. varausten muutos	16	0,0
- Pysyvien vastaavien	-93	-0,1	- käyttöom. myyntitappio	-20	0,0
hyödykkeiden luovutusvoitot			Investoinnit		
Investoinnit			Käyttöomaisuusinvestoinnit	12 668	8,9
Rahoitusosuudet	109	0,1	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyöd.luov.tulot	131	0,1	Antolainasaam. lisäykset	7 590	5,3
Rahoitustoiminta			Pitkäaik. lainojen vähennys	6 139	4,3
Antol.saam.vähennys	8 407	6,0	Lyhytaik. lainojen vähennys	0	0,0
Pitkäaik. lainojen lisäys	6 000	4,3	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	400	0,3			
Oman pääoman lisäykset	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	139 210	100,0	Kokonaismenot yhteensä	142 295	100,0

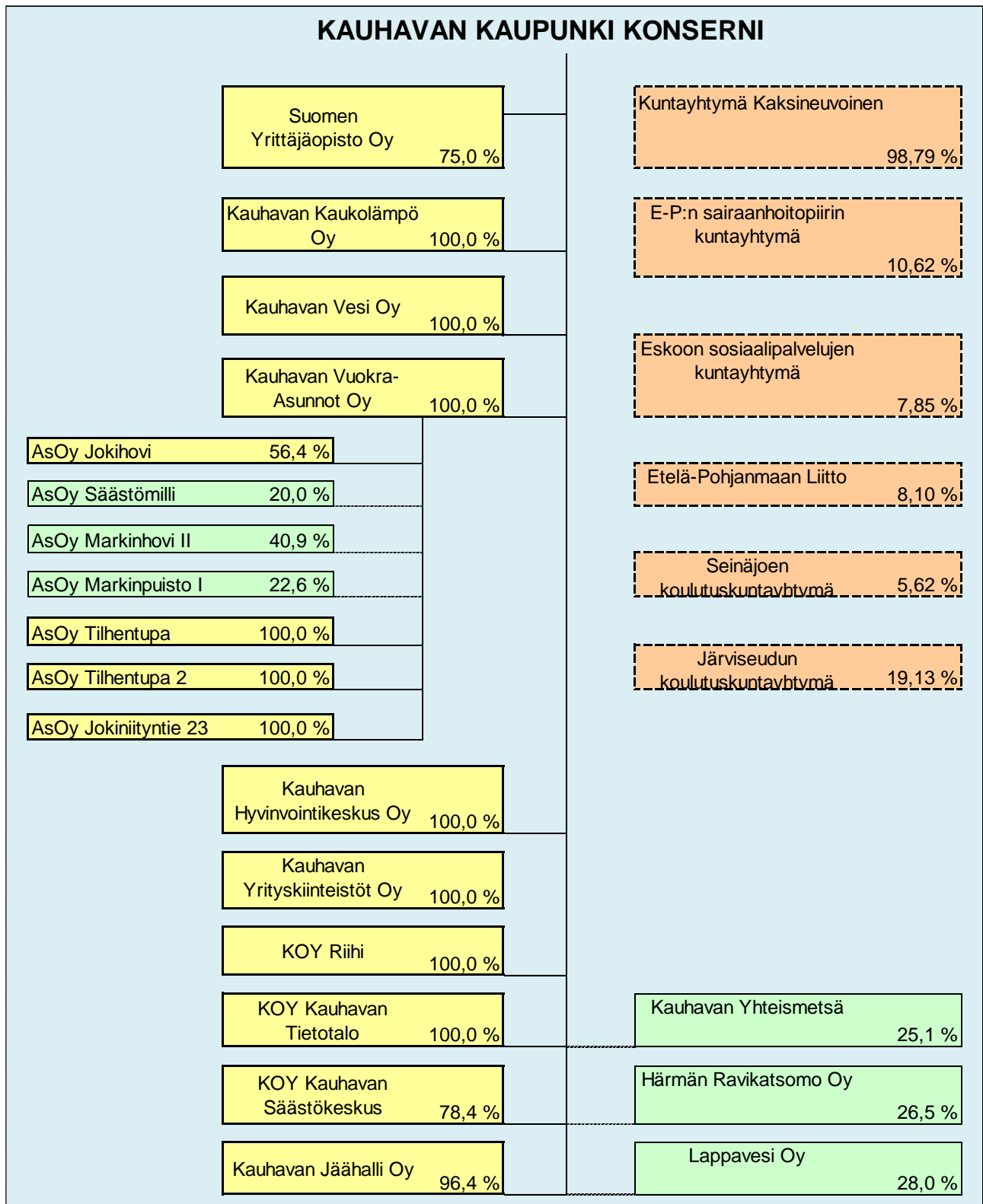
Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 139 210 - 142 295 = -3 084

Muut maksuvalmiuden muutokset + Rahavarojen muutos = [2 887] + [-197] = 3 084

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernirakenne

Konsernin toiminnan ohjaus

Kauhavan kaupungissa on vuodesta 2015 alkaen toiminut kaupunginhallituksen alainen konserni- ja henkilöstöjaosto, joka vastaa konserniohjauksesta. Kaupunginvaltuusto on 29.5.2017 päivittänyt konserniohjeen. Konserniohje muodostaa puitteet konsernin toiminnan ohjaukselle. Tytäryhteisöjen toimielimissä on kaupungin edustajina lähinnä luottamushenkilöitä, joita jaosto ja kaupungin johto on tarvittaessa ohjeistanut ennen tytäryhteisöjen kokouksia.

Kuntayhtymien osalta kaupunginhallituksen on tarvittaessa mahdollista ohjeistaa yhtymävaltuutetuja tai yhtymähallituksen jäseniä kaupungin kannan mukaisesti ratkaisuihin. Kaupunginjohtajalla on oikeus olla läsnä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen yhtymähallituksen kokouksissa.

Konsernin rakennetta on kuntaliitoksen jälkeisinä vuosina tiivistetty yhtiöiden sulautumisilla, ja joitakin fuusioita on vielä harkittu toteutettavaksi. Yritystilayhtiöiden osalta fuusioiteja ei ole ollut mahdollista toteuttaa kaikilta osin, koska yhtiöiden omistamissa tiloissa toimivien yritysten kanssa on tehty lunastuslausekkeellisia yritystilasopimuksia. Rakenteen tiivistäminen on tehostanut konserniohjausta. Tytäryhtiöitä on kehoitettu järjestämään taloushallintopalvelut yhteistyössä kaupungin kanssa.

Konsernin toimintaa on ohjattu myös talousarviossa asetetuilla tavoitteilla. Niiden toteutumista tarkastellaan luvussa 2.1.2.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Kauhavan kaupunki omistaa 75 prosenttia Suomen Yrittäjäopisto Oy:n osakekannasta.

Suomen Yrittäjäopiston toimintaan vaikuttavat yleiset trendit ja kehityssuunnat. Suomen julkisen talouden kehitys näyttää koronaepidemian jälkeen heikolta. Erilaiset muutoshankkeiden valmistelut ja kriisit loivat epävarmuutta vuoden 2022 ammatillisen koulutuksen toimintaympäristössä. Venäjän aloittama sota Ukrainassa muutti ihmisten arkea koko Euroopassa. Yleinen epävarmuus, energian hinnannousu, voimakas inflaatio sekä korkojen nousu uhkasivat ihmisten toimeentuloa ja yritysten toimintaedellytyksiä.

Vuosi 2022 alkoi uudistetulla organisaatiolla. Uusien tehtävävastuiden avulla ja asiakkuustyöhön panostamisella pyritään vahvistamaan strategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Organisaatiomuutoksella valmistauduttiin myös vuoden aikana tapahtuneisiin useiden merkittävässä tehtävissä olleiden henkilöiden eläköitymisiin. Suomen Yrittäjäopisto toimii kaikissa toimipisteissään kokonaan vuokratiloissa. Kauhavan toimipisteen osalta siirryttiin väistötiloihin 1.4.2022 alkaen.

Suomen Yrittäjäopisto Oy siirtyi työehtosopimuskauden päättyessä 1.4.2022 alkaen noudattamaan kokonaisuudessaan Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten työehtosopimusta. Työeläkeyhtiö ELO toteuttaa vuosittain työyhteisökyselyn työyhteisössä. Kysely on toteutettu marraskuussa 2022. Kyselyn tulokset olivat kehittyneet edellisvuodesta edelleen positiiviseen suuntaan ja antavat kuvan hyvinvoivasta henkilöstöstä ja työyhteisöstä.

Tutkintoihin johtavien koulutuksien osalta vuosi 2022 oli erittäin hyvä. Suoritettujen tutkintojen määrä oli 630. Suoritettujen tutkintojen ja tutkinnon osien kertymän perusteella laskettavan suoritusrahoituksen osuuden yrittäjäopisto tulee saamaan täysimääräisenä.

Vuoden 2022 toteutettu valtionrahoituksen opiskelijavuosimäärä oli 812 opiskelijavuotta, kun meille myönnetty määrä oli 749 opiskelijavuotta. Työvoimakoulutusten osuus kokonaismäärästä oli 127 opiskelijavuotta. Työvoimakoulutusten osuus jäi jälkeen tavoitellusta 150 opiskelijavuoden määrästä, koska hyvä työllisyystilanne ja työllistyminen kesken koulutuksen pienensivät koulutusryhmiä ja siten opiskelijavuosikertymää. Yksilöllisten koulutusohjelmien ja joustavien verkkokoulutusten avulla koulutusten peruuntumisia ei käytännössä ollut. SYOn koulutuksilla on edelleen erittäin hyvä vetovoima.

SYO onnistui TEM:n hallinnoimissa yhteishankinta- ja rekry-koulutuksissa varsin hyvin. TEM:n kilpailutetut tarjouspyynnöt ovat merkittävästi vähentyneet, mikä näkyi myös koulutusten kokonaismäärän vähentymisenä. Yrityskohtaisille rekrytointikoulutuksille oli kysyntää metalli- ja tekstiili- ja verhoilualan yrityksissä. Kasvuhakuisille yrityksille ja pienille yrityksille suunnattua Työllistä Taidolla- palvelua on toteutettu menestyksellä jo useamman vuoden ajan. Kansainvälistä tutkintokoulutusta toteutettiin osakkuusyhtiö OEP Oy:n kautta. Yhtiön verkkokoulutukset ovat kehittyneet merkittävästi vuoden 2022 aikana. OEP Oy:n vuoden 2022 ennakoitu liikevaihto on 1.488.336 euroa ja tulos + 170.489 euroa. Koulutus- ja kehittämishankkeet ovat tärkeä osa yrittäjäopiston toimintaa.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa) on myöntänyt Syolle kaksi valtionavustusta työmarkkina-asemaa vahvistavaan koulutukseen ylitarjonta- ja rakennemuutosaloille: tehokkaat digikyvyt toimistotyön hallintaan 148.000 euroa ja resilienssivalmennus (yrittäjäyys) 250.500 euroa. Avustuksien käyttöaika 5.12.2022 - 28.2.2025.

SYO on tehnyt aktiivisesti vastuullisuustyötä vuoden 2022 aikana. Vastuullisuustyöryhmän johdolla organisaatioon on laadittu vastuullisuusohjelma koko henkilöstöä osallistaen. Tavoitteena on sertifioida vastuullisuustyö OKKAsertifikaatin avulla vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2022 liikevaihto kasvoi + 9 % edellisestä vuodesta ollen 8.638.604,57 euroa. Kasvun taustalla oli OKM:n rahoituksen vahva kasvu ja ulkopuolisten oppisopimusten sekä osallistumismaksujen ennakoitua suuremmat kertymät. Markkinaehtoisien koulutusten osalta SYO jäi ainoastaan Tem-koulutusten osalta (-24 %) merkittävästi liikevaihtotavoitteesta. Kokonaistuottomme nousi ensimmäistä kertaa yli 8,5 miljoonan euron (8.677.864,38 euroa).

Tilikauden tulos oli erinomainen + 1.304.955,09 euroa. Tuloksen muodostumiseen vaikuttivat erityisesti vahva ja tehokas toiminta ja Opetus- ja kulttuuriministeriön loppuvuoden aikana myöntämät lisärahoitukset sekä kulujen ennakoitua pienempi kertymä. Liiketoiminnan kulut eivät ole nousseet koronavuosia edeltävälle tasolle. Vahvan oman toiminnan ansiosta ulkopuoliset ostot olivat – 42 % ennakoitua pienemmät. Budjetoitua pienemmät kulukertymät olivat matkakuluissa (- 57 %), koulutustilojen vuokrakuluissa (- 29 %) sekä muissa liikekuluissa (- 17 %). Ainoastaan henkilöstökulut ylittivät budjetin noin viidellä prosentilla.

Alv-kompensaation oli tulosvaikutukseltaan positiivinen + 11.655 euroa.

Suomen Yrittäjäopiston talouden tunnusluvut täyttävät selvästi konsernitavoitteet vuoden 2022 osalta. Toiminnan kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat erinomaisella tasolla.

- Oman pääoman tuotto % 25,15
- Liikevoitto% 15,06
- Omavaraisuusaste% 80,55
- Quick ratio 3,44
- Rahat ja pankkisaamiset: + 3.967.640,94 €

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön toimialana on vuokra-asuntojen hallinta ja vuokraus. Se omistaa neljällä eri alueella yhteensä 933 vuokra-asuntoa yhteispinta-alaltaan 51.367 m² sekä muita vuokrattavia tiloja 2.631 m², esimerkiksi hoivakoti, päiväkotij ja päivätoimintakeskus. Vuokra-asuntojen käyttöaste vuonna 2022 oli 87,8 %. Käyttöastetta nosti tilapäistä suojelua hakevien ukrainalaisten asuttaminen.

Liikevaihtoa kertyi 5.019.557 euroa, jossa kasvua 567.256 euroa (12 %) vuoteen 2021 verrattuna.

Henkilöstökulut nousivat 14 prosenttia ollen nyt 456.507 euroa. Kiinteistöjen hoitokuluja kertyi yhteensä 3.449.385 euroa, joka on 404.002 euroa enemmän kuin 2021. Kiinteistöjen korjaamiseen käytettiin 734.200 euroa.

Rahoituskulut kasvoivat 13.272 euroa viime vuodesta, ollen nyt yhteensä 352.031 euroa. Korkokulujen kasvua hillitsi korkea suojautumistaso. Rahoituskuluissa on mukana emoyhtiölle maksetut takausprovisiot 86.200 euroa.

Tilikautena tehdyt poistot olivat yhteensä 813.892 euroa.

Asuntokantaa ei vähennetty purkamalla tilikauden aikana.

Tilikauden voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 86.563 euroa.

Tilikauden voitto verojen ja 82.000 euron asuintalovaruksen jälkeen oli 2.575 euroa.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:llä on neljä tytäryhtiötä: Asunto Oy Tilhentupa I ja II sekä As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23 (kaikki 100 %) sekä Asunto Oy Kauhavan Jokihovi (56,4 %).

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö hallinnoi ja vuokraa konsernin teollisuuslaitiloja. Vuokrattavia tiloja on yhteensä 34.371 m² ja tilat jakaantuvat kahdeksaan eri kohteeseen: Tuomisentie 16, Viitaväylä 11, Yrittäjätie 25, Opastie 12, Kankaantie 563, Kuparikuja 8, Leipomonkuja 7 ja Kirjapainontie 8.

Tilojen käyttöaste vuorattavien neliöiden suhteen on 89 % ja vuokratulojen suhteen 94 %.

Liikevaihto kasvoi 23 prosenttia ollen 1.922.505 euroa. Liikevaihdon kasvu selittyi suurelta osin Kirjapainontie 8 hallin valmistuminen alkuvuonna. Kiinteistön hoitokulut nousivat 9 prosenttia ja kulut olivat yhteensä 586.455 euroa. Rahoitustuottoja kertyi 55.070 euroa ja rahoituskuluja 274.941 euroa. Rahoituskuluissa on mukana emoyhtiölle maksetut takausprovisiot 45.868 euroa.

Tilikauden tulos suunnitelman mukaisten poistojen 1.097.882 euroa jälkeen oli 18.296 euroa.

Tilikauden aikana saatiin valmiiksi Kirjapainontie 8 halli.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Rakennustyöt alkoivat tammikuussa 2021 ja kohde luovutettiin vuokralaisten käyttöön syyskuussa 2022. Rakennuksesta tehdyt vuokrasopimukset ovat siirtyneet Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023.

Ensimmäisen vajaan toimintakauden aikana liikevaihtoa kertyi 571.806 euroa. Kiinteistön kuluja syntyi 212.279 euroa, rahoituskuluja 133.866 euroa ja poistoja tehtiin 206.889 euroa. Tilikauden tulos verojen jälkeen voitollinen 15.028 euroa.

Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön päätarkoituksena on hallinnoida toimilaitteita, joka on vuokrattu yksityiselle yritykselle. Kiinteistön hoito ja ylläpito on vuokralaisen vastuulla. Sopimukseen sisältyy lunastuslauseke yhtiön osakkeisiin.

Yhtiön liikevaihto oli 116.174 euroa. Kiinteistökuuluja ja oikaisuerinä syntyi 32.702 euroa, rahoituskuluja 16.367 euroa ja poistoja 61.435 euroa. Tilikauden tulos oli 5.670 euroa.

Kiinteistö Oy Riihi

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Kiinteistö oli vuokrattuna tilikautena vain 15.8.–15.11. välisen ajan. Riihi on ostamassa kiinteistöllä sijaitsevan varastohallin ja prosessilaitteiston itselleen.

Yhtiön liikevaihto oli 10.784 euroa. Kiinteistöhoitokuluja syntyi 24.213 euroa, rahoituskuluja 8.890 euroa ja poistoja 22.522 euroa. Tilikauden tulos oli tappiollinen 44.848 euroa.

Kiinteistö Oy Riihi on pystynyt huolehtimaan taloudellisista velvoitteistaan kaupungin myöntämän kassalainan turvin.

Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus

Kauhavan kaupunki omistaa 78,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Kiinteistöyhtiö ei itse vuokraa liiketilojaan vaan yhtiön tuotot muodostuvat osakkeen omistajilta perittävistä yhtiövastikkeista. Huoneistojen omistajana Kauhavan kaupunki on vuokrannut omistamansa tilat hotelli- ja ravintolayrittäjälle.

Yhtiöllä ei ole lainoja ja sen maksuvalmius on hyvä. Tilikauden päättyessä 31.12.2022 yhtiön vastikerahoituslaskelman mukaan rahoitusvalmius oli 60.843,63 euroa.

Yhtiön riskit liittyvät sen omistaman kiinteistön kuntoon ja tilojen käyttöasteen pienentymiseen. Yhtiön hallitus on päättänyt, että merkittäviä kustannuksia aiheuttavia kiinteistön korjaustoimia ei valmistella vaan yhtiö on käynnistänyt kaavamuutosprosessin jonka tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuudessa uudisrakentaminen yhtiön omistamalle tontille viiteen kerrokseen AL -merkinnällä.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan kaupunki omistaa 96,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Yhtiö omistaa jäähallikiinteistön ja myy jäähallipalveluja seuroille ja yhteisöille.

Vuonna 2022 jäähalli vuokrasi jääaikaan 1.027 tuntia. Hallin käyttö on vähentynyt hieman vertailuvuodesta. Yhtiö peri hallin käyttäjiltä 103 euron tuntimaksun.

Kauhavan kaupunki maksoi vuonna 2022 yhtiölle avustusta pääomakuluihin 78.970 euroa (86.662 euroa v. 2021).

Yhtiön liikevaihto oli 107.661 euroa (107.334 euroa v. 2021). Liikevaihdosta 96.161 euroa kertyi jääajan myynnistä ja 11.500 euroa muusta myynnistä. Muita tuottoja 4.800 euroa.

Liiketoiminnan kuluja kertyi yhteensä 147.709 euroa ja rahoituskuluja 6.920 euroa.

Poistojen 39.617 euroa ja verojen jälkeen tappiota kertyi 3.088 euroa.

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan.

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkea laatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävän kehityksen periaatteet.

Yhtiön toimintavuosi sujui hyvin. Asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti.

Yhteistyössä Kauhavan kaupungin kanssa yhtiö osallistuu uusien kaava-alueiden infra-rakennushankkeisiin, merkittävin kaava-alueiden rakennushankkeista on ollut Kantolan alueen rakentamisen ensimmäinen vaihe. Lisäksi yhtiö on suunnitellut ja toteuttanut useita jätevesi- ja vesijohtoverkostojen saneeraushankkeita toiminta-alueellaan. Merkittävimmät saneeraushankkeet on suoritettu Kauhavan alueen jätevesiverkoston, missä jätevesiverkosta saneerattiin sujuttamalla ja Alahärmän Pirin alueenverkoston rautaputkisto uusittiin.

Toimintaympäristön ja toimialan muutokset ajavat yhtiötä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa jatkuvasti. Viime vuosina on yhtiö erityisesti panostanut toimintavarmuuteen ja tulevaisuudessa tätä työtä jatketaan edelleen.

Tulevista hankkeista merkittävimmät uudistukset liittyvät jätevesien puhdistamiseen. Yhtiö keskittää Korttesjärven ja Härmien jätevesien puhdistuksen nykyiselle Voltin jätevesipuhdistamolle. Tätä tarkoitusta varten yhtiö rakentaa Korttesjärvi-Voltti siirtoviemärilinjan.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö tuottaa ja toimittaa kaukolämpöä Kauhavan keskustaajaman sekä Alahärmän, Korttesjärven ja Ylihärmän taajamien alueille. Yhtiöllä on päätoiminen toimitusjohtaja. Päätoimiseen henkilökuntaan kuuluu myös kolme laitosiestä. Taloushallintopalvelut laskutusta ja reskontran hoitoa lukuun ottamatta on ostettu Kauhavan kaupungilta.

Liikevaihtoa kertyi toimintavuonna 4,764 miljoonaa euroa, joka on 3,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2021. Muita tuottoja kertyi 53.067 euroa.

Energiaa myytiin vuonna 2022 67 760 MWh, kun vuonna 2021 myynti oli 72 074MWh.

Energian myynti alueittain (MWh):

	2022	2021	2020	2019	2018
Alahärmä	12 675	13.494	11.557	12.891	13.031
Kauhava	37 479	39.462	31.398	31.076	31.165
Korttesjärvi	4 248	4.047	3.711	4.343	4.230
Ylihärmä	13 357	15.071	10.568	10.266	10.430
Yhteensä	67 760	72.074	57.234	58.576	58.856
Keski lt.	+4,7°C	+4,0°C	+6,3°C	+4,6°C	+4,7°C

Myynti laski 2021 vuoteen verrattuna Korttesjärveä lukuun ottamatta kaikissa verkoissa edellistä vuotta lämpimämpien säiden johdosta. Korttesjärvellä myyntiä nosti koulukeskuksen valmistuminen.

Kotimaisen polttoaineen osuus lämmöntuotannosta oli yli 99 prosenttia. Polttoaineen saatavuudessa oli suuria haasteita loppuvuoden aikana ja sahojen sivutuotteita jouduttiinkin osittain korvaamaan turpeella. Öljyn käyttöä saatiin pidettyä edelleen alle 1 prosentti.

Materiaalien ja palveluiden suhde liikevaihtoon kasvoi 43,09 prosentista 53,16 prosenttiin. Tähän vaikutti erityisesti voimakkaasti nousseet polttoaineiden hinnat.

Poistot ja arvonalennukset 2022 olivat 875.446 euroa, kun 2021 ne olivat 855.677 euroa.

Varaston arvo laski 78.173 euroa ollen vuoden lopussa 679.966 euroa.

Henkilöstökulut olivat 324.140 euroa. Henkilöstökulut nousivat 9,4 prosenttia 2021 vuoteen verrattuna.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 602.676 euroa, eli 59.645 euroa vähemmän kuin 2021.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin ohjelman mukaisesti 655.636 euroa. Korkokulut ja muut rahoituskulut olivat 104.782 euroa. Kassa heikkeni 441.407 euroa. Tähän vaikutti kuitenkin edellisessä tilinpäätöksessä ollut 500.00 euron kassalaina. Qr säilyi 1,0, Cr nousi 1,5 (2021 1,4) ja omavaraisuusaste oli 31,50 % (2021 28,35 %).

Investointeja tehtiin n. 637.153 euroa, joista suurimpina olivat kaukokylmälaitteet ja kaukokylmäverkosto yht. 257.969 euroa, kaukolämpöverkot yht. 194.217 euroa, mittakeskukset ja vuokrattavat alajakokeskukset yht. 92.380 euroa ja LTO- laitteisto Kauhavalle 77.400 euroa. Kaukokylmä investointiin saatiin Business Finlandin avustusta 47.380 euroa.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 381.518 euroa (677.586 euroa v. 2021).

Voittoa oli 304.571 euroa, kun se vuonna 2021 oli 540.044 euroa.

Taseen loppusumma 31.12.2022 oli 16.858.470 euroa (17.784.816 euroa 31.12.2021), josta omia pääomia on 5.304.024 euroa (5.042.205 euroa 31.12.2021).

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on ohjattu kaupunginvaltuuston 29.5.2017 hyväksymällä ja 1.6.2017 voimaan tulleella konserniohjeella sekä kaupungin konserni- ja henkilöstöjaoston ja kaupungin johdon ohjeistuksella.

Konserniohjeessa määrätään, milloin tytäryhtiöllä on velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on nimennyt yhtiökokousedustajat konserniyhtiöiden yhtiökokouksiin ja valinnut ehdokkaat tytäryhtiöiden hallituksiin. Hallituksissa on ollut edustettuna pääsääntöisesti

---

kaupungin luottamushenkilöitä. Kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään johtoryhmän jäsenellä on oikeus osallistua konserniyhteisöjen hallitustyöskentelyyn. Tytäryhtiöiden hallitusten kokousten esityslistat toimitetaan kaupunginjohtajalle.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on kutsunut kokoukseensa konserniyhteisöjen johtoa selvittämään edustamansa yhtiön toimintaan liittyviä ajankohtaisia ja kehittämiskysymyksiä ja käymään niistä linjaavaa ja evästävää keskustelua. Tytäryhteisöt ovat soveltuvin osin toimineet yhteistyössä kaupungin hallintokuntien, erityisesti teknisen toimialan kanssa. Kaupunginhallituksen edustajat hallintokunnissa raportoivat yhteensovittamista edellyttävistä kysymyksistä kaupunginhallitukselle.

Konsernivalvonnassa ei ole ilmennyt erityisiä ongelmia. Yhteisöjen taloushallinnon kytkeminen kaupungin organisaatioon on ollut toiminnallisesti ja valvonnallisesti perusteltua. Ohjeistus tytäryhteisöille on ollut yleisesti ottaen riittävää. Tiedonkulku on ollut toimivaa, mutta edellyttää kehittämistä. Yhtiöiden toiminta on noudattanut valtuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa.

Yhteisöjen (= osakeyhtiö, kuntayhtymä, säätiö, yhdistys) tavoiteasettelua, mittareita ja tavoitteiden toteutumisen raportointia kehitetään edelleen vertailukelpoisuuden ja seurannan tehostamiseksi. Yhteisöjen laskentatointia yhtenäistetään ja raportointia selkeytetään. Konsernirakenteen tiivistäminen ja kaupungin hoitama yhteisöjen taloushallinto on luonut osaltaan edellytyksiä konserniohjauksen tehostumiselle.

Yhteisöt sitoutuvat yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä tehtävällä päätöksellä valitsemaan kaupungin käyttämän tilintarkastusyhteisön ulkoiseen tarkastukseensa.

Yhteisöjen riskienhallintaa ja vakuutusturvaa arvioidaan tilintarkastuksen kautta yksikkökohtaisesti eikä niissä ole todettu puutteita. Vakuutukset on todettu ajantasaisiksi.

Konserniohjeen mukaan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa annetaan määräykset, joita sovelletaan myös konserniyhteisöihin kohdistuvassa sisäisessä tarkastuksessa. Kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen hallitusten tulee päättää kaupungin konsernihallinnon toimesta järjestettävän sisäisen tarkastuksen tavasta ja laajuudesta.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	82 618	82 889
Toimintakulut	187 766	182 313
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	-13	-21
Toimintakate	-105 161	-99 445
Verotulot	59 013	56 831
Valtionosuudet	64 413	62 898
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	294	164
Muut rahoitustuotot	535	285
Korkokulut	991	738
Muut rahoituskulut	376	434
Vuosikate	17 728	19 560
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	12 678	11 906
Tilikauden yli- ja alipariarvot	500	150
Arvonalentumiset	100	315
Tilikauden tulos	4 450	7 189
Tilinpäätössiirrot	145	197
Tilikauden verot	317	418
Laskennalliset verot	6	7
Vähemmistöosuudet	286	331
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	3 997	6 644

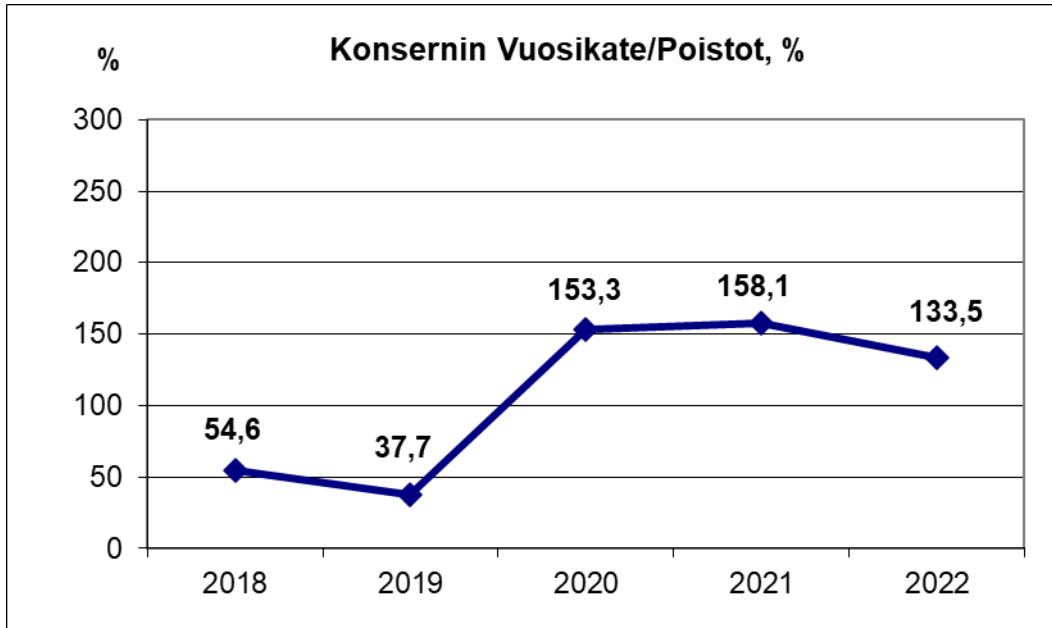
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,0 %	45,5 %
Vuosikate/Poistot, %	133,5 %	158,1 %
Vuosikate, €/asukas	1 173	1 277
Asukasmäärä	15 118	15 319

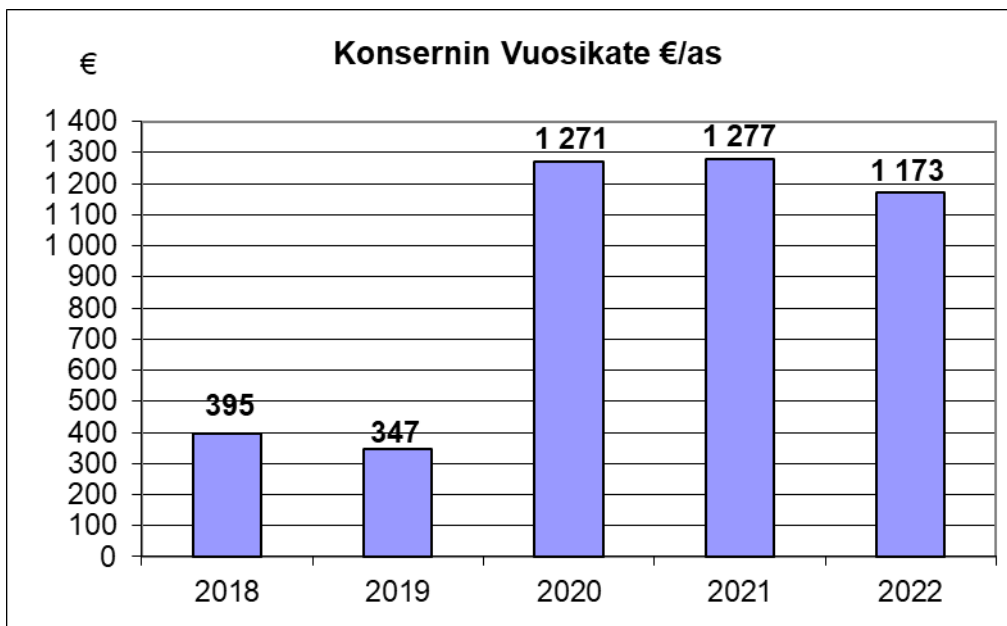
Konsernituloslaskelman tunnusluvun ”Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista” arvoon vaikuttavat konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne. Nämä tekijät myös selittävät konsernikohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on konsernin tulorahoitus riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään tunnuslukua ”Vuosikate prosenttia poistoista”. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletus on pätevä vain, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimää-

räistä vuotuista investointitasoa. Tunnusluvun "Vuosikate euroa/asukas" konsernikohtainen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on yksi kuntalain mukaisista uusista kriisikuntamittareista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityksen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 prosenttia. Uusia kriisikuntamittareita on sovellettu ensi kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17 728	19 560
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	317	418
Tulorahoituksen korjauserät	-242	-473
Investointien rahavirta		
Investointimenot	28 152	30 123
Rahoitusosuudet inv.menoihin	142	100
Pys.vast. hyödykkeiden luov.tulot	413	825
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 428	-10 529
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	2 677	1 753
Antolainasaamisten vähennykset	373	16
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 814	24 919
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 105	13 142
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 897	-4 006
Oman pääoman muutokset	-2 003	22
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	-137	302
Vaihto-omaisuuden muutos	126	-18
Saamisten muutokset	5 879	245
Käyttöomaisuudet muutos	0	0
Korottomien velkojen muutokset	1 171	1 743
Rahoituksen rahavirta	7 898	11 835
Rahavarojen muutos	-2 530	1 306
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	36 023	38 562
Rahavarat 1.1.	38 554	37 256
	-2 530	1 306

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-33 713	-33 814
Investointien tulorahoitus, %	63,3 %	65,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,0
Kassan riittävyys	57	62

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus – tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluvun arvo on 1 – 2 ja heikko, jos tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kuntakonsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kauhavan kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9 vuonna 2022 ja 1,0 vuonna 2021. Vuonna 2022 tulorahoitus ei ihan riittänyt konsernin lainojen hoitamiseen.

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on yksi mittari kuntalain mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Arvioinnissa tunnusluvun raja-arvo on 0,8. Kauhavan kaupunkikonsernin osalta raja-arvo ylittyy sekä vuonna 2021 että 2020. Uusia kriisikuntamittareita tarkastellaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosein 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteltiin.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Kauhavan kaupunkikonsernin kassan riittävyys 57 päivää on hyvä.

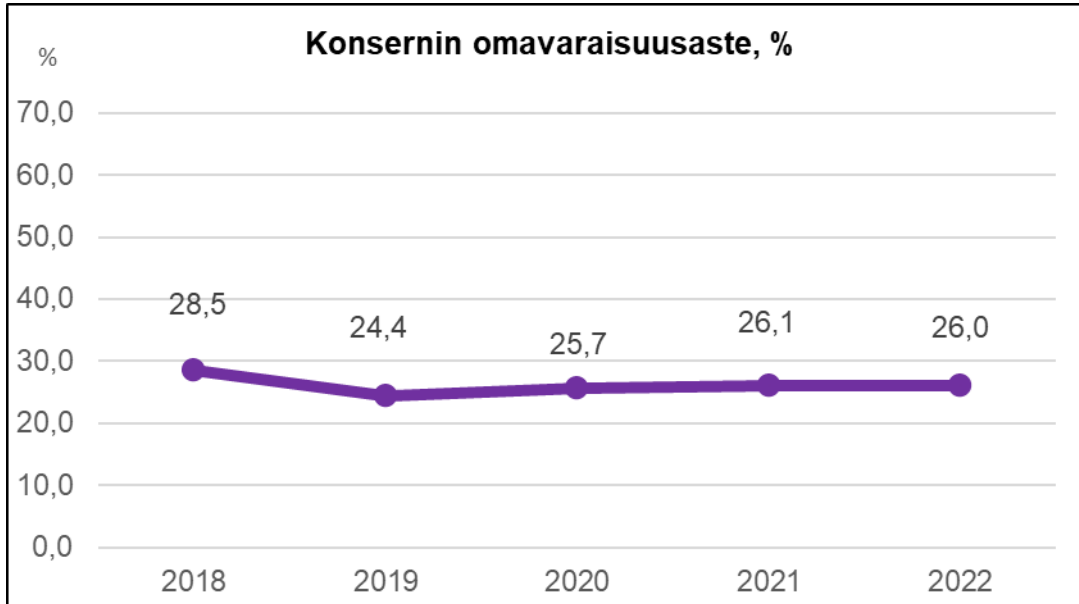
KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	214 817	200 897
Aineettomat hyödykkeet	2 553	2 835
Aineettomat oikeudet	959	1 027
Muut pitkävaikutteiset menot	1 594	1 808
Aineelliset hyödykkeet	205 062	191 474
Maa- ja vesialueet	14 878	14 336
Rakennukset	158 205	125 087
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 526	15 325
Koneet ja kalusto	4 435	4 410
Muut aineelliset hyödykkeet	6 061	6 047
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	5 956	26 268
Sijoitukset	7 202	6 588
Osakkuusyhteisöosuudet	1 592	1 663
Osakkeet ja osuudet	5 464	4 416
Muut lainasaamiset	17	21
Muut saamiset	128	488
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	 485	 623
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 51 568	 56 772
Vaihto-omaisuus	1 828	1 954
Saamiset	13 716	16 256
Pitkäaikaiset saamiset	12	2 839
Lyhytaikaiset saamiset	13 704	13 417
Rahoitusarvopaperit	908	2 382
Rahat ja pankkisaamiset	35 115	36 179
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	 266 869	 258 292

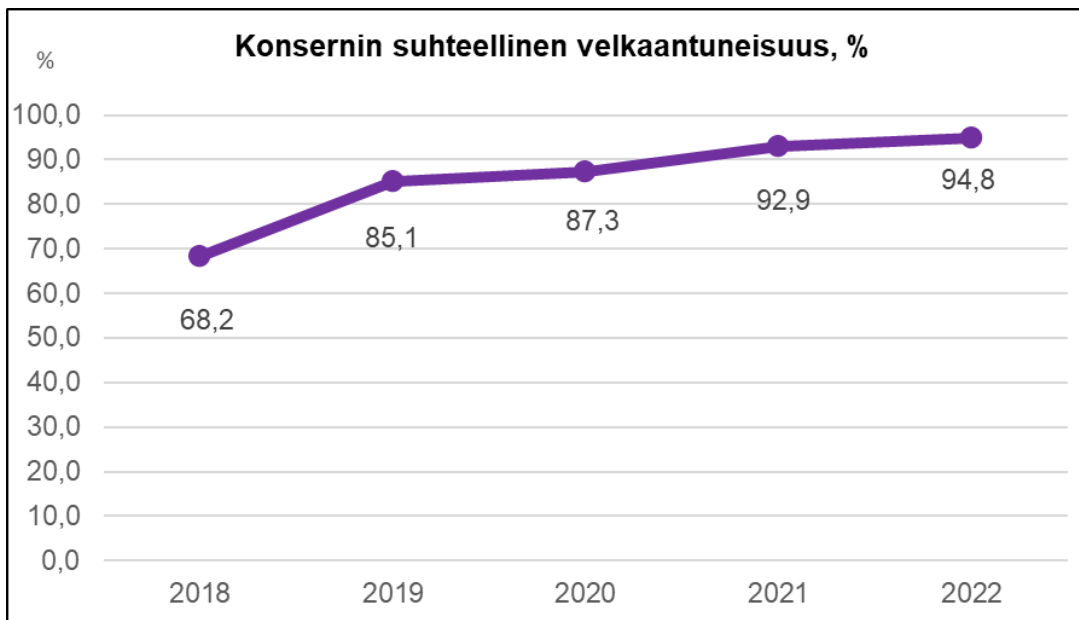
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
OMA PÄÄOMA	67 115	65 385
Peruspääoma	39 575	39 575
Arvonkorotusrahasto	300	300
Muut omat rahastot	1 643	1 674
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	21 599	17 205
Tilikauden yli-/alijäämä	3 997	6 630
VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 391	2 101
POISTOERO JA VAPAA- EHTOISET VARAUKSET	0	0
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	968	1 150
Eläkevaraukset	125	141
Muut pakolliset varaukset	844	1 009
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 141	1 416
VIERAS PÄÄOMA	195 254	188 241
Pitkäaik.korollinen vieras po	145 587	144 030
Pitkäaik. koroton vieras po	1 779	1 774
Laskennalliset verovelat	157	147
Lyhytaik. korollinen vieras po	15 742	11 443
Lyhytaik. koroton vieras po	31 988	30 848
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	266 869	258 292
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	26,0 %	26,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	94,8 %	92,9 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	25 597	23 835
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 693	1 556
Konsernin lainat, €/asukas	10 671	10 149
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	161 330	155 472
Lainat ja vuokravastuut 31.12.,1000	170 202	161 700
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	11 258	10 556
Kons. lainasaamiset 31.12., 1000 €	17	21
Kunnan asukasmäärä	15 118	15 319

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta.

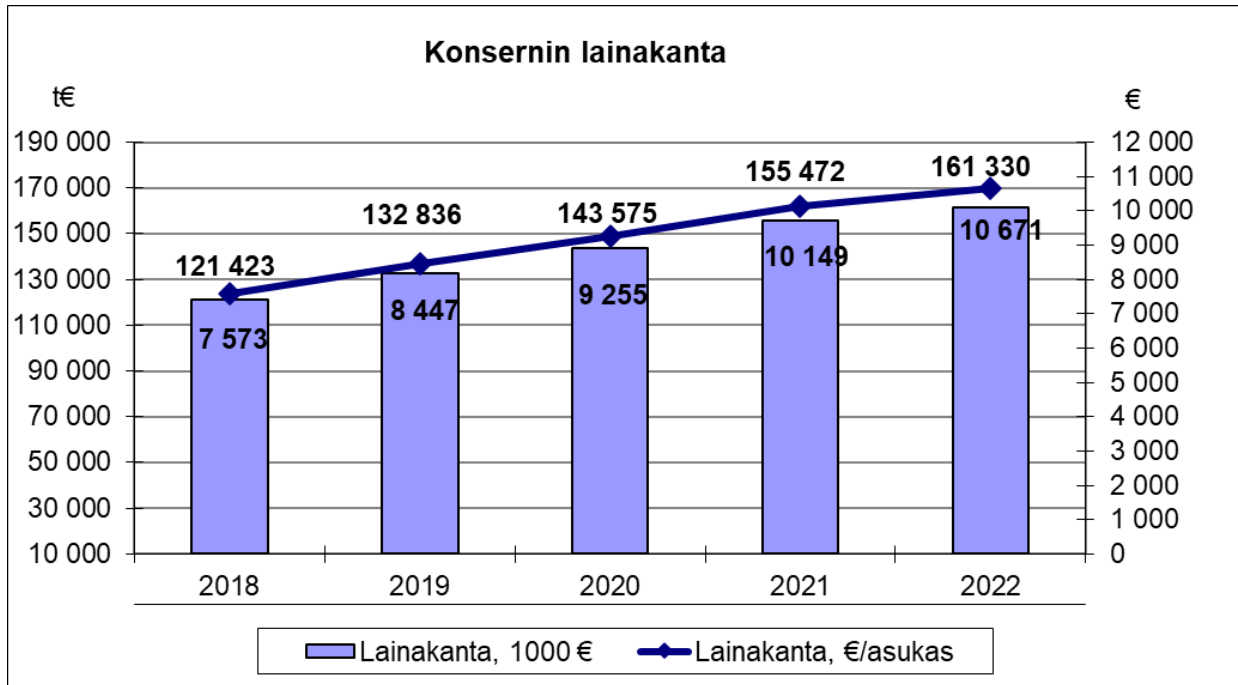
Kauhavan kaupunkikonsernin omavaraisuusaste on suhteellisen alhainen.

Suhteellinen velkaantuneisuus –tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

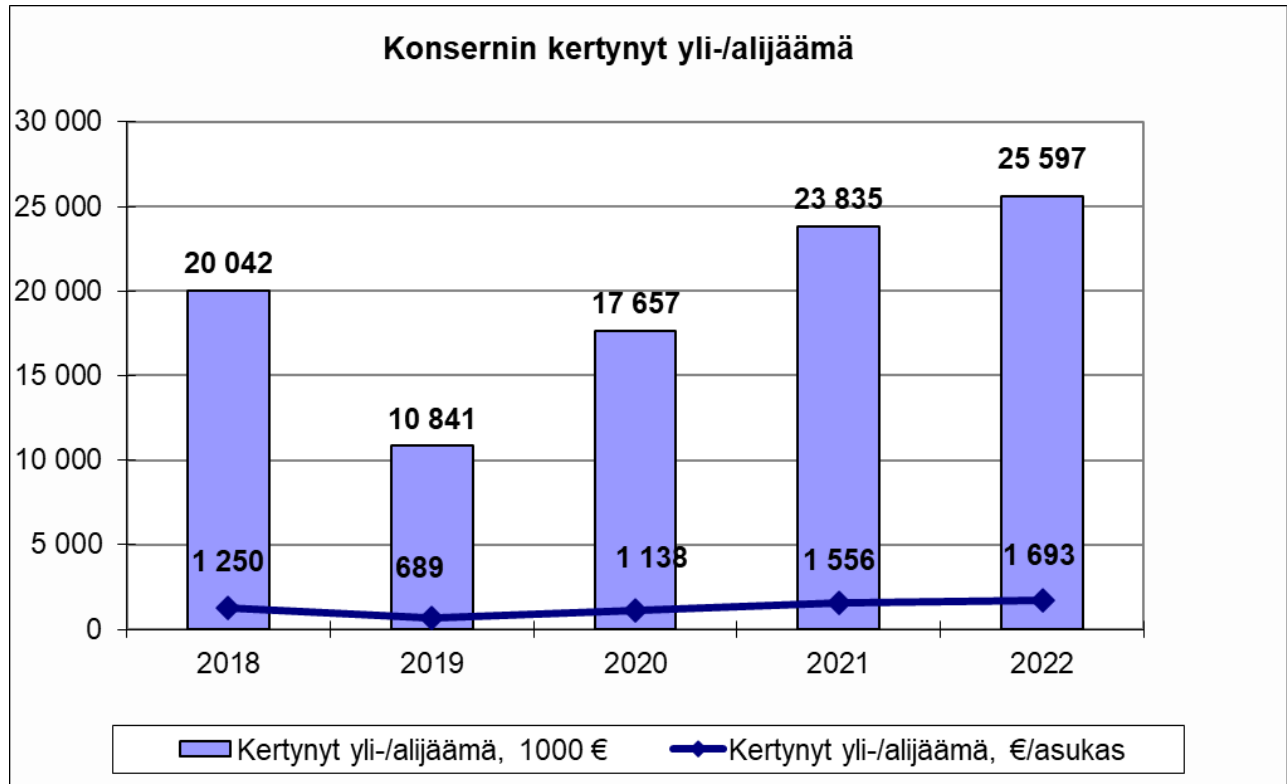
Konsernin lainat ja vuokravastuut, 31.12. sekä Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas -tunnusluvussa huomioidaan konsernin lainakannan lisäksi vuokravastuiden määrä. Tunnusluku ottaa siis huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet ja hankinnat, jotka eivät näy velkana konsernin taseessa, kuten myös muut pitkäaikaiset vuokrasopimukset. Asukasta kohden laskettu konserniti-linpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä on

myös yksi vuodesta 2022 alkaen sovellettavista kriisikuntamittareista. Kriisikuntakriteeri täyttyy, mikäli tunnusluvun arvo ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla. Kauhavalla konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä vuonna 2022 oli 11.258 euroa/asukas. Vuonna 2021 tunnusluvun arvo oli 10556 euroa/asukas. Tunnusluvun arvosta ei ole saatavilla valtakunnallista ja maakunnallista vertailutietoa.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Konsernin lainasaamisilla tarkoitetaan sijoituksiin merkittyjä joukkovelkakirjalainasaamisia ja muita lainasaamisia eli antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kauhavan kaupunkikonsernin lainakanta on kasvanut voimakkaasti tarkastelujaksolla. Valtakunnan tasolla tarkasteltuna kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta vuonna 2021 oli asukasta kohden 7.650 euroa. Etelä-Pohjanmaan vastaava keskiarvo oli 8.161 euroa. Kauhavan konsernilainakanta on siis keskimääräistä korkeampi. Lainakannan nousu johtuu kaupungin, kaupungin tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien viime vuosina tekemistä merkittävästä investoinneista, jotka on rahoitettu lainoilla. Investoinnit maksetaan takaisin käyttöaikanaan, jolloin lainakanta pitkällä aikavälillä tulee laskemaan.

1.6.5 Konsernin vakinainen henkilökunta

Vakinainen henkilökunta	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Kauhavan kaupunki	466	500	524	549	581
Asuntoyhtiöt	8	6	7	6	7
Kauhavan Kaukolämpö Oy	4	4	4	5	5
Suomen Yrittäjäopisto	92	87	83	100	65
Kauhavan Vesi Oy	8	8	13	12	13
<i>Yhteensä</i>	578	605	631	672	671
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	619	589	602	603	694
Konserni yhteensä	1197	1194	1233	1275	1365

Suomen Yrittäjäopiston luvussa mukana 1.1.2019 alkaen Teak fuusio.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä:

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 1.842.601,09 euroa käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan henkilökuntarahastosta vuoden 2022 käyttöä vastaava määrä 14.124,84 euroa
- tuloutetaan poistoeroa poistosuunnitelman mukaisesti 161.388,84 euroa
- kartutetaan henkilökuntarahastoa 14.124,84 eurolla
- tilikauden ylijäämä 2.003.989,93 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

1.7.2 Talouden tasapaino

Kaupungin avaava tase 1.1.2022 oli ylijäämäinen. Vuoden 2022 tilinpäätös vahvistaa tasetta tilikauden ylijäämää vastaavalla summalla. Vuosille 2023–2025 hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan kaupungin tase pysyy suunnitelmakaudella ylijäämäisenä.

Kertyneen ylijäämän/-alijäämän lisäksi talouden tasapanotarkastelussa otetaan huomioon myös kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Kaupungin taseessa 31.12.2022 on 11.488.8543,07 euroa kertynyttä ylijäämää sekä poistoeroa 1.200.057,50 euroa.

Kuntalain 118 §:ssä määritellään kuntatalouden ns. kriisikuntamittarit. Nykyisiä kriteereitä on noudatettu ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa sen tilinpäätöksen, jossa taseeseen on muodostunut kertynyttä alijäämää, vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Arviointimenettely voidaan myös käynnistää, jos asukasta kohden laskettu alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa. Arviointimenettely voidaan käynnistää myös, kun kunnan ja kuntakonsernin talouden seuraavat tunnusluvut ovat kahdena vuonna peräkkäin ylittäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.
- 2) Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
- 3) Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- 4) Konsernitiilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kauhavan kaupungin vuoden 2022 konsernitaseessa ei siis ole kattamatonta alijäämää. Tulos vuodelta 2022 on selvästi ylijäämäinen sekä peruskunnan että konsernin osalta. Näin ollen alijäämätasoa koskevat mittarit eivät täyty.

Kauhava-konsernin vuoden 2022 vuosikate oli 17.727.850 euroa vuosikatteen ja poistojen suhteen ollessa 133,5 %. Kauhavan kaupungin kunnallinen tuloveroprosentti vuonna 2022 oli 21,75, kun kaikkien kuntien painotettu, keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 20,01 aritmeettisen keskiarvon ollessa 21,00. Tilinpäätöksen laadintavaiheessa ei ole käytettävissä kuntakonsernien keskimääräistä lainojen ja vuokravastuiden määrää vuodelta 2022. Kauhavan tunnusluku on 11.258 euroa/asukas on kuitenkin suhteellisen merkittävän korkea, mutta todennäköisesti raja-arvo ei ylity. Kauhava-konsernin vuoden 2022 laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9, joten tämä kriisikuntakriteeri ei täyty.

Vaikka Kauhavan kaupungin taseessa onkin kertynyttä ylijäämää, eivät kriisikuntamittarit täyty, tulee kaupungin talouden tilannetta tarkkailla jatkuvasti. Nopea velkaantuminen ja hyvinvointi-alueuudistuksen taloudelliset vaikutukset kiristävät kuntataloutta tulevina vuosina.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on asettanut vuoden 2022 talousarviossa tavoitteet sekä koko kuntakonsernille että kullekin tytäryhtiölle sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle.

Koko konsernille asetettiin tavoitteeksi neljä talouden tunnuslukua tavoitetasoineen. Tunnuslukutavoitteet asetettiin tarkoituksena varmistaa konsernin talouden tasapaino.

KONSERNIN TUNNUSLUKUTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konsernille asetetut tavoitteet	TA2022	TP2022	TP2021	TP2020
Konsernin vuosikate poistoista, %:a	yli 80	133,5	158,1	153,3
Konsernin omavaraisuusaste, %:a	yli 20	26,0	26,1	25,7
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	alle 11 000	11 258	10 556	9 692
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	yli 0,8	0,9	1,0	1,1

Kuten taulukosta näkyy, konsernille asetetuista tunnuslukutavoitteista jäi toteutumatta konsernin asukaskohtainen lainojen ja vastuiden määrä. Koska konsernin tunnuslukuihin vaikuttaa kaupungin oman ja sen tytäryhtiöiden toiminnan lisäksi myös kuntayhtymien toiminta jäsenkuntien omistussuuden mukaisesti, ei tunnuslukujen kehitykseen voida vaikuttaa ainoastaan kaupungin päätöksenteolla.

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Suomen Yrittäjäopisto on yrittäjyyden – ja monipuolisesti työelämän osaamisen uudistamiseen keskittyvä valtakunnallinen aikuiskouluttaja, jonka perustehtävä on edistää yrittäjyyttä ja osaamista työelämän kumppanina. SYO auttaa asiakkaitaan menestymään helposti saavutettavilla koulutus- ja kehittämisspalveluilla sekä aidolla asiakaspalvelulla. SYO on mukana asiakkaan arjessa kuuntelemalla ja etsimällä ratkaisuja asiakkaan tarpeeseen. Vahvan ja käytännönläheisen liiketoimintaosaamisen sekä teknologisen ja tuotannollisen asiantuntijuuden avulla yhtiö vastaa laajasti tulevaisuuden koulutustarpeisiin. SYO hyödyntää joustavasti verkostojaan ja eri rahoituslähteitä asiakkaiden hyväksi.

Yhtiön tavoitteena on vahvistaa valtakunnallista asemaansa asiakkaiden ykkösvalintana yrittäjyyden ja työelämän kehittämisessä ja panostaa asiakaskokemuksen kehittämiseen. Parhaan asiakaskokemuksen SYO takaa toteuttamalla yksilöllisiä ja luovia yrittäjyyden, liiketoiminnan, tuotannollisen ja teknologisen alan koulutus- ja kehittämisspalveluita yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

SYO tavoittelee tervettä kasvua ympäristöä kunnioittaen. Yhtiö pyrkii toimimaan kannattavasti rahoitusrakennetta monipuolistamalla. Vastuullinen kädenjälki näkyy yhtiön koulustoiminnassa. SYO tarjoaa työntekijöilleen huolehtivan ja hyvinvointia tukevan työyhteisön.

Kauhavan kaupunki omistaa Suomen Yrittäjäopisto Oy:stä 75 prosenttia.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos: Voitollinen
Toteutuminen: Toteutui, +1.304.955,09 euroa
- Yhtiön vakavaraisuus: • Omavaraisuusaste yli 50 %
Toteutuminen: Toteutui 80,55 %

- Yhtiön maksuvalmius on hyvä: • Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 1,5
Toteutuminen: Toteutui, 3,44

Toiminnalliset tavoitteet

- Suomen Yrittäjäopiston päätoimipaikka ja hallinto sijaitsevat Kauhavalla
Toteutuminen: Päätoimipiste siirtyi väistötiloihin 1.4.2022 alkaen Kauhavan keskustaan osoitteeseen Nikolaintie 10. Taloushallinnosta vastaavan talouspäällikön toimipiste on Teuvalla.
- Suomen Yrittäjäopisto on tunnettu valtakunnallinen yrittäjyyden ja työelämän kehittämisen uudistaja ja kumppani.
Toteutuminen: Tutkintoa suorittavista opiskelijoista 45 % ovat yrittäjiä tai yrittäjyyttä suunnittelevia. SYO tekee yhteistyötä kaikkien ely-keskusten kanssa. Koulutusten vetovoima on erittäin hyvä ja koulutustavoitteet on saavutettu.
- Aktiivinen yhteistyö Kauhavan kaupungin kanssa.
Toteutuminen: Markkinointiyhteistyö messuilla. Elinkeinotoimen kanssa yhteistyössä käynnistetty teollisuusyritysten tuotannon esimieskoulutus ja selvitystyö ukrainalaisten koulutusmahdollisuuksista sekä yhteisen hankehakemuksen valmistelu.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy

Taloudelliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos: Lievästi voitollinen
Toteutuminen: Toteutui
  - Yhtiöllä ei ole velvollisuutta maksaa osinkoa kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 12 % vuonna 2025
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 11,8 %
- Yhtiöiden maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun tavoitearvo vähintään 0,5
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt alle 0,1
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen: Toteutui
- Vieraan pääoman määrä:
  - Enintään 500 euroa / vuokrattu m².
Toteutuminen: Toteutui, nyt 431 euroa / hm²

Toiminnalliset tavoitteet:

- Asukkaille tarjotaan viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö:
  - Asuntokannan modernisointi
Toteutuminen: Toteutui
- Tilojen käyttöaste:
  - Vähintään 87 %:ssa tiloista on vuokralaiset vuoteen 2025 mennessä.
Toteutuminen: Toteutui
- Päätöksen saaminen asuntohakemukseen:
  - Enintään 7 päivää hakemuksen jättämisestä
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiö pyrkii kiihdyttämään asuntotuotantoa hankkimalla asuntoja alkavista kohteista.
Toteutuminen: Toteutui

- Yhtiö tarjoaa kuntamallin mukaista asumispalvelua tilapäistä suojelua hakeville ukrainalaisille.

Toteutuminen: Toteutui.

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:stä on muodostettu kaupungin koko alueen kattava yritystiloja hallinnoiva ja rakennuttava yhtiö.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Lievästi voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui
  - Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 3 % vuoteen 2025 mennessä (yhtiölle hyväksytään tavanomaista alhaisempi omavaraisuusaste, koska se toteuttaa kaupungin edellyttämiä yritystilasopimuksia ilman kaupungin rahoitusosuutta).
Toteutuminen: Ei toteutunut, nyt 1,1 %
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
Toteutuminen: Toteutui, nyt 0,59
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla
Toteutuminen: Toteutui

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
  - käyttöaste vähintään 90 % mahdollisesta maksimivuokratasosta.
Toteutuminen: Toteutui
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutui
- Kehittää vapaana olevia toimitiloja uusille yrittäjille.
Toteutuminen: Toteutui

Muut yritys- ja toimitilayhtiöt

Ryhmään kuuluvat Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus, Kiinteistö Oy Riihi ja Kiinteistö Oy Tietotalo.

Yhtiöt Koy Kauhavan Säästökeskusta lukuun ottamatta ostavat taloushallintopalvelut kaupungilta.

Vuoden 2023 aikana selvitetään mahdollisuus fuusoida Kiinteistö Oy Riihi Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Vähintään nollatulos.
Toteutuminen: Kiinteistö Oy Riihi ei toteutunut, Kiinteistö Oy Tietotalo toteutui.

- Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
  - Omavaraisuusaste yli 10 % vuoteen 2025 mennessä
Toteutuminen: Ei toteutunut
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Kiinteistö Oy Riihi ei toteutunut, Kiinteistö Oy Tietotalo toteutui.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5
Toteutuminen: Ei toteutunut.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos vähintään nolla
Toteutuminen: Ei toteutunut.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
  - käyttöaste vähintään 100 %
Toteutuminen: Ei toteutunut
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutui.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan Jäähalli Oy ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Yhtiölle sallitaan rahoituksellisesti 30.000 euron vaje, joka katetaan kaupungin lyhytaikaisella kassalainalla. Rahoitusvaje johtuu joukkueiden vähenemisestä, mikä pienentää merkittävästi yhtiön tulorahoitustasoa ja energia hinnan merkittävästä noususta.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
  - vähintään nollatulos
Toteutuminen: Ei toteutunut
- Käyttötuntihinta:
  - hyväksytään poikkeuksellisesti energian korkeaan hintaan perustuen hoitokustannukset alittava tuntihinta vuodelle 2023.
Toteutuminen: Ei toteutunut
- Yhtiön vakavaraisuus vahvistuu:
  - Omavaraisuusaste vähintään 22 % vuonna 2025.
Toteutuminen: Toteutui, nyt 22,9 %
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo vähintään 0,5.
Toteutuminen: Ei toteutunut.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Käyttötunnit: vähintään 1.100 tuntia
Toteutuminen: Ei toteutunut, myynti nyt 1.027 tuntia.

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkea laatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävän kehityksen periaatteet.

Toimintaympäristön ja toimialan muutokset ajavat yhtiötä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa jatkuvasti. Viime vuosina on yhtiö erityisesti panostanut toimintavarmuuteen ja tulevaisuudessa tätä työtä jatketaan edelleen.

Yhtiössä käytetään toimintaan liittyviä prosesseja jatkuvasti läpi. Sekä vedenjakelun että prosessi-toimintojen tehostamiseen liittyviä projekteja on käynnissä useita, mm. verkostomallien- ja ohjelmistojen kehittäminen, vedenjakelun optimointimenetelmien kehittäminen.

Tulevan vuoden merkittävimmät uudistukset liittyvät jätevesien puhdistamiseen. Yhtiö keskittää Korttesjärven ja Härmien jätevesien puhdistuksen nykyiselle Voltin jätevesipuhdistamolle. Tätä taroitusta varten yhtiö rakentaa Korttesjärvi-Voltti siirtoviemärilinjan.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Voitollinen
Toteutuminen: Tavoite toteutuu
  - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Tavoite toteutuu
  - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Tavoite toteutunee
- Yhtiön vakavaraisuus:
  - Omavaraisuusaste yli 25%
Toteutuminen: Tavoite toteutuu
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio–tunnusluvun arvo on vähintään 1,0
Toteutuminen: Tavoite toteutuu
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos positiivinen
Toteutuminen: Tavoite toteutuu
- Investoinnit:
  - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulo-rahoituksella.
  - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
  - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen:
Investoinnit ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti.
Yhtiön tavanomaiset vuotuiset investoinnit on pääsääntöisesti rahoitettu tulo-rahoituksella. Myös suurin osa tavanomaisesta poikkeavista uudisrakentamiskohteista ja saneerauskohteista on rahoitettu tulo-rahoituksella.

Toiminnalliset tavoitteet:

– Toimintavarmuus:

- yksittäisen vedenjakelukatkoksen enimmäispituus 12 tuntia

Toteutuminen: Toteutuu

Veden laatu:

- Talousvesi täyttää talousvesiasetuksen (461/2000) mukaiset terveysperusteiset sekä laatusuosituksen mukaiset laatuvaatimukset

Toteutuminen:

Pääsääntöisesti toteutuu Kauhavan Vesi Oy:n ja Lappavesi Oy:n laitoksilla tuotetun talousveden osalta. Jatkuvan tai jaksoittaiset verkostonäytteet ovat olleet talousveden laatuvaatimusten mukaisia. Laatusuosituksen mukaisia raja-arvoissa on ollut hetkellisiä ylityksiä raudan ja mangaanin osalta. Poikkeamiin on reagoitu välittömästi prosessimuutoksilla.

– Jätevedenpuhdistamojen toiminta:

- Puhdistettu jätevesi täyttää viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset.

Toteutuminen:

Puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset. Jätevedenpuhdistamot täyttävät Valtioneuvoston asetuksessa 888/2006 esitettyjä vaatimuksia jätevesien käsittelylle.

– Vuotovesien määrää pyritään vähentämään:

- Jätevesiverkostoja saneerataan Kauhavan, Korttesjärven ja Voltin puhdistamojen käsittelypiirissä olevien verkostojen osalta vuotovesimäärän pienentämiseksi
- Mittari vuotovesikerroin, tavoitearvo 2.

Toteutuminen:

Tavoite ei toteudu kaikilta osin.

Vuotovesimääriä ja niiden syitä on kartoitettu. Kauhavan Vesi on vuoden 2017 aikana tehnyt tarkemmat kartoitukset alueellisista vuotovesimääristä ja syistä jätevesipumppaamojen virtaamatrendien sekä sadanta- ja lumitietoihin perusteella. Kauhavan jätevedenpuhdistamon ja Korttesjärven jätevedenpuhdistamon piirissä oleviin jätevesiverkostoihin on tehty mm. kuvantamisia ja savukokeita, joiden perusteella jätevesiverkostoja on kunnostettu ja tullaan jatkossa saneeraamaan. Tv-kuvaus- ja savukokeita tullaan jatkossa tekemään myös Härmän jätevedenpuhdistamon piirissä olevaan jätevesiverkostoon.

Kauhavan Vesi Oy yhdessä Kauhavan kaupungin kanssa on suoritettu asuntoalueiden aluesaneerauksia. Saneerauksissa uusitaan vesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot. Lisäksi kiinteistöjen liittymät po. verkostoihin uusitaan kokonaisuudessaan. Viemäriverkostoa on saneerattu mm. sujuttamalla. Tulevaisuudessa Kauhavan Vesi Oy tulee jatkamaan viemäriverkoston saneerauksia sujuttamalla.

Suurimmat vuotovedet eivät Kauhavan Vesi Oy:n näkemyksen mukaan johdu viemäriverkoston kunnosta vaan viemäriverkoston johdetuista kuivatus- ja hulevesistä.

Laskuttamattoman talousveden määrää pyritään vähentämään verkostosaneerauksilla.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Yhtiölle on laadittu strategia vuoteen 2026.

Yhtiön visio on seuraava: Kauhavan Kaukolämpö Oy on paikallinen, Suomen kannattavimpia ja energinen yhtiö. Yhtiö on arvostettu, arvokas ja luotettava kumppani energian tuottajana ja jakelijana. Yhtiö toimii edelläkävijänä tuotannon puhtaudessa, yhteistyössä, toimintamalleissa ja on yhteistyökumppanina haluttu.

Yhtiön strategiset päämäärät:

1. Yhtiön kilpailukyvyyn ja aseman parantaminen.
2. Toimintavarmuus, verkostojen kunto ja hyötysuhde ovat korkeita.
3. Yhtiöllä on palveluja.
4. Yhtiö on energiatehokkuuden edelläkävijä.
5. Talouden tunnusluvut ovat merkittävästi ja mitattavasti parantuneet vuoteen 2026 mennessä.
6. Yhtiö on houkutteleva työnantaja.
7. Yhtiöllä on tuloksiin tähtäävä toimintakulttuuri.
8. Kauhavan Kaukolämpö Oy:n yrityskuva on hyvä.
9. Kauhavan Kaukolämpö Oy on innovatiivinen edelläkävijä, aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
  - Voitollinen
Toteutuminen: Toteutuu
  - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutuu
  - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutuu
- Yhtiön vakavaraisuus:
  - Omavaraisuusaste: kasvaa vuosittain
Toteutuminen: Toteutuu
  - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee
Toteutuminen: Toteutuu
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
  - Quick ratio – tunnusluvun arvo on 1,5 vuoteen 2026 mennessä
Toteutuminen: Investointien rahoitus tulorahoituksesta painaa, nyt 1,0
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
  - Rahoitustulos positiivinen
Toteutuminen: Toteutuu, oli 1.186.179 euroa.
- Investoinnit:
  - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
Toteutuminen: Toteutuu
  - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
Toteutuminen: Toteutuu
  - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen: Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tuotanto on ympäristöystävällistä ja CO2-vapaata
  - Uusiutuvan energiaraaka-aineen osuus vähintään 98 %.
Toteutuminen: Ei toteudu, keväällä 2022 alkaen energiakriisin johdosta turvauduttu myös turpeen käyttämiseen.
- Yhtiö tuottaa energian kilpailukykyiseen hintaan
  - Kaukolämmön hinta tilasto (energiateollisuus): alle erillistuotannon keskihinnan.
Toteutuminen: Toteutuu, vuonna 2022 oli 13 % alle keskihinnan. 2023 alussa 9 % korotus, mutta tämä on markkinatilanteeseen verrattuna maltillinen.
- Tuotannon korkea hyötysuhde säilytetään
  - Lämmön talteenoton (savukaasujen ja hukkalämmön) osuus myynnistä 21 % vuoteen 2026 mennessä.
Toteutuminen: Ei toteudu. Uudet teollisuusasiakkaat ovat laskeneet tunnuslukuja ja nyt 17,1 %. Myös sähkön hinnan raju nousu on pakottanut muuttamaan tuotantoa enemmän polttoon perustuvaksi. (Lämpöpumppujen käyttö kannattamatonta)
- Lämmönjakelun turvaaminen kaikissa olosuhteissa:
  - Toimitusvarmuus asiakasjakelujärjestelmässä 99,9 %
Toteutuminen: Toteutuu
- Lämmöntuotanto on tehokasta
  - Myytävän energian määrä/työntekijä: 14.000 MWh vuoteen 2026.
Toteutuminen: Toteutuu

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen**Tavoitteet**

- Kuntayhtymän päätehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa (Kauhava ja Evijärvi) asukkaille perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut.
Toteutuminen: Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on vastannut lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä jäsenkuntiensa alueella. Palvelut ovat toteutuneet hyvin huolimatta henkilöstön saatavuuden vaikeutumisesta mm. lääkäri työvoiman osalta.
- Yhtymä tuottaa perusturvapalvelut kaupungin asettaman rahoituskehyksen puitteissa ja koordinoi erikoissairaanhoidon ja erityishuollon palvelujen käyttöä.
Toteutuminen: Tavoite ei toteutunut. Kauhavan kaupungin kuntaosuudet ylittyivät yhteensä 3.101.500 eurolla. Ylityksestä noin 2.210.300 euroa aiheutui Kaksineuvoisen oman toiminnan kuluista ja 891.100 euroa erikoissairaanhoidon kuluista.
- Perusturva on järjestettävä kustannustehokkaasti.
Toteutuminen: Tavoite toteutui osittain. Perusturvan toiminta on perustunut kustannustehokkuuteen, mitä on kuitenkin vaikeuttanut ennakoitua vaikeampi tilanne henkilöstön saatavuuden osalta. Henkilöstövaje on johtanut kustannusten merkittävään kasvuun etenkin si-jaiskuluissa, ylityö- ja erikoiskorvauksissa.
- Palvelutuotantoa kehitetään kaikilla tulosalueilla kohti valtakunnallisia laatusuosituksia.
Toteutuminen: Tavoite on toteutunut.

-
- Kuntayhtymän talouden ja toiminnan kehittymistä seurataan kuukausittaisella kuntayhtymän johtajan talousraportilla sekä neljännesvuosittain laadittavalla osavuositarkastuksella sekä tilinpäätöskirjalla
Toteutuminen: Tavoite on toteutunut. Kuntayhtymän johtajan talouskatsaus on toimitettu kuukausittain ja osavuositarkastukset neljännesvuosittain. Määrärahojen ylityksiin ei kuitenkaan ole reagoitu riittävästi, mutta kuitenkin mahdollisuuksien mukaan mm. tehostamalla etäpalveluja, tekemällä muutoksia palvelurakenteessa ja tehostamalla henkilöstön rekrytointia.
Välttämättömät laite- ja välinehankinnat on toteutettu leasingrahoituksella.
  - Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmisteluun osallistutaan aktiivisesti tavoitteena Kauhavan alueen muodostuminen Etelä-Pohjanmaan pohjoisen alueen sote-palveluja tarjoavaksi kesukseksi.
Toteutuminen: Tavoite on toteutunut. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmisteluun. Kuntayhtymä on toiminut eri sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ict-palvelujen uudistamisen pilottialueena.
  - Kuntayhtymä valmistautuu vuonna 2022 valmistuvan hyvinvointikeskuksen käyttöönottoon ja toimintojen siirtämiseen sekä kuntayhtymän purkamiseen.
Toteutuminen: Tavoite on toteutunut. Kauhavan uusi hyvinvointikeskus on valmistunut ja otettu palvelukäyttöön lokakuussa 2022. Vuoden 2022 aikana on toteutettu Kuntayhtymä Kaksineuvoinen purun valmisteluun liittyneitä toimenpiteitä. Kuntayhtymän purkuajankohta on 1.5.2023.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

2.2.1 Yleishallinto

Keskusvaalilautakunta

Talous Keskusvaalilautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot, ulkoiset	25 000		25 000	33 558,30	-8 558,30
Toimintakulut, ulkoiset	79 110		79 110	60 837,34	18 272,66
Toimintakate, ulkoinen	-54 110	0	-54 110	-27 279,04	-26 830,96
Toimintatulot, ulk + sis	25 000		25 000	33 558,30	-8 558,30
Toimintamenot, ulk + sis	79 110		79 110	61 581,68	17 528,32
Toimintakate, ulk + sis	-54 110	0	-54 110	-28 023,38	-26 086,62

Vuonna 2022 toimitettiin aluevaalit.

Tarkastuslautakunta

Talous Tarkastuslautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	35 870		35 870	24 105,42	11 764,58
Toimintakate, ulkoinen	-35 870		-35 870	-24 105,42	-11 764,58
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	35 870		35 870	26 021,26	9 848,74
Toimintakate, ulk + sis	-35 870	0	-35 870	-26 021,26	-9 848,74

Tarkastuslautakunnan tehtäväalueena on tilintarkastus.

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on hallintojohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Jatkuvasti laadukas ja hyödyllinen arviointitoiminta (=arviointiprosessi)

Mittarit ja toteutuminen:

- Vuoden 2021 arviointikertomuksen laadinta ja tilintarkastuksen toteuttaminen sekä tilinpäätöksen hyväksymisen valmistelu kaupunginvaltuustolle kesäkuun 2022 kokoukseen.

Toteutuminen: Toteutunut

- Puhdas tilintarkastuskertomus

Toteutuminen: Toteutunut

2. Tilintarkastustoiminnan ohjaaminen

Mittarit ja toteutuminen:

- Lakisääteisen tilintarkastuksen toteutuksen varmistaminen

Toteutuminen: Toteutui

- Kaikki tarkastuspäivät JHT:n toimesta

Toteutuminen: Ei toteutunut.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tarkastuslautakunnan keskeisin hanke keväällä oli kesäkuussa kaupunginvaltuuston käsittelyssä olleen vuoden 2021 arviointikertomuksen valmistelu

Kauhavan kaupunki hankkii tilintarkastuspalvelut KPMG Oy Ab:ltä. Sopimus on voimassa vuoden 2022 tilintarkastuksen päättymiseen saakka.

Kaupungin saama ”puhdas” tilintarkastuskertomus vuodelta 2021 on lautakunnan tavoitteiden mukainen.

Kaupunginvaltuusto

Talous Kaupunginvaltuusto	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	97 900		97 900	82 704,75	15 195,25
Toimintakate, ulkoinen	-97 900		-97 900	-82 704,75	-15 195,25
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	122 550		122 550	99 016,75	23 533,25
Toimintakate, ulk + sis	-122 550	0	-122 550	-99 016,75	-23 533,25

Kapasiteettitiedot

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja käsitteli 88 asiaa. Valtuustolle järjestettiin iltakoulut kaupunkistrategian uudistuksesta, liikenneturvallisuussuunnitelmasta sekä maapoliittisesta ohjelmasta.

Kaupunginhallitus

Talous Kaupunginhallitus	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	518 130	46 950	565 080	1 268 700,38	-703 620,38
Valmistus omaan käyttöön				6 160,00	
Toimintamenot, ulkoiset	4 657 690	94 790	4 752 480	5 045 853,62	-293 373,62
Toimintakate, ulkoinen	-4 139 560		-4 139 560	-3 770 993,24	-410 246,76
Toimintatulot, ulk + sis	1 279 670	46 950	1 326 620	2 139 615,65	-812 995,65
Valmistus omaan käyttöön				6 160,00	
Toimintamenot, ulk + sis	4 959 210	94 790	5 054 000	5 674 936,49	-620 936,49
Toimintakate, ulk + sis	-3 679 540	-47 840	-3 727 380	-3 529 160,84	-192 059,16

Kaupunginhallituksen tehtäväalueina ovat

- hallinto ja talous
- ylijäämärahastot
- kehitystoimen hallinto
- elinkeinot ja kehittäminen
- maaseutu- ja lomatoimi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on kaupunginjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön

Mittarit ja tavoitetaso:

- Työllisyysaste: tavoitteena Etelä-Pohjanmaan korkein työllisyysaste

Toteutuminen: Tilastotietoa vuoden 2022 osalta ei ole vielä saatavilla. Uusimman vuoden 2021 ennakkotilaston mukaisesti tavoite ei toteutunut, mutta Kauhavan työllisyysaste oli kuitenkin parempi kuin Etelä-Pohjanmaan keskiarvo. Vuonna 2021 Kauhavan työllisyysaste oli 75,6 % (18 – 64 vuotiaat) Etelä-Pohjanmaan keskiarvon ollessa 75,1%. Kauhavan työllisyysaste nousi vuoden 2020 työllisyysasteesta, joka oli 72,0%.

- Työpaikkamäärä: nouseva työpaikkamäärä

Toteutuminen: Tilastotietoa vuoden 2022 osalta ei ole vielä saatavilla. Uusimman 2021 tilaston mukaisesti tavoite toteutui. Kauhavan työpaikkojen määrä oli vuonna 2020 yhteensä 5.892 työpaikkaa kun se vuonna 2021 oli 6.098 työpaikkaa.

- Yritysten ja maatilojen saamien yritys- ja rakennetukien määrä: maakunnallista keskiarvoa korkeampi.

Toteutuminen: Toteutui. Vuonna 2022 rakenne- ja yritystuet ml. Leader olivat Kauhavan osalta 4,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 tilastoissa Kauhava sijoittuu em. tukien osalta maakunnassa euromääräisesti kolmanneksi ja kappalemäärissä toiseksi.

- Asukasluvun vähentyminen: alle 100 henkeä

Toteutuminen: Ei toteutunut. Ennakkotiedon mukaisesti asukasluvun kokonaisuutos oli -194 henkeä. Syntyneitä oli 93 ja kuolleita 220 (-127), kuntien välinen nettomuutto -98 ja nettomaahanmuutto +30 (väkiluvun korjaus -1).

2. Kaupungin talous on tasapainossa hyvinvointiuudistuksen jälkeenkin

Mittarit ja tavoitetaso:

- Tuloslaskelma: tilikauden tulos on ylijäämäinen.

Toteutuminen: Toteutui. Tilikauden tulos oli 2,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

- Taseen ylijäämä: tase säilyy ylijäämäisenä.

Toteutuminen: Toteutui. Taseen kumulatiivinen ylijäämä kasvoi tilikauden ylijäämää vastaavalla määrällä.

3. Investointien määrä viedään kestäväälle tasolle.

Investoinnin vaikutus vuosikustannuksiin selvitetään osana päätösvalmistelua.

Mittarit ja tavoitetaso:

- Vuosittainen investointitaso: Koulukeskusinvestointien valmistumisen jälkeen investointien vuositaso lasketaan neljään miljoonaan euroon vuodessa

Toteutuminen: Tavoitteen toteutumista voidaan arvioida vasta myöhemmin koulukeskusinvestointien valmistumisen jälkeen.

- Lainakanta: Lainakanta laskee vuodesta 2024 alkaen.

Toteutuminen: Konsernitasolla tarkasteltuna lainakanta lähtee laskuun hyvinvointikeskusten valmistumisen jälkeen vuonna 2023. Peruskuntatasolla tarkasteltuna lainakanta lähtee laskemaan aikaisintaan vuonna 2025.

4. Kaupungin imagon kehitys asukkaiden ja yritysten näkökulmasta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Kahden vuoden välein toteutettava imagotutkimus: Tavoitteena kehittyvä mielikuva kaupungista

Toteutuminen: Imagotutkimus toteutettiin edellisen kerran vuoden 2021 lopussa, joten seuraavan kerran imagotutkimus toteutetaan vuonna 2023.

5. Hallintopalvelujen ja Kehityskeskuksen toiminta ja palvelut ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Päätöksenteko ja asioiden käsittely on viivytyksetöntä ja tasapuolista

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimistopalveluiden tehokas, poikkihallinnollinen järjestäminen: toimistopalvelujen keskittäminen hallintopalvelujen alaisuuteen, prosessien kuvaaminen ja kehittäminen ja tiimimäinen toimintatapa

Toteutuminen: Uusi toimintatapa on huomioitu 1.1.2022 voimaan tulleessa hallintosäännössä. Uudistuksen toteutumista hidasti hallinnon kokoamisen siirtyminen ja hallinnon tilapäisjärjestelyt. Toimintatapauudistusta viedään läpi vaiheittain.

- Digitalisaation edistäminen: laaditaan tiedonhallintasuunnitelma

Toteutuminen: Ei toteutunut. Hanke, jonka puitteissa suunnitelma oli tarkoitus toteutua, ei saanut rahoitusta.

- Asioiden käsittelyaika: alle 3 kuukautta vireilletulosta.

Toteutuminen: Toteutui.

- Toimeenpano: tiedoksianto enintään 10 päivää päätöksenteosta, toimeenpano enintään 10 työpäivää päätöksen lainvoimaistumisesta

Toteutuminen: Toteutui.

- Maaseututoimen palvelujen ja resurssien tehokas järjestäminen: Tilalukumäärä toimihenkilöä kohden on maakunnallista keskiarvoa korkeampi.

Toteutuminen: Toteutui.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto on toiminut normaalien vuosi-, kokous-, talousarvio- ja tilinpäätös- sekä henkilöstöhallinnon rutiinien mukaan.

Aluevaalien järjestäminen työllisti hallinto-osastoa ja myös palvelutoimistojen toimistohenkilöstöä merkittävästi. Koronapandemian takia vaalit siirtyivät huhtikuulta kesäkuulle.

Toimistopalvelun uutta järjestämistapaa valmisteltiin vuoden mittaan pienin askelin. Osana projektia laadittiin yhteistyössä Kuntamaisema Oy:n kanssa toimistopalveluselvitys, joka esiteltiin 23.6.2021. Tämän jälkeen tarkennettiin aikaisemmin kerätyt tehtävälisäykset ja valmisteltiin tiimien kokoonpanoa sekä työpari/-triomallia. Toimistohenkilöstöä on jaettu kolmeen tiimiin eli hallinto-, talous- ja toimistopalveluihin. Hallinto- ja talouspalveluiden esihenkilönä toimii hallintojohtaja ja toimistopalveluiden henkilöstöjohtajan. Toimistohenkilöstö on ollut tiiviisti mukana uudistuksen valmistelussa. Uusi toimintatapamalli sisältyy kaupunginvaltuuston 4.10.2021 hyväksymään hallintosääntöön, joka tuli voimaan 1.1.2022. Toimistopalvelun uutta järjestämistapaa on valmisteltu edelleen vuoden 2022 aikana mm. kartoittamalla tehtävänkuvia yksityiskohtaisemmin. Kartoituksen perusteella jatketaan toimintatapojen kehittämistä ja sen myötä tehtäväkuvien uudistamista.

Kaupungin taloustoimi tarjosi vuonna 2022 taloushallintopalvelut seuraaville tytäryhtiöille: Kauhavan Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Tilhentupa 1 ja 2, Kauhavan Kaukolämpö Oy, Kauhavan Vesi Oy, Kiinteistö Oy Riihi, Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo, Kauhavan Jäähalli Oy ja Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy.

Kauppatien 109 -rakennuksen lasisiipi on ollut osittain Kauhavan lukion käytössä. Tästä ei ole aiheutunut mitään ongelmia kaupungintalon toiminnalle.

Kaupunginjohtajan irtisanouduttua kesäkuussa hallinto-osastolla tehtiin tehtäväjärjestelyjä. Hallintojohtaja siirrettiin 15.8.2022 vt. kaupunginjohtajaksi. Hallintojohtajan tehtävät jaettiin vt. kaupunginjohtajan ja henkilöstöjohtajan kesken.

Sivistysjohtaja irtisanoutui keväällä, minkä jälkeen käynnistettiin uuden sivistysjohtajan rekrytointi. Valinta tehtiin elokuussa kaupunginhallituksessa.

Em. rekrytointiprosessit työllistivät merkittävästi sekä hallinto- että henkilöstöjohtajaa.

Kauhavan kaupunki ostaa työterveyspalvelut Härmämedi Oy:ltä.

Kapasiteettitiedot

	2022	2021	2020	2019	2018
Hallituksen kokousten lukumäärä	25	23	24	24	23
Hallituksen käsittelemien asioiden lkm	285	309	240	253	233
Laadittavien tilinpäätösten määrä	10+kons	10+kons	10+kons	8+kons	7+kons
Verotulot €/asukas	3.903	3.712	3.505	3.407	3.246
Kunnallisvero €/asukas	3.296	3.121	3.043	2.954	2.784
Valtionosuudet €/asukas	3.753	3.471	3.692	3.149	3.017
Väestön määrä	15.118	15.319	15.514	15.726	16.022

Hallitus kokoontui 25 kertaa. Vuonna 2022 järjestettiin neljä hallituksen iltakoulua.

Elinkeino- ja Kehitystoimi

Kehitystoimen strategiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön. Tavoitteena on Etelä-Pohjanmaan korkein työllisyysaste ja nouseva työpaikkamäärä.

Vuoden aikana Kauhavalla perustettiin 64 uutta yritystä. Työttömyysprosentti oli joulukuussa 2022 6,8 prosenttia. Vuonna 2022 suurimmat haasteet yrityksissä olivat osaavan työvoiman saatavuudessa ja hintojen nousussa (teräs, puutavara, öljy jne). Koronan jäljiltä kasvua rajoittavat tekijät, kuten logistiikkaketjujen ongelmat sekä kontti-, materiaali- ja komponenttipula kumuloituvat edelleen Ukrainan sodan vaikutusten seurauksena. Energian kallistuminen näkyi tuotantokustannuksissa, logistiikkakustannuksissa ja lämmityskustannuksissa. Vuoden aikana oli kuitenkin runsaasti työvoimatarpeita ja yritysten halukkuus työllistää sotatilannetta pakenevia oli korkea.

Ukrainan sotatilanne näkyi Kauhavallakin muutoinkin. Kauhavalla on suuri määrä kausityöntekijöitä ja teollisuudessa työskenteleviä ukrainalaisia, jonka myötä ukrainasta sotatilannetta pakenevia al-

koi saapua Kauhavalle keväällä 2022. Kaupunginhallitus päätti keväällä 2022 ripeasti avustustoimenpiteistä ja Menestystä kansainväliseen rekrytointiin -hankkeen projektisuunnittelija siirrettiin kehitysjohtajan päätöksellä koordinoimaan kokonaisuutta 8.3.2022 alkaen. Sittenkin kaksi lisähenkilöä on aloittanut asumisen ohjaajina Kauhavan Vuokra-Asunnot Oy:ssä Kauhavan kaupungin ja Seinäjoen vastaanottokeskuksen välisen kuntamallin mukaisen sopimuksen myötä.

Käytännössä ukrainalaisten asuttaminen on toteutunut siten, että asumisen järjestäminen on tapahtunut nopealla aikataululla ja ennakoivalla toimintamallilla. Asunnot on vapaaehtoisten kanssa siivottu ja kalustettu valmiiksi kodeiksi ennen ukrainalaisten saapumista. Kaupungin ruoka-apupäätöksen, vapaaehtoisten, seurakuntien ja keräysten avulla on kyetty järjestämään jatkuvaa ruoka-apua ennen vastaanottorahan saamista siten, että ruokaa on ollut koko ajan saatavilla joka kotiin. Vapaaehtoisverkostot ovat toimineet kaupungin koordinoimana hyvin. Joulukuun lopussa Kauhavan Vuokra-Asunnot Oy:n asuntoja ukrainalaisten käytössä oli 102 kpl. Asukkaita Kauhavan asunnoissa oli 308 henkilöä ja lisäksi noin 30 henkilöä oli yksityismajoituksessa.

Kaupunki aloitti vuonna 2022 kahden uuden hankkeen toteuttamisen. Strongly Connected-hankkeen tavoitteena on selvittää Härmänmaan teknologiayritysten merkittävät raaka-aine, komponentti- ja alihankinta sekä sopimusvalmistusketjut. Tavoitteena on lisäksi selvittää tärkeimpien osien ja komponenttien valmistusmahdollisuudet paikallisesti. Hankkeessa toimii päätoiminen projektipäällikkö elokuuhun 2023 saakka. Menestystä kansainväliseen rekrytointiin hankkeella edistetään maakunnassa toimivien yritysten työvoiman saantia tarjoamalla kansainvälistä rekrytointiosaamista tukevaa koulutusta ja kansainvälisiin rekrytointeihin liittyvää käytännön neuvontaa. Hankkeessa toimii osa-aikainen projektipäällikkö ja kokoaikainen projektisuunnittelija syksyyn 2023 saakka. Yhteisten hankkeiden myötä Kauhavan ja Lapuan elinkeinotoimet sekä alueen yrittäjähdistykset ovat tavanneet säännöllisesti. Härmänmaan yrityspalveluverkostokin on kokoontunut. Työn montun kunnostushankkeestakin saatiin myönteinen päätös.

Markkinointitoimien osalta on jatkettu Paraspaikka.fi -kampanjan toteutusta, tehty Visitkauhava-markkinointitoimenpiteitä ja solmittu matkailumarkkinoinnin yhteistyösopimuksia suurimpien tapahtumien kanssa, joista merkittävin oli lentopallotapahtuma Powercup, joka järjestettiin kesäkuussa Alahärmässä Powerparkin alueella. Parapaikka.fi kampanjassa on tuotu esiin Kauhavan työpaikkatarjonta, väljä ja joustava asuminen, monipuolinen tonttivalikoima ja vuokra-asuntotarjonta, uudet koulut ja päiväkodit, toimivat hyvinvointipalvelut ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Visit Kauhava matkailumarkkinoinnilla on jatkettu matkailijoiden houkuttelemista Kauhavalle sekä kotimaasta että Ruotsista Uumajan alueelta. Uusi matkustajalautta Aurora Botnia aloitti syksyllä 2021 liikennöinnin Vaasasta Uumajaan ja tämä toi uusia matkailijavirtoja Kauhavallekin. Visit Kauhava oli markkinointiyhteistyössä mukana kesän aikana. Messujen osalta osallistuttiin Tampereen matkailumessuille, Pytinki-messuille, American Car Show-tapahtumaan yhteistyössä LSK Business Parkin kanssa, Alihankintamessuilla ja Pohjanmaan Teollisuus tapahtumaan. Kehityskeskuksen kokoama kaupungin tiedotuslehti ilmestyi kesäkuussa. Keväällä toteutettiin myös tonttikampanja, jossa erikseen valikoituja omakotitontteja myytiin ilman pohjahintaa. Laajakaistarakentamistakin on vauhditettu eri tavoin mm. jatkamalla esiselvitysrahoituksen myöntämistä.

Säännöllistä yhteydenpitoa on jatkettu alueen yritysten, yrittäjäjärjestöjen ja elinkeinoelämän muiden toimijoiden kanssa. Yritysten sijoittumismahdollisuuksia ja vapaiden toimitilojen markkinointia on tehty puolestaan Investkauhava.fi-kokonaisuuden avulla. Vuoden aikana edistettiin myös yritysten toimitila-asioita. Toteutettuja hankkeita oli esimerkiksi Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:n toimesta toteutettu KJH Comp Oy:n tilojen laajennushanke.

Kauhavan kaupungin aktiivinen elinkeinopolitiikka sai tunnustusta ja Kauhavan kaupunki palkittiin Etelä-Pohjanmaan yrittäjien toimesta Etelä-Pohjanmaan Yrittäjäystävällisimpänä kuntana syksyllä 2022. Koko Seinäjoen seutu valittiin puolestaan EK:n kuntarankingissa Suomen parhaaksi alueeksi yrityksille.

Kehityskeskukseen tuli vuoden aikana muutoksia hyvinvointialueuudistuksen myötä. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen työpajatoiminta siirrettiin 1.11.2022 alkaen kaupungille Kehityskeskukseen alaisuuteen. Aikuisten ja nuorten työpajatoiminta sijoittui Kehityskeskukseen alle perustettuun uuteen Työllisyys-tehtäväalueeseen.

Maaseutuhallinto

Neuvonta- ja kehittäminen:

Turkistuotto-hanke ja maaseutuhallinto ovat aktiivisesti tiedottaneet viljelijöitä sekä tarhaajia tuotantoon, koulutukseen ja Koronavirusepidemiaan liittyvistä asioista. Maaseutuelinkeinojen neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa.

Kauhavalle 2022 myönnetty 74 investointitukipäätöstä. Avustusta myönnettiin 2.018.732 euroa ja korkotukilainaa 1.099.281 euroa. Vuonna 2021 myönnettiin rakennetukipäätöksillä avustusta 1.832.760 euroa ja korkotukea 1.452.182 euroa. 2020 avustus oli 4.151.025 euroa ja korkotuki 5.866.835 euroa.

Turkistuotto-hanke alkoi 1.4.2019 ja päättyi jatkoajan jälkeen 30.11.2022. Eri vuosina on hankkeen toimintaan osallistunut 415 eri osallistujaa (kukin osallistuja on laskettu yhden kerran/vuosi, vaikka henkilö olisi vuoden aikana osallistunut useampaan tilaisuuteen). Vuonna 2022 järjestettiin 22 hanketapahtumaa ja osallistujia oli yhteensä 405 (joista 140 eri osallistujaa). Vaikeasta koronaviruspandemiasta huolimatta, hanke pystyi mukautumaan ja muuttamaan toimintatapojaan niin että hankkeen toimintaa pystyttiin jatkamaan. Tilaisuudet järjestettiin pääasiassa etäyhteyden kautta. Hankkeella on saatu myös alueellinen jatkuvuus, pystyttiin tarjoamaan neuvontaa ja koulutuksia tuottajien toivomista aiheista.

Kauhavan strategian mukaiset Biotalousalan kärkihankkeen tavoitteet on saavutettu.

Maaseutuviranomaistoiminta:

Kauhavalla tukihakemuksen jätti 761 tilaa, (741 sähköisesti + 20 paperilla) 97,5 prosenttia sähköisesti. Tilamäärä laski Kauhavalla 16 tilan verran edellisvuodesta eli 2 prosenttia. Evijärvellä tukihakemuksen jätti 118 tilaa (104 sähköisesti + 14 paperilla) 88 prosenttia sähköisesti, tilamäärä pysyi samana. Lappajärvellä tukea haki 150 (141 sähköisesti + 9 paperilla) 94 prosenttia sähköisesti, tilalukumäärä lisääntyi kolmella. Yhteensä Kauhavan maaseutuhallinnossa hakemuksen jätti 1.029 tilaa, sähköisiä näistä 96 prosenttia.

Maaseutuhallinto on tavoitteiden mukaisesti kouluttanut ja tiedottanut ajankohtaisista asioista aktiivisesti viljelijöitä sekä tarhaajia. Tänä vuonna viljelijätukihakukoulutus toteutettiin vielä sähköisessä muodossa. Tiedotusta ja asiakaskohtaista neuvontaa on tehty enenevässä määrin sähköpostin ja puhelimen avulla, asiakohtaista muistutusta tehtiin jokaisen tukihaun päätteeksi. Onneksi tänä vuonna ei vielä ollut suuria muutoksia tukijärjestelmissä, joten tiedotustarve ei ollut runsasta.

Maatilojen rahavirtojen osalta Kauhava ylsi Suomen toiseksi suurimmaksi kunnaksi vuoden 2021 tilastoissa. Kauhavan maatilojen kokonaistulot yhteensä 123,60 miljoonaa euroa, maatalouden myyntitulojen osuus tästä 50,22 milj. euroa, maatalouden tulotuet 30,35 milj. euroa, metsätulot 4,34 milj. euroa ja sivuansiot / liitännäiselinkeinot 38,69 milj. euroa.

Kauhava on työtehokkuudessa maakunnan kärkeä, noin 223 tilaa/hlö. Tavoitteiden mukaisesti tukihakemusten käsittelytyö on maakunnan tehokkainta.

Kapasiteettitiedot

Kapasiteettitiedot	2022	2021	2020	2020	2019	2018
Yritysten lukumäärä	1536	1530	1520	1520	1502	1479
Uusien yritysten lukumäärä	64	72	87	87	68	68
Business-Finland tuotekehitysrahoitus*	693.747	252.498	2.056.536	2.056,536	135.965	1.379.166
Viljelypinta-ala	38 106	38.028	38.184	38.184	37.802	37.811
Aktiivitulojen määrä	761	777	788	788	817	846

2.2.2 Perusturva

Talous Perusturva	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	79 055,80	-79 055,80
Toimintamenot, ulkoiset	67 783 920	-54 990	67 728 930	70 159 316,31	-2 430 386,31
Toimintakate, ulkoinen	-67 783 920		-67 728 930	-70 080 260,51	2 351 330,51
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	79 055,80	-79 055,80
Toimintamenot, ulk + sis	67 783 920	-54 990	67 728 930	70 159 316,31	-2 430 386,31
Toimintakate, ulk + sis	-67 783 920	54 990	-67 728 930	-70 080 260,51	2 351 330,51

Perusturvan toimintakuluihin sisältyy Kauhavan kaupungin maksuosuus Kuntayhtymä Kaksineuvoselle, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymälle ja Seinäjoen kaupungin ympäristöterveydenhuollolle. Lisäksi toimialueen kuluihin sisältyvät perusturvaan liittyvät Kuel-eläkemenoperusteiset maksut.

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä Kauhavan kaupungin alueella vuoden 2022 saakka vastasi Kuntayhtymä Kaksineuvoinen. Yhtymän toisena jäsenkuntana on Evijärvi. Kaksineuvoinen koordinoi erikoissairaanhoidon ja erityispalveluiden käyttöä, ja niiden maksuosuudet sisältyvät omina erinään Kaksineuvoisen maksuosuuteen.

Kauhavan kaupungin maksuosuus Kuntayhtymä Kaksineuvoisen menoihin ylittyi 3,1 miljoonalla eurolla. Syyt ja selitykset talousarvion pitämättömyydelle selvitetään Kaksineuvoisen tilinpäätöskirjassa. Kaksineuvoisen tilinpäätös käsitellään kaupunginvaltuustossa omana asianaan.

Perusturvan maksuosuudet	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ky Kaksineuvoinen	66.394.050	-55.630	66.338.420	69.439.986,80	+3.101.566,80
- Kaksineuvoisen oma toiminta	40.939.060	-55.630	40.883.430	42.235.792,83	+2.352.362,83
- E-P:n sairaanhoitopiiri	23.800.000		23.800.000	24.589.420,00	+789.420,00
- Eskoon sosiaalipalvelujen ky	1.517.990		1.517.990	1.376.068,97	-141.921,03
- esh:n ostot yksityisiltä palveluntuottajilta	137.000		137.000	238.705,00	+101.705,00
Seinäjoen kaupunki					
- ympäristöterveydenhuolto	451.200		451.200	392.773,21	-58.426,79

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä palauttaa jäsenkunnilleen tilikaudelta 2022 sekä aikaisemmilta tilikausilta kertyneet ylijäämät. Kauhavan kaupungin osalta palautus on huomioitu perustuvaksi jäsenkuntien maksuosuuksiin, jolloin palautus on kohdistettu erikoissairaanhoidon menojen vähennykseksi. Kauhavan osalta palautus on 627.200 euroa. Tämä summa ei näy yllä olevassa toteumassa.

2.2.3 Sivistystoimiala

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Talous Kasvatus- ja opetus- lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	2 105 670		2 105 670	2 935 219,53	-829 549,53
Toimintamenot, ulkoiset	23 094 940		23 094 940	23 756 572,08	-661 632,08
Toimintakate, ulkoinen	-20 989 270		-20 989 270	-20 821 352,55	-167 917,45
Toimintatulot, ulk + sis	2 105 670		2 105 670	2 935 219,53	-829 549,53
Toimintamenot, ulk + sis	29 075 200		29 075 200	30 614 035,74	-1 538 835,74
Toimintakate, ulk + sis	-26 969 530	0	-26 969 530	-27 678 816,21	709 286,21

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtäväalueina ovat:

- sivistystoimen hallinto
- varhaiskasvatus ml. esiopetus
- perusopetus
- lukiokoulutus
- 2. asteen ammatillinen koulutus

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun käynnistämisen arviointi

Mittari ja tavoitetaso

- Raportin esittäminen lautakunnalle

Toteutuminen: Väliraportti on tehty, varsinainen kaksivuotisen esiopetuskokeilun loppuraportti tehdään, kun kokeilu päättyy. Esiopetuskokeilu loppuu vuonna 2024, jonka jälkeen kokeilusta laaditaan loppuraportti, joka raportoidaan myös kasvatus – ja opetuslautakunnalle sekä kokeilua ohjaavalle Opetushallitukselle.

2. Varhaiskasvatuksen uuden yksikön toiminnan aloittaminen Kauhavan keskustaajamassa

Mittari ja tavoitetaso:

- Toiminta alkaa 1.8.2022: Kyllä / Ei

Toteutuminen: Kyllä. Kauhavan keskustaajaman alueella otettiin käyttöön määräaikainen kuuden ryhmän toimintayksikkö Tiheikön päiväkotielementti. Tiheikön päiväkotielementti siirtyi Lentokonepuiston päiväkodin ryhmä ja keväällä 2023 aikana myös päiväkotielementti siirtyi viereiseen rivitaloon perustettu lisäosasto. Lokakuusta 2022 alkaen Tiheikön päiväkotielementti

on toiminut väistötilana Kirkkorannan päiväkodin yhdelle ryhmälle päiväkodin remontin ajan.

3. Opiskeluhuollon henkilöstöresurssin vahvistaminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Koulukuraattoriresurssi 3,55 htv 1.1.2022 alkaen, kyllä/ei

Toteutuminen: Koulukuraattoriresurssin lisäys toteutui suunnitelman mukaisesti. Oppilas – ja opiskeluhoito siirtyi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

4. Ylihärmän yhtenäiskoulun käynnistymisen arviointi

Mittari ja tavoitetaso:

- Raportin esittäminen lautakunnalle

Toteutuminen: Ylihärmän yhtenäiskoulun käynnistyminen on vielä kesken muun muassa johtamisjärjestelyjen ja tilojen suunnittelun ja rakentamisen osalta. Raporttia ei ole esitetty kasvatus – ja opetuslautakunnalle.

Toimintasuunnitelman toteutuminen 2022

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kauhavan kaupunki on järjestänyt varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetus on siirtynyt varhaiskasvatuksen toiminta-alueelle elokuussa 2020. Esiopetus toteutetaan päiväkodeissa niissä kaupunginosissa, joissa se on tilojen puitteissa mahdollista. Toiminnan siirtyminen päiväkoteihin tapahtuu vähitellen varhaiskasvatuksen tilojen vapautuessa käytettäväksi esiopetukseen.

Esiopetusta järjestettiin toimikaudella 2022 - 2023 kuudessa toimintayksikössä; Voltin esiopetusyksikössä, Metsäkulman päiväkodilla ja Ylihärmän päiväkodilla. Hakolan päiväkodilla esiopetus päättyi kevään 2022 jälkeen. Kauhavan keskustaajamassa esiopetus järjestettiin kevään 2022 ajan Nahkalan esiopetusyksikössä ja elokuussa 2022 toiminta siirtyi Tiheikön päiväkotiin. Kortesjärvellä kevään 2022 esiopetus toteutettiin väistötiloissa Päivärinteentien esiopetusyksikössä ja elokuusta alkaen Kortesjärven yhtenäiskoulun esiopetustilassa.

Varhaiskasvatuksen kysyntä on kasvanut koko kaupungin alueella. Kauhavan keskustaajaman alueella otettiin käyttöön määräraikainen kuuden ryhmän toimintayksikkö Tiheikön päiväkoti elokuussa. Tiheikön päiväkotiin siirtyi Lentokonepuiston päiväkodin ryhmä ja kevään 2023 aikana myös päiväkoti Hyppiksen viereiseen rivitaloon perustettu lisäosasto. Lokakuusta 2022 alkaen Tiheikön päiväkoti on toiminut väistötilana Kirkkorannan päiväkodin yhdelle ryhmälle päiväkodin remontin ajan.

Elokuusta 2022 otettiin käyttöön lasten kotihoidontuen kuntalisä. Lisää maksetaan ehtojen täyttyessä 300 euroa/kk alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 100 euroa/kk sisaruksesta. Kuntalisää maksettiin

108.488 euroa ja sitä saavia lapsia on ollut kuukaudessa keskimäärin 116. Kuntalisä ei ole vähentänyt varhaiskasvatuksen kysyntää tai osallistumisastetta ikäluokittain.

Uusi paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön 1.8.2022. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Lapsen tuen tarpeiden tunnistaminen, varhainen tuki sekä riittävät ja oikea-aikaiset palvelut tukevat lapsen kehitystä ja kasvua. Jokaiselle lapselle laaditaan yhteistyössä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma. Lainsäädäntöön tuli 1.8.2022 velvoite laatia hallintopäätökset varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle tehostetusta ja erityisestä tuesta.

Alkuvuodesta 2021 Kauhavan kaupunki valittiin kokeilukunnaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun. Kokeilu kestää 2021 - 2024 koskien 2016 ja 2017 syntyneiden lasten ikäluokkia. Kokeilutoimipaikaksi ministeriö valitsi Ylihärmän päiväkodin, jossa toimii yksi kokeiluryhmä. Muut Kauhavan kaupungin kyseisiin ikäryhmiin kuuluvat lapset kuuluvat verrokkiryhmään. Kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun laadittua oma esiopetuskokeilua koskeva suunnitelma on päivitetty kesäkuussa 2022.

Kauhavan kaupunki on tuottanut varhaiskasvatuspalveluita yhteistoimintasopimuksen mukaisesti myös Evijärven ja Lappajärven kunnille ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on Kauhavan kaupungin palveluksessa. 1.8.2022 Lappajärvi siirtyi ostamaan varhaiskasvatuspalvelut toiselta kunnalta. Evijärvellä lapsia on varhaiskasvatuspalveluissa 80 ja henkilöstöä 20. Evijärven kunta järjestää itse esiopetuksen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt hankerahoitusta varhaiskasvatuksen resurssilastenhoitajien palkkaamiseen toimintakaudelle 2022–2023. Hankerahoituksella on vahvistettu lasten tuen toteutumista palkkaamalla resurssilastenhoitaja viiteen lapsiryhmään. Marraskuussa 2022 Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Kauhavan kaupungille valtionavustuksen ukrainalaisten lasten varhaiskasvatuksesta vuoden 2022 aikana muodostuneiden kulujen kompensoimiseen. Avustusta myönnettiin varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän perusteella 115.315 €.

Perusopetus

Perusopetusta on keväällä 2022 järjestetty Kauhavalla yhdeksässä koulussa: Kauhavan yhtenäiskoulussa, Korttesjärven yhtenäiskoulussa, Ylihärmän yläkoulussa, Alahärmän yläkoulussa, Kosolan koulussa, Ylihärmän kirkonkylän koulussa, Hakolan koulussa, Alahärmän kirkonkylän koulussa sekä Voltin koulussa. 31.7.2022 lakkautettiin Hakolan koulu, Ylihärmän kirkonkylän koulu sekä Ylihärmän yläkoulu. Näiden lakkautettujen koulujen tilalle perustettiin Ylihärmän yhtenäiskoulu, joka aloitti toimintansa 1.8.2022.

Alahärmän yläkoululla aloitti syksyllä 2021 Vöyrin maahanmuuttajaoppilaista koottu seitsemännen luokan nivelluokka. Luokassa oli kaksitoista oppilasta. Nivelluokan toiminta lakkasi lukuvuoden päättyessä keväällä 2022, kun perusopetus tuli näiden oppilaiden osalta suoritetuksi.

Valmistavan opetuksen opetusryhmät käynnistettiin Kauhavalla keväällä 2022, kun Ukrainasta alkoi saapua lapsia Kauhavalle. Valmistava opetus aloitettiin kolmessa paikassa: Kauhavan keskus- taajamassa Kosolassa, Alahärmän kirkonkylän koulussa sekä Ylihärmän kirkonkylän koulussa. Oppilasmäärät ja opetusryhmien määrä lisääntyivät vuoden 2022 aikana. 13.12.2022 tilanteessa opetusryhmiä ja oppilaita oli seuraavasti: Alahärmässä oli kolme opetusryhmää / 28 oppilasta, Ylihärmässä kaksi opetusryhmää / 23 oppilasta sekä Kosolassa yksi opetusryhmä / 15 oppilasta.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluissa vuonna 2022 tehtiin perustyön lisäksi valmistelua hyvinvointialueen käynnistämiseen liittyen. Ylimääräisen valtionavustuksen avulla henkilötyövuosiresurssia voitiin kasvattaa 3,55:een 1.11.2021 alkaen. Tämä vahvistettiin myös henkilöstösuunnitel-

massa vakituiseksi resurssiksi 1.1.2022 alkaen. Psykologipalvelut järjestettiin edelleen koko vuoden ajan ostopalveluna. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelua tehtiin pitkin vuotta 2022.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin vuoden aikana kaikilla Kauhavan alakouluilla. Syksyllä 2022 aamu- ja iltapäivätoiminta jatkui kaikkialla muualla, paitsi Korttesjärven yhtenäiskoululla, jonne ei tullut riittävästi ilmoittautumisia.

Alahärmän yläkoulun, Härmän lukion ja Ylihärmän yläkoulun yhteisen aineenopettajaresurssin käyttöä jatkettiin ja tällä saatiin edelleen pienennettyä tuntikehystä näiden kolmen koulun osalta.

Ylihärmän uuden alakoulun osalta rakentamisprosessi saatiin vuoden 2021 lopussa päätökseen ja koulu otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta Ylihärmän yläkoulun oppilaiden väistötilana. Elokuussa 2022 tiloissa aloittivat koulunkäyntinsä Ylihärmän yhtenäiskoulun 1.-6. luokkien oppilaat.

Alahärmän kouluratkaisujen osalta rakennusprojekti eteni koko vuoden 2022 ajan alakoulun ollessa omissa väistötiloissaan moduulikoulussa yläkoulun jatkaessa osin remontoiduissa vanhoissa koulutiloissa.

Korttesjärven yhtenäiskoulu toimi vielä kevään 2022 väistötiloissa LSK BP:ssa. Korttesjärven uusi koulu otettiin käyttöön syksyllä 2022.

Erillisrahoitetut hankkeet 2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 12.4.2022 34.000 euroa inklusiivisen opetuksen kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa, sekä 128.000 euroa varhaiskasvatuksen erityisopetuksen organisointiin ja tuen vahvistamiseen lapsiryhmissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 26.10.2022 163.000 euroa toimintamallin laatimiseen ja toteuttamiseen oppilaiden tuen järjestämiseksi ja oppilaiden ohjauksen vahvistamiseksi.

Opetushallitus myönsi 19.12.2022 74.475 euroa lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen vuosille 2022–2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 7.10.2021 58 900 euroa yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen varhaiskasvatuksen esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Rahoituksen avulla vahvistettiin opiskeluhoollon henkilöstöresurssia 0,55 htv:lla 1.11.2021 alkaen ja 1.1.2022 alkaen yhdellä henkilötyövuodella. Tämän hankkeen rahoituksen avulla toiminta jatkui koko vuoden 2022. Hanke päättyi 31.12.2022.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 6.9.2021 (OKM/1031/520/2021) 40 000 euroa valtion erityisavustusta perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021–2022. Avustuksella palkattiin opettaja Kauhavan yhtenäiskouluun ja Voltin kouluun, joissa oli etäopetusjaksot kevätlukukaudella 2021. Tämän hankkeen rahoituksen avulla toiminta jatkui koko vuoden 2022. Hanke päättyi 31.12.2022.

Lukutaitohankkeelle on saatu 8.000 euron (omarahoitus 888,89 euroa) valtionavustus ja se siirrettiin kokonaan vuodelle 2021. Lukutaitohankkeen avustuksesta käytettiin vuoden 2021 aikana 4 570,54 euroa. Loput 4 318,35 euroa käytettiin vuonna 2022.

Koulun kerhotoiminnan tukemiseen saatiin 9.000 euroa omarahoitusosuuden ollessa 3858 euroa. Toimintaa ehdittiin järjestää vain 658,94 euron arvosta, joten loput siirrettiin vuodelle 2021. Vuonna 2021 toimintaa järjestettiin 5 067,27 euron arvosta. Loput 7 131,79 euroa käytettiin vuonna 2022.

Kauhavan kaupunki oli mukana Lapuan hallinnoimassa Oppimisen tuki ja inkluusio (OTI) -hankkeessa yhdessä Lapuan, Alajärven, Evijärven, Ilmajoen, Isonkyrön, Vimpelin ja Ähtärin kanssa. Hanke järjesti fyysisen rajoittamisen AVEKKI-koulutusta sekä hankkeessa kehitettiin ja jaettiin hyviä käytänteitä oppimisen tuen ja inkluusion osalta. Hankkeeseen myönnettiin rahaa 289 080 euroa ja omavastuuosuus oli 72 270 euroa. Kauhavan Lapualta laskutettava osuus oli 47 690,74 euroa. Hankerahoitus ja omavastuuosuus vuosilta 2021 ja 2022 oli 61 074,07 euroa. Hanke alkoi 1.8.2021 ja päättyi 31.12.2022.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksesta Kauhavalla vastasivat Härmän lukio ja Kauhavan lukio. Opetushallitus antoi 10.5.2022 määräyksen muuttaa opetussuunnitelman perusteita. Muutos koski lukiokoulutuksen tehtävää, opiskeluhuollon keskeisiä periaatteita sekä suunnitelmaa kurinpitokeinojen keskeyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.

Kauhavan lukiossa oli syyskuun raportointipäivänä 2022 opiskelijoita yhteensä 204 opiskelijaa. Härmän lukion kokonaisopiskelijamäärä oli 56 eli yhteensä 260 lukio-opiskelijaa. Kauhavan lukiot harjoittivat yhteistyötä hankkeissa, uuden opetussuunnitelman teossa ja opettajille suunnattujen yhteisten OVTES-työpäivien merkeissä. Oppilaitoksilla on yhteinen erityisopettaja ja musiikin opettaja. Oppilaitokset toimivat yhteistyössä myös maakunnallisessa Opinlakeus-verkostossa. Kauhavan lukio oli mukana hankkeessa, jossa lukiot tekevät yhteistyötä Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa. Kauhavan lukiolaisilla on hankkeen puitteissa mahdollista suorittaa 15 opintopistettä ammattikorkeakouluopintoja lukiokoulutuksen ohella. Hankkeen jälkeen tämä mahdollisuus laajenee myös Härmän lukioon.

Kapasiteettitiedot

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kauhavalla on alle kouluikäisiä lapsia 789. Alla olevassa taulukossa on vuosina 2016 - 2022 syntyneiden lasten määrä.

Lapsia	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
	90	107	107	103	121	125	136

Lähde: Facta

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä oli Kauhavalla 31.12.2022 on ollut 438 lasta, 374 päiväkotihoidossa ja 64 perhepäivähoidossa. Perhepäivähoitajien määrä on laskenut edelleen, määrän ollessa nyt 14. Lastenhoidon tuen piirissä on 147 lasta.

Esiopetuksessa on 136 lasta, joista 106 lasta on esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa. Esiopetus toteutuu pääosin päiväkotien yhteydessä ja näiden lisäksi kahdessa erillisessä esiopetusyksikössä.

Kapasiteettitiedot	2022	2021	2020	2019	2018
<i>Päiväkodit (yksikköjen lukumäärä)</i>	7	7	7	6	6
Lapsia päiväkotihoidossa	374	381	382	398	357
Esiopetusryhmiä	9	9	9		
Lapsia esiopetuksessa (1.8.2020 alkaen)	136	157	143		
Lapsia esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa (päiväkodit ja esiopetusyksiköt)	106	104	98		
<i>Perhepäivähoitajat (vakituiset, määräaikaiset)</i>	14	15	17	20	27
Lapsia perhepäivähoitossa	64	64	71	89	86
<i>Lastenhoidon tuki</i>					
Lapsia yhteensä 31.12.	148	150	198	238	271
Kotihoito	120	116	152	170	220
Joustava/osittainen hoitoraha	58	34	46	68	53
<i>Palveluseteli</i>					
Lapsia palvelusetelin piirissä	0	0	0	64	50

Alakoulujen kapasiteettitiedot	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019
Alakouluja 31.12.	3	5	5	7	8
Esi- ja perusopetuksen oppilaat (sis. esiopetuksen 31.12.2019 saakka) Nahkalan, Pernaan ja Ruotsalan koulujen oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaiksi.	365	612	647	1.148	1.196
Tuntikehys	796,5	1.197,5	1.256,5	2.219,5	2.374
Opettajamäärä	30	44	46	84	88

Yhtenäiskoulujen kapasiteettitiedot	2022-2023	2021-2022	2020-2021	201-2020	2018-2019
Yhtenäiskouluja 31.12.	3	2	2	1	1
Perusopetuksen oppilaat	1.056	751	773	202	212
Tuntikehys	2.135	1.511,4	1.479,7	471	454
Opettajamäärä	89	64	62	17	17

Yläkoulujen kapasiteettitiedot (sis. Kortejärven vuosiluokat 7-9 31.7.2017 saakka)	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019
Yläkouluja 31.12.	1	2	2	3	3
Perusopetuksen oppilaat Kauhavan yläkoulun oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaiksi	137	260	260	561	584
Tuntikehys	363	581,5	586,5	1.318	1.359
Opettajamäärä	15	25	26	55	55

Lukiot	2022		2021		2020		2019	
	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä
Oppilaita	204	56	199	61	185	81	140	103
<i>Lukiot yht.</i>	260		260		266		243	
Tuntikehys	386,55	177,1	356	178,5	301,8	217,15	286	254,15
<i>Lukiot yht.</i>	563,65		534,5		527,95		540,15	

Elämänlaatulautakunta

Talous Elämänlaatuilautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	396 920		396 920	415 308,96	-18 388,96
Toimintamenot, ulkoiset	2 857 490		2 857 490	2 682 693,41	174 796,59
Toimintakate, ulkoinen	-2 460 570	0	-2 460 570	-2 267 384,45	-193 185,55
Toimintatulot, ulk + sis	396 920		396 920	415 308,96	-18 388,96
Toimintamenot, ulk + sis	3 901 930		3 901 930	4 327 111,00	-425 181,00
Toimintakate, ulk + sis	-3 505 010	0	-3 505 010	-3 911 802,04	406 792,04

Elämänlaatulautakunnan tehtäväalueet:

- Elämänlaatupalvelualueen hallinto
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut
- Kulttuuripalvelut
- Museopalvelut
- Kirjastopalvelut
- Kansalaisopisto
- Musiikkiopisto / taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Avustuskokonaisuuden selkiyttäminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Jakoperusteiden päivittäminen

Toteutuminen: Päivitetty.

2. Elämänlaatupalveluiden toimenkuvien tarkistaminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Toimenkuvat päivitetty

Toteutuminen: Päivittäminen jatkuu.

3. Ohjaamo-palvelun kehittämissuunnitelma

Mittari:

Mittari ja tavoitetaso:

- Kehittämissuunnitelma laadittu: kyllä/ei

Toteutuminen: Kyllä

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/hyvinvointisuunnitelman jalkauttaminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Vuosiraportin esittäminen lautakunnalle: kyllä/ei

Toteutuminen: Hyvinvointisuunnitelma oli lausuntokierroksella lautakunnassa.

5. Elintapaohjauksen vakiinnuttaminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Ryhmien määrä

Toteutuminen: Toinen ryhmä käynnistynyt syksyllä yhteistyössä työterveyden kanssa.

Elämänlaatupalveluiden vastuualue

Elämänlaatulautakunnan alaisuudessa toimii elämänlaatupalvelut, johon sisältyy taiteen perusopetuksen palvelut (musiikkiopisto), kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, museopalvelut, nuorisopalvelut, ennalta ehkäisevä ja etsivä nuorisotyö, ystävyyskuntatoiminta, kotiseututyö, ehkäisevä päihdetyö ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön osalta palvelun tuottaa Järvi-Lakeuden kansalaisopisto, joka ei kuulu Kauhavan kaupungin omaan organisaatioon.

Taiteen perusopetuksen palvelut / Härmänmaan musiikkiopisto

Härmänmaan musiikkiopisto on tuntiperusteista valtionosuutta saava kunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa lasten ja nuorten sekä aikuisten vapaa-ajalla taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta sekä siihen liittyvien taidemuotojen opetusta. Taiteen perusopetus on järjestelmänä vakiintunut ja ainutlaatuinen koulutus- ja harrastusmuoto, joka on osoittanut arvoaan jo vuosikymmeniä. Taiteen perusopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, perustuu opetussuunnitelmaan, opetuksen järjestäjä saa valtionosuutta myönnettyjen valtionosuustuntimäärien mukaisesti ja taiteen perusopetuksesta säädetään laissa ja asetuksessa.

Härmänmaan musiikkiopiston opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä, kehittää oppilaan henkilökohtaisia valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen sekä antaa valmiudet hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetus ja musiikkiopiston toiminta tuovat kuntaan elinvoimaa ja elävyyttä, vetovoimaa, hyvinvointia erityisesti lapsille ja nuorille sekä vahvistaa kunnan kehitystyötä ja palvelutuotantoa. Hyvä ja laadukas opetus tarjoaa onnistumisen ja oppimisen kokemuksia, joilla on pitkäkestoisia vaikutuksia lapsen ja nuoren identiteetin kehittymiselle. Harrastukseen voidaan sitoutua jopa yli

kymmeneksi vuodeksi. Taideharrastamisella on fyysisiä, psykologisia, oppimiseen ja yhteisöön liittyviä sekä sosiaalisia vaikutuksia, jotka lisäävät sekä edistävät tutkitusti yksilön hyvinvointia. Musiikkiopiston kuten myös muiden taiteenalojen opinnot kehittävät lasten ja nuorten luovaa ja kriittistä ajattelua, esiintymistaitoja, teknologia-, vuorovaikutus- ja ryhmätyöskentelytaitoja sekä empatia- ja yrittäjyystaitoja, jotka on nostettu esiin myös tulevaisuuden työelämätaitoina. Musiikkiharrastus vahvistaa lasten ja nuorten oppimistaitoja, kehittää pitkäjänteisyyttä, muistia, keskittymiskykyä ja luovuutta sekä vahvistaa kokemusta osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

Härmänmaan musiikkiopiston opetusta annetaan viidessä opetuspisteessä eli kaikissa Kauhavan kaupunginosissa ja Lappajärven kunnassa.

Härmänmaan musiikkiopiston opetustuntimäärä vuonna 2022 oli 11.394,34 tuntia.

Opiskelijoita oli perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa sekä varhaisiän musiikkivarhaiskasvatuksessa syksyllä 2022 yhteensä 461. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintoihin pääsivät kaikki ilmoittautuneet. Kevään 2022 haussa musiikkiopiston perusopintoihin ilmoittautui 72 hakijaa, joista paikan sai 54 hakijaa. Uusia opiskelijoita aloitti kaikissa opetuspisteissä. Musiikki kuuluu kaikille ja musiikki tekee hyvää! – teemoilla toimii musiikkiopisto toiminta-alueen lasten ja nuorten sekä perheiden parhaaksi.

Härmänmaan musiikkiopistossa annetaan opetusta musiikin laajan oppimäärän mukaan. Laaja oppimäärä sisältää perusopinnot ja sen jälkeen suoritettavat syventävät opinnot ja niihin sisältyvät opintokokonaisuudet. Opintokokonaisuudet puolestaan pitävät sisällään instrumenttiopintoja, yhteismusisoinnin opintoja ja hahmotusaineiden opintoja. Lisäksi musiikkiopistossa on varhaisiän musiikkikasvatusta perhemuskareissa (0-2 vuotiaille ja huoltajille), musiikkileikkikoulussa (3-5 vuotiaille) ja valmennusryhmissä (6-10- vuotiaille).

Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja tuottaa kuntalaisille elämyksiä, konsertteja ja tapahtumia, jotka tuovat kuntalaisille kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja ovat osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Lisäksi on soitinesittelyjä ja koulukonsertteja kaikille alakoululaisille koulupäivän aikana. Härmänmaan musiikkiopisto on mukana perusopetuksen oppilaille suunnatun kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksessa. Lukuvuosi huipentuu vuosittain päätöskonserttiin, jossa keväällä 2022 jaettiin 7 perusopintojen todistusta ja kolme syventävien opintojen päättötodistusta.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen.

Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorten viihtyä, toimia ja harrastaa koko Kauhavan alueella eri tavoin: toteuttamalla nuorisotilatoimintaa joka kaupunginosassa, edistämällä nuorisotiedotusta, ehkäisemällä syrjäytymistä kannustamalla monipuolisiin harrastuksiin, toteuttamalla erilaisia nuorisotapahtumia, edistämällä yhteistoimintaa yhdistysten ja kaupungin kesken, myöntämällä toiminta-avustuksia nuorisotyötä tekeville yhdistyksille ja järjestöille, avustamalla nuorten omaa tiedotusta ja elinolojen parantamisessa Nuorisovaltuuston kanssa.

Kauhavan kaupungin neljän kaupunginosan nuorisotilat toimivat. Nuorisotiloilla järjestettiin tietovisoja osana nuorisotiedotusta sekä erilaisia pieniä tapahtumia ja tempauksia eri teemojen mukaan. Tilojen järjestyssäännöt päivitettiin keväällä 2021 samoin kuin muiden elämänlaatu- ja palvelualueiden järjestyssäännöt.

Nuorisopalvelut järjesti vuoden aikana, pandemiarajoitusten salliessa, erilaisia pienimuotoisia tapahtumia lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille. Osa tapahtumista toteutettiin yhteistyössä elämänlaatupalveluiden muiden toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Koulujen kanssa yhteistyötä oli yläkoulujen 7. -luokkalaisten ja uusien lukiolaisten ryhmäytymispäivien toteuttamisessa syksyllä.

Nuorisotoimen yleisavustuksia jaettiin kahdeksalle taholle yhteensä 7.700 euroa sekä kohdeavustuksina viidelle toimijalle yhteensä 4.100 euroa ja ohjaaja-avustuksia yhdelle yhdistykselle 400 euroa.

Etsivä nuorisotyö

Vuonna 2022 tilastojen mukaan etsivä nuorisotyö on ollut yhteistyössä 122 nuoren kanssa. Nuorten lähiomaisten ja nuorten omat yhteydenotot etsiviin nuorisotyöntekijöihin ovat lisääntyneet selvästi. Etsiville nuorisotyöntekijöille tuli eniten ilmoituksia 2. asteen ammattioppilaitoksista. Lukioista ja yläkouluista ilmoitukset ovat myös lisääntyneet. Eniten etsiville ilmoitettiin 16-20-vuotiaita nuoria.

Etsivä nuorisotyö on jalkautunut aktiivisesti toiminta-alueen yläkouluille, lukioille ja toisen asteen oppilaitoksiin.

Vuoden 2022 aikana etsivä nuorisotyö järjesti nuorille pienryhmätoimintaa, koulupäivystyksiä, työkokeilupajakoja, kesätyöpajakoja ja työinfoa. Lisäksi oli infotilaisuudet yläkouluille ja lukioille kesäduuniasiasta, etsivästä nuorisotyöstä ja Ohjaamo Kauhavasta.

Etsivät osallistuivat yhteistyössä Työpaja Junkin kanssa nuottavalmennukseen keväällä 2022 sedun toimijoiden kanssa syksyllä 2022 ja mukana oli yhteensä näissä kahdessa valmennuksessa noin 30 nuorta. Etsivä nuorisotyö oli mukana Kauhavan kutsunnoissa aikalisäohjaajina.

Kaupungilla on kolme etsivän nuorisotyöntekijän vakanssia. Resurssista 1,6 henkilötyövuotta kohdistuu Kauhavan kaupungille. Loppuresurssi jakautuu Evijärven ja Lappajärven kunnille.

Ohjaamo

Ohjaamo Kauhava toimii maanantaisin klo 12-16 kanta-Kauhavalla nuorisotila Sauman tiloissa ja lisäksi toteutetaan pop up -tapahtumia sekä koulukierroksia kouluilla.

Ohjaamosta saa tietoa, neuvontaa ja ohjausta työhön, koulutukseen, arkeen ja osallisuuteen liittyen. Ohjaamo kokoaa eri toimijat yhteen, minkä ansiosta palvelu on helppoa ja nopeaa. Ohjaamossa asioidessa ei tarvitse tietää, mikä on oikea taho hoitamaan asiaa tai minkä alan ammattilaiselta saa apua.

Ohjaamon asiantuntijaryhmä ja Ohjaamon ohjausryhmä kokoontuivat säännöllisesti.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuuston toiminta sisältää nuorisovaltuuston ja hallituksen kokoukset. Nuorisovaltuusto suunnittelee ja toteuttaa erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien tehtävä, jossa tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta. Hyvinvointia ja terveyttä tulee edistää kaikilla kunnan toimialoilla ja tässä työssä parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kattaa kunnan kaikki palvelualueet, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö linkittyy kunnassa elinympäristöön, elinoloihin, perheiden hyvinvointiin, terveyttä edistäviin elintapoihin sekä palvelujärjestelmän toimivuuteen, laatuun ja saatavuuteen. Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen sisältää kunnan elinvoiman edistämisen, paikallisen identiteetin ja demokratian edistämisen, osaamisen ja kulttuurin edistämisen sekä elinympäristön kehittämisen. Kunnan tulee tarjota mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvovaan elämään tutussa, turvallisessa, terveellisessä ja viihtyisässä elinympäristössä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia sisältäen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä olennaisia tekijöitä ovat tieto, joka ohjaa suunnittelua, päätökset, jotka perustuvat tietoon ja strategiaan linjauksiin, ennakoarviointi, jossa huomioidaan päätösten vaikutukset sekä yhteistyö, jolla edistetään hyvinvointia.

Kauhavan sähköinen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty valtuustossa 5.2.2018. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä valmisteli valtuustokauden hyvinvointikertomuksen 2018–2021, joka käsiteltiin elämänlaatulautakunnassa 27.10.2021 (§ 45), kaupunginhallituksessa 8.11.2021 (§ 255) ja kaupunginvaltuustossa 15.11.2021 (§ 104). Työryhmä on vuoden 2022 kokouksissaan valmistellut hyvinvointisuunnitelmaa, joka oli lokakuun ajan lausuntokierroksella ja lausuntonsa hyvinvointisuunnitelmaan antoivat elämänlaatulautakunta, kasvatus- ja opetuslautakunta, tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, asukaslautakunnat, nuorisovaltuusto sekä vammais- ja vanhusneuvostot. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän puheenjohtaja (sivistysjohtaja) on ollut hyvinvointialueen, maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman työryhmässä Kauhavan kaupungin edustajana ja maakunnallisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa Evijärvi-Kauhava –alueen varaedustajana.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö organisoidaan kuntien välisellä yhteistoiminnalla, johon kuuluu Kauhavan lisäksi Evijärvi. Seudullinen työryhmä ohjaa ja koordinoi kuntien toteuttamaa ehkäisevää päihdetyötä kuntien ja raportoi toiminnasta kuntien päättäviä toimielimiä. Työn tavoitteena lisätä tiedon jakamista, vaikuttaa tiedolla ja lisätä päihteettömien palveluiden ja muiden tukevien palveluiden saatavuutta sekä merkitystä.

Ehyt ry:n hallinnoimia kampanjoita toteutettiin paikkakunnallaan seuraavasti: Tipaton tammikuu, Nuorisotyön viikko, Ehkäisevän päihdetyön viikko sekä Anna lapselle päihteetön joulou. Marraskuussa 2022 toteutettiin camera obscura kaikille kaupungin 7- luokkalaisille yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Järvilakeuden kansalaisopisto

Kauhavan kaupungin rahoitusosuus kansalaisopiston vuoden 2022 toimintaan oli **197.600** euroa.

Kirjastopalvelut

Kauhavan kirjastopalvelut toteuttavat kirjastolain (1492/2016) yleisille kirjastoille määrittelemiä tehtäviä.

Kirjastot tarjoavat pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitävät monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistävät lukemista ja kirjallisuutta, tarjoavat tietopalvelua ja ohjausta sekä tiloja työskentelyyn, oppimiseen ja harrastamiseen. Kirjastot tarjoavat ajantasaiset, laadukkaat ja

alueellisesti samanarvoiset kirjastopalvelut kaikille kauhavalaisille ikään tai varallisuuteen katso-matta. Omalla toiminnallaan kirjastot parantavat kuntalaisten elämänlaatua, lisäävät hyvinvointia, vahvistavat osallisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä. Jo ennestään laajojen aukioloaikojen lisäksi omatoimipalvelut kaikissa neljässä toimipisteessä lisäävät kirjaston saavutettavuutta. Kirjastoauto on tärkeä erityisesti haja-asutusseudun asukkaille, mutta sen palvelualueeseen kuuluvat myös päi-väkodit ja koulut. Ukrainalaisten muutto alueelle huomioitiin palveluissa ja kirjahankinnoissa.

Vuonna 2022 kirjastoon tehtiin 138.900 fyysistä käyntiä, mikä tarkoittaa yli 8.000 käyntiä enemmän kuin edellisvuonna. Kokonaislainaus (kirjat, lehdet, AV-aineisto ym.) oli kappalemääräisesti yh-teensä 247.547, luku oli hieman laskusuuntainen. Kirjojen lainaus oli 81 prosenttia kaikista lai-noista. Verkkokäynnit lisääntyivät ja e-lehtien käyttö kaksinkertaistui, kun Eepos-kirjastot ottivat etäkäyttöisen lehtipalvelun käyttöönsä. E-lehtiä lainattiin 13.304 kertaa. Myös e-kirjojen ja -musiikin lainaus nousi edelleen hieman.

Perinteisten lainaustoimintojen lisäksi kirjasto tarjoaa runsaasti oheistoimintoja, tapahtumia ja käyt-täjäkoulutuksia eri-ikäisille kuntalaisille. Kouluyhteistyö ja lukemisen edistäminen olivat oleellinen osa kirjastojen toimintaa. Satutuokioita pidettiin 84 kertaa ja niihin osallistui 1.568 lasta. Kirjavink-kauksia ja kirjailijavierailuja sekä kirjastonkäytön opastuksia erilaisille kohdeyleisöille tai -ryhmille toteutettiin yhteensä 120 kertaa, ja niihin osallistui 2.085 henkilöä. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti kirjastossa kävivät esikoululaiset ja neljännen luokan oppilaat.

Halloween ja taidegallerian joulumaa olivat vuoden erityistapahtumat, jotka pääkirjasto toteutti yh-dessä kulttuuripalveluiden kanssa. Kirjastot tarjosivat tilojaan muiden toimijoiden, esimerkiksi 4H-yhdistyksen, Aijjoos-toiminnan ja MLL:n sekä kansalaisopiston tapahtumille ja kursseille sekä näyt-telyille.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen tavoitteena on järjestää ja mahdollistaa monipuolista kulttuuritarjontaa koko Kauhavan kaupungin alueella. Lähes kaikki tapahtumat toteutetaan yhteistyössä yhdistysten, pai-kallisten taiteilijoiden tai muiden toimijoiden kanssa.

Kulttuuripalvelut järjestää vuosittain useita kulttuuritapahtumia ja konsertteja. Myös eri kaupungin-osien kesätapahtumiin kulttuuripalvelut osallistuvat joko avustamalla toimintaa tai kulttuuriohjaajan työpanoksen muodossa. Loma-aikoina järjestetään toiminta lapsille ja nuorille.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan vuosittain ja 2022 kulttuurikasvatussuunnitelma tavoitti 2.473 lasta ja nuorta.

Kulttuuripalvelujen toimintaan ovat vakiintuneet mm. kulttuurikaveritoiminta sekä konserttitoiminta muutamassa asumisyksikössä vuosittain.

Kauhavan taidegallerian (KAARI) tilat ovat Kauhavan pääkirjaston yhteydessä. Vuonna 2022 taide-galleriassa toteutui 11 näyttelyä sekä joulumaa ja kävijöitä oli vuoden aikana vieraskirjamerkintöjen mukaan arviolta yhteensä noin 1.315.

Kesän ajan näyttelyitä on Häjylyperinteen keskuksessa sekä Ylihärmän taidetalolla. Vuosittain näyttelyitä on myös kirjastoissa.

Kauhavan kulttuuripalkinnon vuonna 2022 sai Lakeus life- työryhmä.

Kulttuuripalveluiden yleisavustuksia jaettiin 14 taholle yhteensä 8.400 euroa sekä kohdeavustuksia 10 toimijalle yhteensä 8.280 euroa. Lisäksi jaettiin tapahtuma-avustuksia 5 taholle yhteensä 20.120 euroa.

Museopalvelut

Kauhavan museopalvelut tarjoaa elämyksiä ja tietoa luoden mahdollisuuksia luovuudelle, sivistykselle, identiteetin rakentamiselle ja yhteenkuuluvuudelle. Kauhavan museosektorilla on profiilia, joka muodostaa kaupungille voimavaran ja elämyksellisen käyntikortin ja palvelee myös tietopankkina. Suomen jääkärimuseo valtakunnallisena erikoismuseona sekä Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo ovat ammatillisesti hoidetut päämuseot, jonka lisäksi museopalveluihin kuuluu useita kotiseutumuseoita ja kulttuurikohteita. Museotyö on kokonaisuudessaan palvelua, jossa yleisötyö ja museoiden saavutettavuus ovat keskeisimpiä tavoitteita.

Päämuseot ovat olleet ympäri vuoden avoinna yleisölle. Suomen jääkärimuseo on ollut auki tiistaisin ja perjantaisin klo 12–16. Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo on ollut avoinna pääkirjaston aukioloaikoina ja opastukset ovat olleet torstaisin klo 12-16. Molempiin museoihin on ollut saatavilla opastukset aukioloaikojen lisäksi muuna aikana tilauksesta. Puukko- ja tekstiilimuseon läheisyydessä sijaitsee lisäksi Järvenpään kotimuseo. Kesäsesongin aikana päämuseot, Ylihärmän kotiseutumuseo, Artturi Leinosen ja J.S. Sirénin muistonäyttelyt sekä Häjylyperinteenkeskuksen näyttelyt ovat olleet avoinna museokesätyöntekijöiden ja museo-oppaiden toimesta, samoin kaupungin kotiseutuyhdistyksien ylläpitämät kotiseutumuseokohteet Alahärmän kotiseutumuseo ja Markin museo sekä Kauhava-seuran ylläpitämä lisäksi Jussin tupa sekä Kosolanmäen lainamakasiini ovat olleet avoinna kesäaikaan kaupungin museokesätyöntekijöiden toimesta.

Suomen jääkärimuseossa oli yhteensä 943 käyntiä, Puukko- ja tekstiilimuseossa 896 käyntiä ja kesäkohteissa 1.770 käyntiä.

Liikuntapalvelut

Härmän Kuntokeskuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä kuntalaisille suunnattujen alennettujen uintimaksujen tarjoamiseksi. Yhteistyössä Kuntokeskuksen kanssa toteutettiin myös kesän uimakoulu, joihin osallistui 231 lasta.

Liikuntatoimen yleisavustuksia jaettiin 22 seuralle ja yhdistykselle yhteensä 75.000 euroa. Kohdeavustuksia jaettiin kuudelle toimijalle yhteensä 3.000 euroa, ohjaaja-avustuksia 21 yhdistykselle 26.850 euroa, urheilijastipendejä 22 urheilijalle yhteensä 5.755 euroa sekä kaukalonhoitoavustuksia viidelle kyläyhdistykselle yhteensä 1.500 euroa.

Raportointikaudella järjestettiin liikuntatapahtumia sekä kaupungin toteuttamina että yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Hiihto- ja syyslomalla järjestettiin lapsille ja nuorille tapahtumia ja retkiä.

Keväällä jaettiin ulkopelikenttävuorot sekä kesän salivuorot, venepaikat ja golf-pelioikeudet.

Erillisrahoitetut hankkeet

Kauhava sai aluehallintoviraston myöntämää erityisavustusta oppilaslähtöiseen harrastustoimintaan, harrastamisen Suomen malliin, yhteensä 118.000 euroa. Tämä hanke on nimeltään Harrastamisen riemua kaikkialla Kauhavalla. Avustuksen omavastuuosuus on 20 prosenttia eli 29.500 euroa. Avustukselle haettiin käyttöajan pidennystä, joten hanke toteutui ajalla 1.8.2021-31.12.2022. Avustus mahdollisti monipuolisten ja maksuttomien harrastusvaihtoehtojen tarjoamisen kaikille 1–9- luokkalaisille pian koulupäivän alkamis- tai päättymisajan läheisyyteen. Hankkeen tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia mieluisan harrastuksen kautta, aktivoida lapsia kouluajan jälkeiseen toimintaan, vähentää yksinolon aikaa koulupäivien ulkopuolisessa ajassa, innostaa lapsia tavoitteellisen harrastustoiminnan ja taiteen perusopetuksen toiminnan pariin sekä innostaa aktiiviseen kansalaisuuteen.

OKM toteutti koululaiskyselyn kahteen eri kertaan ja tämän kyselyn tuloksia huomioitiin kerhojen sisällön suunnittelussa. Oppilaiden toiveiden kuuleminen ja huomioiminen on olennainen osa eri kerhojen suunnittelutyötä. Kerhojen toteuttamisessa ovat mukana kerhokoordinaattori, perusopetuksen henkilöstöä ja elämänlaatupalveluihin kuuluvat Härmänmaan musiikkiopisto, liikunta-, nuoris-, kulttuuri- ja museopalvelut sekä lisäksi kansalaisopisto ja kolmannen sektorin eri toimijat. Kerhotoiminnan paikkoina ovat sekä ala- että yläkoulut ja myös muita tiloja hyödynnetään kuten POP- areenaa, Härmän kylpylää ja ulkoliikuntatiloja. Kevääksi 2023 on saatu uusi hankerahoitus.

Suomen jääkärimuseolle myönnettiin opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustusta 20.000 euroa kokoelmien digitointiin ja saavutettavuuteen. Hankkeen omavastuuosuus oli 5 prosenttia eli 1.052,5 euroa. Tehtävään rekrytoitiin museoassistentti, joka työskenteli ajalla 1.4.-30.11.2022.

Härmän parantolan kappelin kattotiilien puhdistukseen ja pinnoitukseen, kattorakenteiden korjauksiin, peltitöihin, rappaukseen ja koristeiden sekä ovien korjaukseen saatiin museovirastolta 5.237,50 euroa (32,4 % kustannuksista) käytettäväksi 31.10.2022 mennessä. Omavastuuosuus on 67,6 prosenttia eli 10.912,5 euroa. Hanke on käsitelty investointiosassa.

Syksyllä 2022 aluehallintovirasto myönsi valtionavustusta nuorisotyötä kouluissa- Kauhavan malliin 35.000 euroa ja hanke aloittaa vuoden 2023 aikana. Omavastuuosuus on 10 prosenttia eli 3.888 euroa.

Härmänmaan musiikkiopisto on mukana maakunnallisessa Opi sävellajit- hankkeessa yhdessä kuuden muun musiikkioppilaitoksen kanssa. Omarahoitusosuus on 1.500 euroa.

Härmänmaan musiikkiopisto on mukana valtakunnallisessa taiteen perusopetuksen liiton hankkeessa, jossa Härmänmaan musiikkiopistolle on varattu rahoitus kolmen ukrainasta sotaa pakoon lähteneen oppilaan oppilasmaksujen kattamiseen kevätlukukaudella 2023.

Investoinnit

Liikuntatiloihin ja -alueisiin kohdistuva investointimääräraha liikunta-alueiden perusparantamiseen ja varustamiseen, myönnettiin tekniselle lautakunnalle. Ylihärmän yhtenäiskoulun liikunta-alueisiin myönnettiin valtionavustus ja investointimääräraha käytettiin kokonaisuudessaan tähän hankkeeseen.

Kapasiteettitiedot

Kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat	2022	2021	2020	2019	2018
Urheilukentät	4	4	4	4	4
Nurmikentät ja jalkapallokentät	7	7	8	8	8
Pesäpallokentät; hiekkatekonurmi ja kivituhka	2 5	2 5	2	2 11	2 11
Valaistut pururadat ja hiihtoladut	11	11	13	13	13
Uimapaikat	8	8	8	8	8
Tenniskentät	3	4	4	4	5
Luistelukaukalot	8	8	8	8	8
Liikuntasalit	16	12	13	13	13
Kuntosalit	4	4	4	4	4
Lähipeliareenat	4	4	4	4	4
Ulkokuntoilualueet	4	3	3	2	2
Kuntoportaat	2	2	1		

Musiikkiopisto	2022	2021	2020	2019	2018
Opiskelijamäärä	461	331	349	356	389
Opetustuntien lukumäärä/vuosi	11.394,34	11.363	11.436	11.313	11.334
Valtionosuusrahoitus	542.031	560.604	513.496	485.918	487.942
Nettomenot kunnille (Kva, Lapp)	95.158	123.672	106.676	146.431	130.958
Nettokustannus €/opiskelija	206,42	373,63	305,66	415,17	335,53
Nettokustannus €/opetustunti	8,09	10,88	9,32	13,06	11,56

Kirjastot yhteensä	2022	2021	2020	2019	2018
Kirjastokäynnit kpl / asukas	9,1	8,4	8,2	10,1	9,7
Verkkokäynnit kpl / asukas	4,2	4,0	3,5	3,3	2,8
Lainat / asukas	16,2	16,2	15,31	18,5	16,8
Hankinnat / 1.000 asukasta	431,9	425,8	428,2	414,6	416,1
Poistot / 1.000 asukasta	765,2	952,7	419,0	598,4	622
Nettokustannukset €/lainaus	2,6	2,3	2,6	2,4	2,5

2.2.4 Tekninen toimiala

Tekninen lautakunta

Talous Tekninen lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	2 472 370		2 472 370	2 620 658,53	-148 288,53
Valmistus omaan käyttöön	67 520		67 520	60 063,67	7 456,33
Toimintamenot, ulkoiset	12 919 880		12 919 880	13 079 847,59	-159 967,59
Toimintakate, ulkoinen	-10 379 990		-10 379 990	-10 399 125,39	11 679,06
Toimintatulot, ulk + sis	12 230 360		12 230 360	13 851 348,43	-1 620 988,43
Valmistus omaan käyttöön	46 470		46 470	60 063,67	-13 593,67
Toimintamenot, ulk + sis	15 979 420		15 979 420	15 812 170,76	167 249,24
Toimintakate, ulk + sis	-3 749 060		-3 749 060	-1 900 758,66	-1 788 237,67

Teknisen lautakunnan tehtäväalueet:

- Tekninen hallinto
- Tilapalvelut
- Yhdyskuntatekniikka
- Palo- ja pelastustoimi

Kaupunginvaltuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Rakennukset ja rakennelmat ovat turvallisia ja terveellisiä

Mittarit ja tavoitetaso

:

- Korjausvelka: korjataan jokaista kiinteistöä pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisesti.

Toteutuminen: Korjauksia tehtiin (esimerkiksi Kauhavan kirjasto) mutta tavoitteeseen ei päästy määrärahojen vuoksi. Lisäksi joidenkin kiinteistöjen kesken-eräiset jatkokäyttösuunnitelmat siirsivät korjausinvestointeja eteenpäin.

- Rakennusten käyttökiellot: tarpeettomia käyttökielloja ei tule.

Toteutuminen: Tarpeettomia käyttökielloja ei tullut.

- Liikenneväylien kunto: ei korvattavia vahinkoja

Toteutuminen: Toteutui

- Buildercom kiinteistöjen sähköinen huoltokirja kaikkien käyttäjien käyttöön: Kaikki työpölynnöt tulevat BEM-järjestelmän kautta

Toteutuminen: Sähköisiä työpölyntöjä tehdään vuosi vuodelta enemmän, mutta edelleen tilojen käyttäjiltä tulee työpölyntöjä suoraan kiinteistöhoitajille tai jollain muulla tapaa kuin BEM-järjestelmän kautta.

2. Kiinteistöjä ja käyttäjiä palvelevat prosessit ja ohjelmistot ovat riittävät ja käyttäjystävälliset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Asiakastyytyväisyyskysely: tulos yli 3,5 asteikolla 1–5

Toteutuminen: Asiakastyytyväisyyskyselyä ei teetetty vuonna 2022

- Sisäilman laatu: Käyttäjät saadaan osallistumaan aktiivisesti seurantaan

Toteutuminen: Toteutui osittain. Käyttäjät osallistuivat hyvinkin aktiivisesti ja käytäntöjen yhdenmukaistamisessa on päästy eteenpäin.

3. Kohtuulliset kustannukset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimialan nettokustannukset: enintään JHS 200 keskiarvo palveluluokittain

Toteutuminen: Hieman alle keskiarvon. Vertailu on tehty saatavilla olevan, vuoden 2021 datan perusteella.

- Tievalaistuksen energiatehokkuus: siirtyminen led valaistukseen 10 km/vuosi

Toteutuminen: Toteutui.

- Rakennusten energiatehokkuus: energiasäästöohjelman tavoitetaso

Toteutuminen: Toteutui osittain mutta tavoitetasoon ei vielä päästy.

- Tyhjillään olevat kiinteistöt: luovutaan, jos rakennukselle ei ole perusteltua jatkokäyttöä

Toteutuminen: Ei toteutunut.

4. Asuin- ja elinympäristön viihtyvyys

Mittarit ja tavoitetaso:

- Turvallinen liikenne: ei henkilövahinkoja

Toteutuminen: Kunnossapidon puutteista johtuvista syistä aiheutuneita henkilövahinkoja ei tullut.

- Katujen kunto: Perusparannusta 2 km / vuosi

Toteutuminen: Ei toteutunut. Määrärahat eivät riittäneet.

- Kevyenliikenteenväylien lisääminen: 1 km / vuosi

Toteutuminen: Toteutui. Järventien kevytväylä.

- Pihojen, viheralueiden ja puistojen kunnostaminen: 3 aluetta/ vuosi

---

Toteutuminen: Toteutui.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tekninen hallinto

Tekninen lautakunta kokoontui 9 kertaa vuoden aikana ja rakentaminen jatkui vilkkaana. Lautakunta kohdensi määrärahoja kiireellisyysjärjestyksessä.

Rakennuttaminen

Rakentaminen ja uusien kohteiden suunnittelu jatkui edelleen kuluneen vuoden aikana. Ylihärmän alakoulu otettiin käyttöön keväällä.

Kortesjärven koulukeskus valmistui alkuvuodesta ja sen kalustamista ja varustamista jatkettiin syksyyn. Kortesjärven vanha puukoulu siirrettiin uudelle paikalle. Uuden kuntosalin rakentamisen ja vanhan liikuntahallin päätyluokan purkamisen osalta tehtiin valmistelevia suunnitelmia.

Alahärmän koulukeskuksen rakentaminen aloitettiin ja se eteni hyvin aikataulussa.

Keskuskeittiön suunnittelu valmistui ja urakkakilpailutus käynnistettiin.

Ylihärmän yläkouluosion suunnittelu saatiin loppusuoralle ja liikuntatilojen rakentamiseen haettiin valtionavustusta.

Kortesjärven terveystieteiden keskuksen tehtiin tilat seurakunnalle.

Kauhavan pääkirjaston ilmanvaihtokone ja rakennusautomaatio uusittiin. Lisäksi rakennuksen katto sai uuden pintahuovan.

Tilapalvelut

Yhteistoimintaneuvottelujen tulokset näkyvät edelleen tilapalveluiden ja yhdyskuntatekniikan kunnossapitohenkilöstön tiiviissä yhteistyössä. Ostopalvelua (puitesopimuskumppaneita) käytettiin maltillisesti kunnossapitotöihin.

Alahärmän lukiomoduli ja Kauhavan päiväkotimoduuli otettiin myös käyttöön kuluneen vuoden aikana. Kauhavan lukio tarvitsi lisätilaa edelleen Kauppatie 109 lasisiivistä kolmen luokkatilan verran. Puitesopimuskumppani teki Ylihärmän palvelutoimiston korjaustoimia ja sen jälkeen uusivat Alahärmän paloaseman taukotilan, sisäilman laadun parantamiseksi. Paloaseman saneeraussuunnittelu ja tiivistyskorjaus jatkuu vuonna 2023.

Sisäilman seuranta jatkettiin aktiivisesti ja suurimpana kohteena aloitettiin Kirkkorannan päiväkodin lattiapinnoitteen vaihtotyö. Kehityskeskusten toiminta jatkuu väistötiloissa LSK Business Parkissa, kunnes hallinnon kokoamisen vaatima tilaratkaisu on valmis.

Härmän sairaalassa toiminut Härmän keskuskeittiö muutti tyhjäksi jääneisiin Kauhavan terveystieteiden keittiötiloihin, jotka kaupunki omistaa. Hyvinvointialueen valmistelua tehtiin koko vuosi, ja loppuvuodesta päivitettiin vuokrasopimus Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kanssa, joka siirtyy hyvinvointialueelle. Ylihärmän ja Kortesjärven keskuskeittiötoiminnot siirtyvät hyvinvointialueen toiminnaksi. Keittiöhenkilöstöä siirtyy mukana n. 7 htv.

Tilapalveluissa jatkettiin tarkkaa taloudenpitoa. Talousarviossa varattu määräraha ylittyi mm. lämmityksen, sähkön ja asiantuntiapalveluiden osalta. Härmän sairaalassa tapahtuneiden omistajuusmuutosten takia tekninen toimi joutui turvautua ulkopuoliseen selvittelyapuun sekä toiminnan turvaamiseksi kaupungin tuli ostaa vuokrakohteeseen lämpö- ja sähköliittymät.

Uudisrakentamisen edetessä koulujen, päiväkotien, kirjastojen sijainnit on päätetty vuosiksi eteenpäin. Tämän lisäksi hallinto on päätetty keskittää kahteen toimipisteeseen. Myös keskuskeittiö hanke ratkaisi osaltaan palveluverkkokysymystä. Hyvinvointialue ratkaisee käytössään olevien kiinteistöjen tarpeen, kun kolmen vuoden siirtymäkausi loppuu. Palveluverkon suuret linjaukset on näin ollen toteutettu. Tekninen toimi kaipaa kuitenkin palveluverkon täydentämistä erityisesti niiden liikuntatilojen osalta, jotka eivät ole ylläpidettävien koulujen yhteydessä. Tälle tulisi toimia pohjana liikuntapalvelujen kehittämissuunnitelma, joka on tarkoitus laatia vuoden 2023 aikana. Kun kaikki ylläpidettävät kiinteistöt ovat selvillä, kohteet voidaan salkuttaa ja kiinteistöstrategian päivittää ja lopuista hankittua eron joko myymällä tai purkamalla.

Alkuperäisestä käyttötarkoituksesta vapautuneita kiinteistöjä ei asetettu kuluneen vuoden aikana myyntiin tai purkuun. Sen sijaan lyhytaikainen käyttötarve ilmeni Kauhavan vanhalle terveyskeskukselle, väliaikaisen keskuskeittiön muodossa. Lisäksi Korttesjärven vanhalle liikuntahallille löytyi jatkokäyttötarve, kolmannen sektorin liikuntaa palvelevana kiinteistönä. Muutamien muidenkin kiinteistöjen kehittämistä, erityisesti liikuntatiloina on esitetty ja tarpeet ovat hyvin perusteltuja. Teknisen toimen tavoitteena on viedä tyhjäksi tai vajaakäytölle jääneet kohteet päätöksentekoon keväällä 2023.

Kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimukseen ja kaupungissa päivitettiin kestävän kehityksen ohjelmaa, joka osaltaan auttaa vähentämään energiankulutusta. Kiinteistöautomaation kehittämistä jatkettiin ja tehtiin hankinta Schneiderin päivityksestä vuonna 2023. Sähkölukituksia ja kameravalvontaa lisättiin sekä jatkettiin sähköisen huoltokirjan käytön kehitystä. Käyttäjää ohjeistettiin sähköisten työpyyntöjen tekoon.

Puhtauspalvelujen tavoitteena oli laadukas ja taloudellinen siivoustoiminta. Puhtauspalvelut tarjosi muille hallintokunnille myös sovittuja oheispalveluja. Oma tuotantoa täydennettiin ostopalveluilla. Tekninen lautakunta linjasi, että puhtauspalvelut toteutetaan omana työnä uusissa koulurakennuksissa, päiväkodeissa sekä hallintorakennuksissa. Siivoustyönohjaajan tehtävä vakinaistettiin ja uusia laitoshuoltajien paikkoja saatiin täyttää yhdeksän htv verran.

Kapasiteettitiedot / Asunnot ja toimitilat	2022	2021	2020	2019
Kaupungin suoraan omistamien rakennusten lkm	85	81	89	101
Kaupungin omistamien rakennusten tilavuus, m ³	436.008	419.336	390.414	360.486
Kaupungin omistamien rakennusten kerrosala, m ²	91.887	87.520	84.787	84.406
Lämmitettävien rakennusten lkm	65	66	66	69
Lämmitettävien rakennusten tilavuus, m ³	420.936	415.545	374.454	360.486
Ruokapalvelu	2022	2021	2020	2019
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	4 (5)	4	4	4
Jakelukeittiöiden lukumäärä	21 (22)	27	29	31
Kouluaterioiden lukumäärä, kpl	425.000	414.460	376.600	411.210
Kaksineuvoiselle myydyt ateriat, kpl	232.040	254.590	254.450	292.590
Päiväkotiaterioiden lkm (ml. esiopetus 2021 lähtien)	278.790	259.300	179.407	191.870

Ruoka- ja puhtauspalveluiden toiminnan kehittämistä on jatkettu edelleen. Uuden keskuskeittiön suunnitelmat saatiin valmiiksi ja hankinta kilpailutettiin. Hankesuunnittelu tehtiin konsultin johdolla. Ruokapalveluiden tavoitteena on edelleen tarjota ravitsevaa ja maukasta ruokaa. Kouluaterioilla on tarjolla kaikille vapaasti otettava kasvisruokavaihtoehto.

Lokakuulla Härmän keskuskeittiö siirtyi väistöön Kauhavan entisen terveyskeskuksen keittiötiloihin ja keittiön nimi muuttui Kauhavan keskuskeittiöksi. Muutoksesta johtuen Kauhavan keskuskeittiö valmisti aterioita Kosolan koululle ja Kauhavan alueen päiväkoteihin, kotiaterioiden valmistus siirtyi Ylihärmän keskuskeittiölle ja Kauhavan koulukeskuskeittiö valmisti omat ateriansa. Lokakuusta alkaen Ylihärmän keskuskeittiö valmisti kotiateriat, Ylihärmän alueen sote- ja kouluateriat.

Alahärmän keskuskeittiö valmisti Alahärmän alueen ateriat ja lokakuusta alkaen Ylihärmän ja Hakolan päiväkotiaateriat. Korttesjärvin keskuskeittiö valmisti Korttesjärven alueen ateriat.

Korona ei aiheuttanut kuluneena vuotena merkittäviä kustannuksia peruskoululaisten kouluruokailuun.

Yhdyskuntatekniikka

Isoista hankkeista Kantolan kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja Ylihärmän koulukeskuksen liikennejärjestelyjen muutostyöt valmistuivat pieniä viimeistelytyöitä lukuun ottamatta. Molemmat hankkeet ovat kaksivuotisia. Järventien kevyenliikenteen yhteys rakennettiin, hankkeelle saatiin valtion avustusta 96.100 euroa, jonka maksatus siirtyi vuodelle 2023. Messinkitie rakennettiin, päällystys toteutetaan vuonna 2023. Pukkilanraitin kaavatien perusparantaminen aloitettiin, hanke saatetaan loppuun vuonna 2023. Väylähankkeille kohdennettiin lisämäärärahaa tarpeen mukaan. Hietämäen kenttä Ylihärmässä valmistui pieniä viimeistelytyöitä lukuun ottamatta. Hankkeelle saatiin valtionavustusta 90.000 euroa.

Katuvalaistusta uusittiin vaihtamalla led-valaistus Ollinkankaan alueelle, Kehätielle, Järventielle ja osalle Kauppatietä.

Yksityistiehankkeiden osalta kaupunki oli mukana rahoittamassa Passinniementien, Lappisen tien, Kieräkujan, Välimaantien, Karnaatintien sekä Perämäentien perusparannushankkeita, joihin pääosa rahoituksesta tuli valtiolta.

Vihertöitä jatkettiin suunnitellusti. Kaupungin viihtyisyyden parantamishanketta jatkettiin. Lisäksi hoidettiin liikuntapaikkoja ja uimarantoja koko Kauhavan alueella.

Alahärmän Tynin montun kunnostaminen uima- ja lähivirkistysalueeksi suunniteltiin ja hankkeelle haettiin ja saatiinkin rahoitusta Aisaparilta. Valtion avustusta haettiin Alahärmän urheilukentän perusparantamiseen, sekä tenniskenttien rakentamiselle keskusentän urheilupuistoon.

Talvihoidon osalta kaavateistä hoidettiin edelleen n. 30 prosenttia kaupungin omalla kalustolla, loput olivat urakoitsijoiden hoidossa. Talvi 2021–22 olikin erittäin luminen, joka aiheutti enemmän auraustoimia verrattuna edellisiin talviin. Kustannustason nousu näkyi varsinkin talvihoidossa.

Yksityisteitä kaupungilla oli n. 510 km talvihoidossa ja n. 310 km kesähoidossa. Yksityisteiden hallinnoinnin kehittämistä jatkettiin herättämällä henkiin tie- ja hoitokuntia.

Uuden tieliikennelain mukanaan tuomia toimia tehtiin kaikissa taajamissa, esimerkiksi merkittiin kaikki kaupungin pyörätien jatkeet lain mukaisilla liikennemerkeillä.

Kapasiteettitiedot / Liikenneväylät	2022	2021	2020
Kaupungin kunnossapitämät kaavatiet, km	171	170	168
Asfaltoidut kaavatiet, km	130	129	127
Kaupungin kunnossapitämät yksityistiet, km	310	310	310
Avustettavat yksityistiet, km	230	220	220
Kaupungin hallussa oleva tievalaistus, km	78	76	75
Puistot ja yleiset alueet			
Kaavoitettujen puistojen pinta-ala, ha	324	324	300
Metsätilat			
Kaupungin omistaman metsän pinta-ala, ha	864	855	985

Palo- ja pelastustoimi

Palo- ja pelastustoimi hankittiin ostopalveluna Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselta. Yhteistyö kaupungin ja pelastuslaitoksen välillä toimii kitkattomasti. Toiminta oli budjetoidun mukaista.

Ympäristölautakunta

Talous Ympäristölautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	213 600		213 600	115 986,53	97 613,47
Toimintamenot, ulkoiset	760 870		760 870	691 116,55	69 753,45
Toimintakate, ulkoinen	-547 270	0	-547 270	-575 130,02	27 860,02
Toimintatulot, ulk + sis	213 600		213 600	116 068,69	97 531,31
Toimintamenot, ulk + sis	869 990		869 990	818 712,37	51 277,63
Toimintakate, ulk + sis	-656 390	0	-656 390	-702 643,68	46 253,68

Ympäristölautakunta kokoontui 6 kertaa vuoden aikana.

Tehtäväalueet:

- Ympäristötoimen hallinto
- Maankäyttö ja ympäristö
- Rakennustarkastus
- Asuntotoimi

Kaupunginvaltuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Lupaprosessit

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ennakkoneuvonta: Riittävä neuvonta ennen lupahakemuksen jättämistä

Toteutuminen: Toteutunut hyvin, ei hylättyjä lupapäätöksiä.

- Pätevä henkilöstö: Säännöllinen koulutus >5 päivää/vuosi/henkilö

Toteutuminen: Toteutui osittain

- Vähintään 1 palaveri ennen lupahakemuksen jättämistä

Toteutuminen: Toteutui

- Asuntotoimen palvelujen taloudellinen ja tehokas tuottaminen: Energia- ja korjausavustusneuvontaa

Toteutuminen: Toteutui

- Riittävä henkilöstömäärä

Toteutuminen: Toteutui osittain. Valvonnan osalta edelleen paljon tekemättä.

2. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut

Mittarit ja tavoitetaso:

- Rakennuslupien kustannukset / lupa: kustannus ei ylitä määriteltyä taksaa

Toteutuminen: Toteutui

- Rakennuslupien käsittelyaika: alle 30 vrk

Toteutuminen: Toteutui

- Rakennuslupien luvanmukaiset katselmukset suoritetaan

Toteutuminen: Toteutui

- Lupahakemusten sähköistäminen 2022. Kauhavan kaupunki on mukana Pienten kuntien rakennusvalvonnan sähköisen asiointin- ja lupapalvelun käyttöönottohankeessa.

Toteutuminen: Toteutui

Rakennusvalvonnan sähköisen lupa-asiointin osalta Kauhava osallistuu pienten kuntien rakennusvalvonnan sähköisen asiointi- ja lupapalvelun käyttöönotto sekä ylikunnallisen yhteistyön kehittäminen -hankkeeseen. Hankkeessa olevien kuntien mukana Kauhavan kaupungin rakennusvalvonta kilpailutti ja hankki sähköisen lupa-asiointin; Lupapisteen, joka otetaan käyttöön 1.1.2023 alkaen.

- Ympäristö- yms. lupien käsittelyaika alle 60 vrk.

Toteutuminen: Osin toteutui

- Ympäristölupien kustannukset / lupa omakustannushintaan

Toteutuminen: Toteutui

- Ympäristönsuojelun valvontakäyntien määrä: valvontaohjelmien mukaisesti ja ilmoitusten perusteella

Toteutuminen: Osa valvontaohjelman mukaisista valvontakäynneistä saatiin tehtyä, ilmoitusten perusteella vireille tulleet valvottu tarpeen mukaan

- Valvontakäyntien kustannukset: valvonta rahoitetaan valvontamaksuilla

Toteutuminen: Toteutui valvontaohjelman mukaisilla kohteilla

3. Kaavoitus

Mittarit ja tavoitetaso:

- Oman työn osuus kaavoituksessa: asemakaavojen laadinnassa oman työn osuus vä-hintään 40 %

Toteutuminen: Toteutui yli tavoitteen, koska oma osaaminen on vahvaa.

- Kaavoitetut tontit / myydyt tontit: 5 % kierto / vuosi

Toteutuminen: Ei toteutunut

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Maankäyttö

Kaavoitusohjelman mukaisen Kortesjärven taajaman osayleiskaavan laatiminen eteni ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kesäkuussa 2022. Asemakaavojen osalta hyväksyttiin keväällä 2022 Alahärmän taajaman Ns. Tynin montun asemakaavan muutos, mikä mahdollistaa virkistysalueen rakentamisen, keskustaajaman Pukkilanraitin alueen kaavamuutos sekä Passin teollisuusalueen kaavamuutos. Syksyllä 2022 hyväksyttiin Kauppatien kaavan muuttaminen kaduksi sekä kaavamuutos, joka koski Kosolan koulun tontin laajennusta.

Asemakaavat pystyttiin laatimaan kaikki omana työnä johtuen henkilöstön ammattitaidosta sekä toimivista järjestelmistä. Näin kaavoitusprosessi on tehokas, nopea ja se on tuonut merkittävästi kustannussäästöjä.

Kauhavan maapoliittisen ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2022. Maanhankintaa tehtiin keskustaajaman Passi-Tornimäen teollisuusalueella sekä Alahärmän keskustassa.

Rakennusvalvontamittausten ja kaavoituksen omien numeeristen aineistojen ylläpidon lisäksi mitaustoimi keräsi merkittävän määrän mm. Dronekuvia käytettäväksi eri hankesuunnitelmissa ja

mainonnassa. Numeerisia paikkatietoaineistoja hyödynnetään paitsi kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa myös esim. kunnossapidossa, kunnallisteknisessä suunnittelussa ja tarjouskilpailujen aineistoina. Yhdyskuntatekniikan kanssa yhteistyössä kerättiin mm. liikenteen nopeustilastoja sekä aloitettiin numeerisen aineiston perusparantaminen.

Kaupungin oman paikkatietojärjestelmän ja tietokannan kehittäminen eteni aineistojen tallennusvaiheesta sisäisen karttapalvelun laajempaan käyttöön. Kuntaliiton koordinoima Pienten kuntien paikkatiedon kehittämishanke jatkui vuonna 2022 koulutuksilla sekä etenemispolun suunnittelulla.

Henkilöstöresurssiin saatiin lisäystä maankäyttöasiantuntijan toimen täyttöluvalla ja paikka täytetään keväällä 2023. Paikkatietoasiantuntijan toimesta puuttunut puolen vuoden työpanos hoidettiin osin tehtäväjärjestelyin ja osin ostopalveluin.

Ympäristötoimi

Ympäristöviranomaisen tehtäviä on delegoitu hallintosäännöllä ympäristölautakunnan alaisille viranhaltijoille, joita Kauhavan kaupungissa toimii kaksi.

Ympäristöviranhaltioden tekemiä viranhaltijapäätöksiä ovat mm. maa-ainesluvut, ympäristöluvut, yleinen ilmoitusmenettely sekä ilmoitukset, kuten rekisteröinti-ilmoitukset, meluilmoitukset, ajoneuvojen siirtopäätökset. Lisäksi ympäristöviranhaltijat käsittelevät mm. lannan aumausilmoitukset sekä ilmoitukset lannan levityksestä poikkeusoloissa. Em päätösten, ilmoitusten ja lausuntojen lisäksi työ pitää sisällään asiakasneuvontaa erilaisissa ympäristönsuojeluasioissa.

Vuonna 2022 viranhaltijapäätöksiä on tehty 18 kpl. Lupapäätöksiä tehtiin 5 kpl ja niiden keskimääräinen käsittelyaika oli 6 kk siten, että 3/5 osaa lupapäätöksistä ratkaistiin alle puolen vuoden sisällä vireille tulosta. Kahden luvan käsittelyaikoja pidensi hakemusten puutteellisuus ja tarve haki-
jan antamille lisäselvityksille.

Ilmoitusasioita käsiteltiin vuonna 2022 seuraavasti: 21 aumausilmoitusta, 6 ilmoitusta lannanlevityksestä poikkeusoloissa, meluilmoituksia ratkaistiin 8 kappaletta. Ympäristösuojelun tietojärjestelmään rekisteröintejä ei tehty ollenkaan. Kaupungin vastuualueella olevien hylättyjen ajoneuvojen siirtopäätöksiä tehtiin yksi. Ojariita-asioita oli vuoden 2022 aikana vireillä useita, joista yhdessä tapauksessa edettiin lautakuntakäsittelyyn.

Ympäristölautakunnassa käsiteltiin kolme ympäristöviranhaltijoiden valmistelemaa lausuntoa sekä kaksi ilmoitusta tilapäisestä leirinnästä. Öljylämmityksestä luopumiseen haettavaa tukea varten ympäristöviranhaltijat laativat kymmenen lausuntoa.

Valvontakäyntejä tehtiin 52 kpl. Valvontakäynteihin on laskettu mm. jätevalvonta, ympäristölupia ja maa-aineslupia varten tehdyt tarkastukset sekä ojariidat. Valvontaa suoritetaan valvontaohjelman mukaan sekä lisäksi tarveperusteisesti (n. 16 valvontakohdetta). Suunnitelmallisen valvonnan (ympäristö- ja maa-ainesluvut) kohteista yhdeksässä ei ollut huomauttamista ensimmäisellä tarkastuksella. Kahdessa valvontakohteessa edettiin hallintopakkomenettelyyn. Lisäksi vuoden aikana käsiteltiin neljää vaarallisen aineen aiheuttamaa päästöä ympäristöön.

Vuonna 2022 viranhaltijat ovat osallistuneet mm. kaupungin KESTÄVÄT-hankkeeseen, Lapuanjoen neuvottelukuntaan ja -tulvasuojeluryhmään, HELMI-yhteistyöryhmään sekä Korttesjärven osayleiskaavan kaavatyöryhmän toimintaan. Lisäksi vuoden 2022 aikana on päivitetty konsulttive-
toisesti Kauhavan kaupungin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa.

Ympäristöministeriö on edellyttänyt kunnilta valtakunnallisten ympäristönsuojelun ja maa-ainesluvien tietojärjestelmien tietojen ajantasaistamista vuoden 2022 aikana. Perusparantamista tehtiin turkistarhojen sekä eläinsuojien osalta yhteistyössä maaseututoimen ja turkishankkeen kanssa.

Kapasiteettitiedot

Viranhaltijapäätökset ympäristönsuojelu	2022	2021	2020
Ympäristölupa	2	9	17
Maa-aineslupa	2	2	3
Yhteiskäsittelyluvat	1	1	4
Eläinsuojan ilmoituspäätös	-	1	7
Muut päätökset	13	19	32

Rakennusvalvonta ja asuntotoimi

Rakennusvalvonnassa toimii kaksi viranhaltijaa, rakentamispäällikkö ja rakennustarkastaja. Vuoden 2022 alusta Kauhavan kaupungin hakemat rakennusluvut myöntää poikkeamislupatoimikunta, muut luvat sekä tarkastuskäynnit tekevät viranhaltijat. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvia tarkastuskäyntejä tehtiin yhteensä 247 kappaletta.

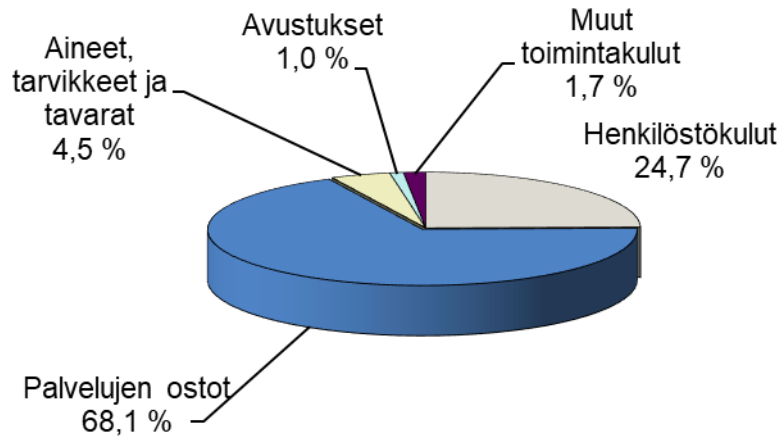
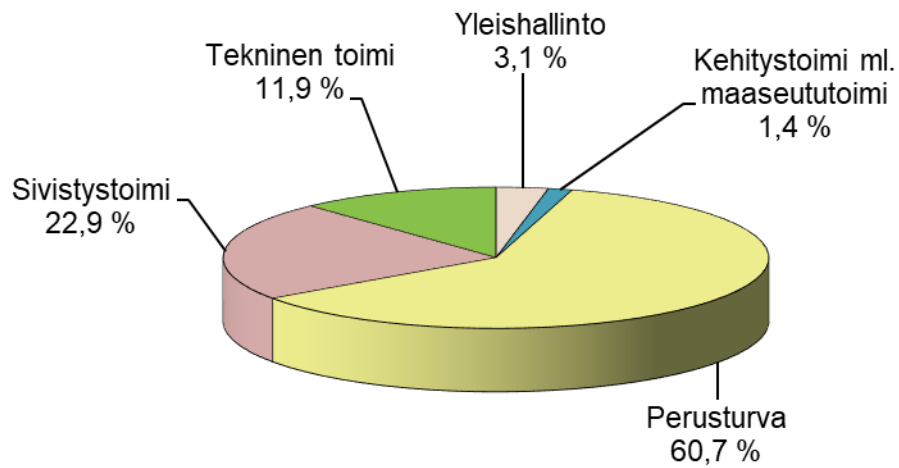
Rakennusvalvonta teki vuonna 2022 yhdeksän (9) asuntotonttikauppaa ja yhden (1) teollisuustonttikaupan.

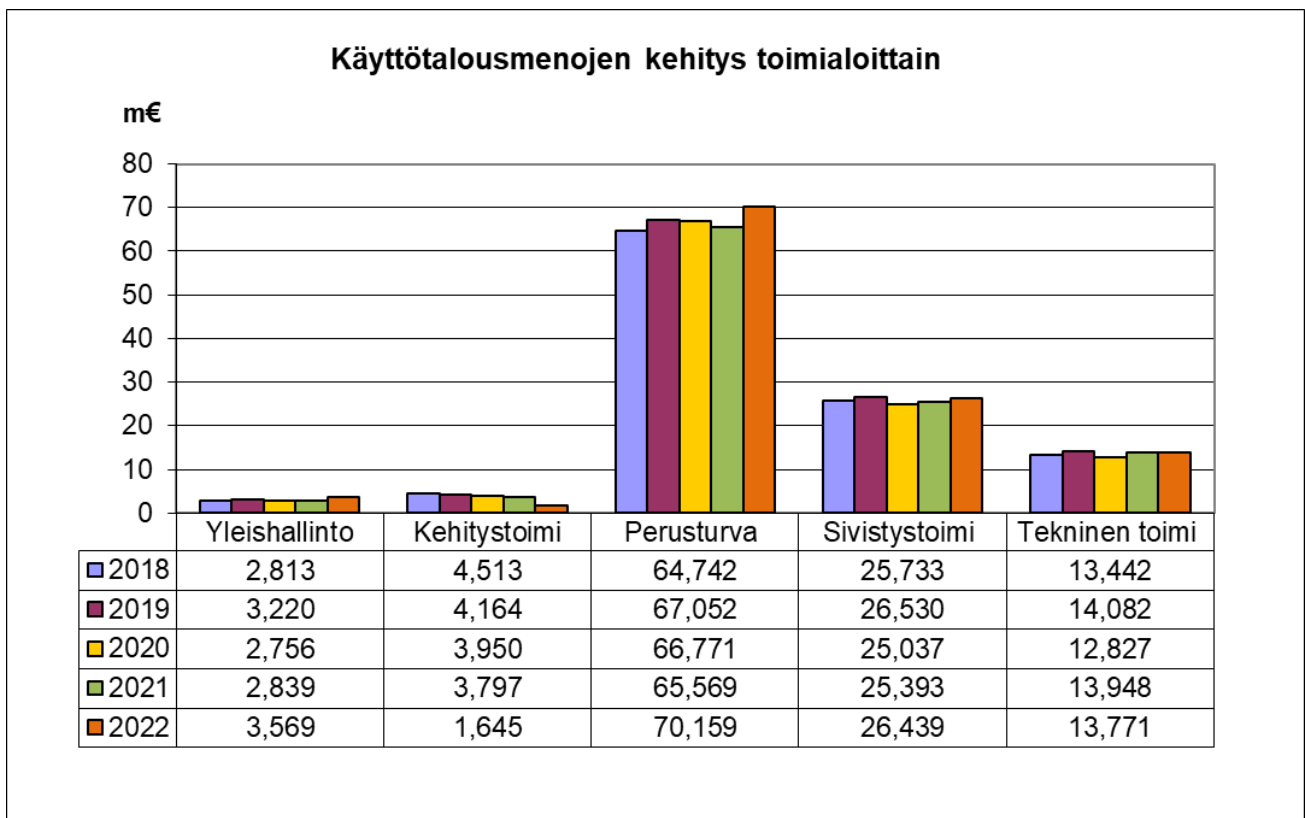
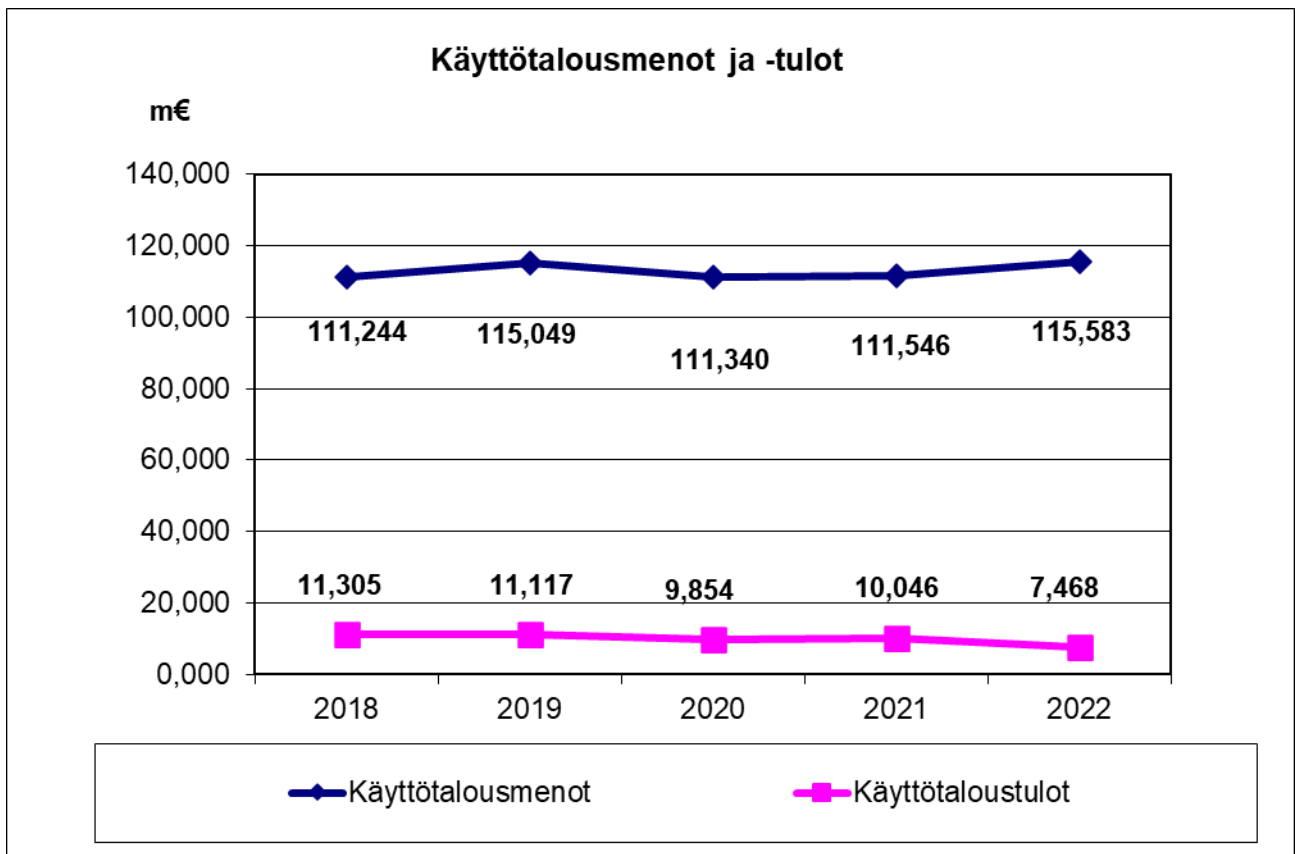
Uusia omakotitaloja valmistui vuonna 2022 yhteensä 12.

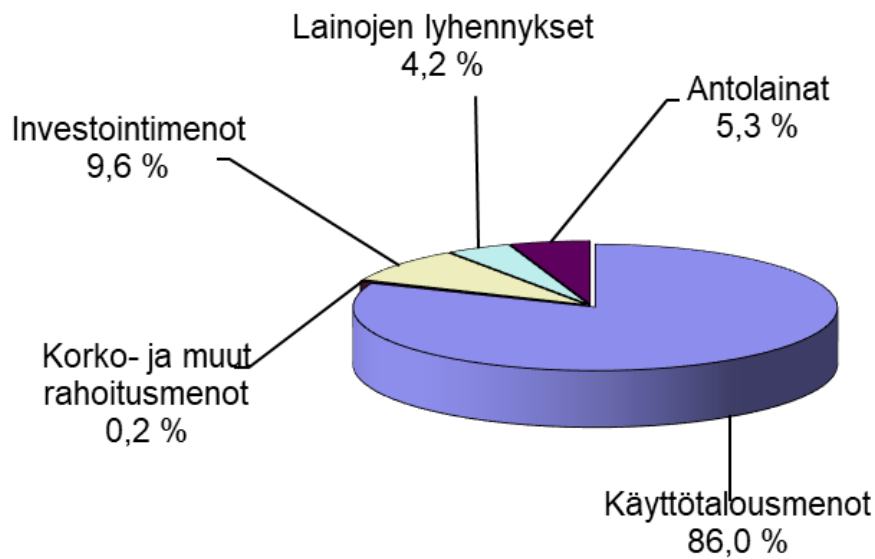
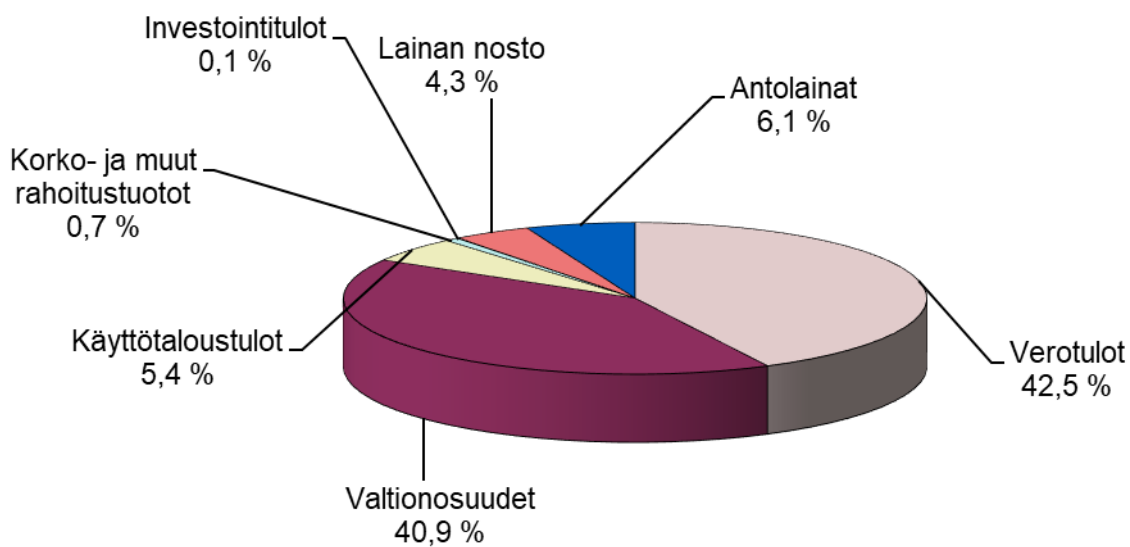
Yleinen epävarmuus maailmantilanteessa, rakennusmateriaalien hintojen sekä korkojen nousu näkyivät myönnettyjen rakennuslupien määrässä, jotka vähenivät puoleen vuoteen 2020 verrattuna. Tilanne näkyy erityisesti maatalouden ja teollisuusrakennusten vähäisinä lupamäärinä.

Kapasiteettitiedot

	2022	2021	2020
Myönnetyt rakennusluvut kpl	106	140	200
Myönnetyt rakennusluvut, k-m ²	14.642	32.151	39.919
Myönnetyt rakennusluvut, m ³	75.010	184.866	195.070
Asuntorakentaminen, aloitukset, huoneistojen lkm	21	18	17
Myydyt omakotitontit	7	6	7
Valmistuneet omakotitalot/kaava-alue	12	13	17
Valmistuneet omakotitalot/haja-asutusalue	5	8	9
Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamisluvat	4	3	1

Käyttötalous menolajeittain, tp 2022**Käyttötalousmenot toimialoittain, tp 2022**

Kokonaismenot 2022**Kokonaisrahoitus 2022**

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatulot	5 731 690	46 950	5 778 640	7 468 488,03	1 689 848,03
Myyntitulot	2 650 640	31 950	2 682 590	3 582 368,84	899 778,84
Maksutulot	804 990		804 990	956 249,06	151 259,06
Tuet ja avustukset	497 960	9 170	507 130	1 043 468,08	536 338,08
Muut toimintatulot	1 778 100	5 830	1 783 930	1 886 402,05	102 472,05
Valmistus omaan käyttöön	82 520		82 520	66 223,67	-16 296,33
Toimintamenot	-112 287 670	-39 800	-112 327 470	-115 583 047,07	3 255 577,07
Henkilöstömenot	-28 550 310	-67 390	-28 617 700	-28 593 465,09	-24 234,91
Palvelujen ostot	-76 070 070	52 630	-76 017 440	-78 698 194,54	2 680 754,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 772 860	-10 180	-4 783 040	-5 180 520,70	397 480,70
Avustukset muille	-1 264 300		-1 264 300	-1 186 714,37	-77 585,63
Avustukset liikelaitoksille	0		0		0,00
Muut toimintamenot	-1 630 130	-14 860	-1 644 990	-1 924 152,37	279 162,37
Toimintakate	-106 473 460	7 150	-106 466 310	-108 048 335,37	-1 582 025,37
Verotulot	55 865 000		55 865 000	59 012 641,53	3 147 641,53
Valtionsuudet	56 515 500		56 515 500	56 738 287,00	222 787,00
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	265 500		265 500	312 714,32	47 214,32
Korkotulot liikelaitoksilta	0		0		0,00
Muut rahoitustulot muilta	374 200		374 200	723 013,62	348 813,62
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	0		0		0,00
Korkomenot	-600 000		-600 000	-290 387,91	-309 612,09
Muut rahoitusmenot	-84 000		-84 000	-94 791,03	10 791,03
Vuosikate	5 862 740	7 150	5 869 890	8 353 142,16	2 483 252,16
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 034 900	-7 150	-6 042 050	-5 910 541,07	-131 508,93
Kertaluonteiset poistot	0		0	-500 000,00	500 000,00
Arvonalentumiset	0		0	-100 000,00	100 000,00
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-172 160	0	-172 160	1 842 601,09	2 014 761,09
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	161 400		161 400	161 388,84	-11,16
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			0		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	60 000		60 000		60 000,00
Tilikauden ylijäämä	49 240	0	49 240	2 003 989,93	1 954 749,93

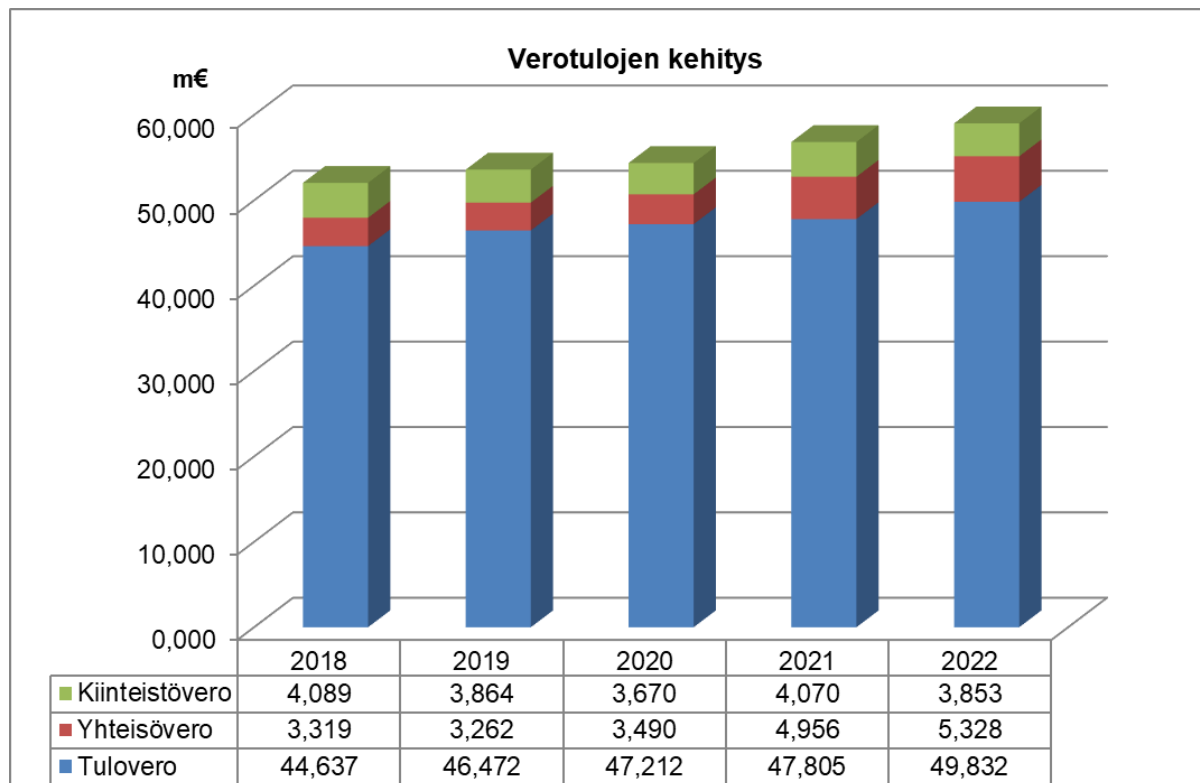
Verotulojen erittely

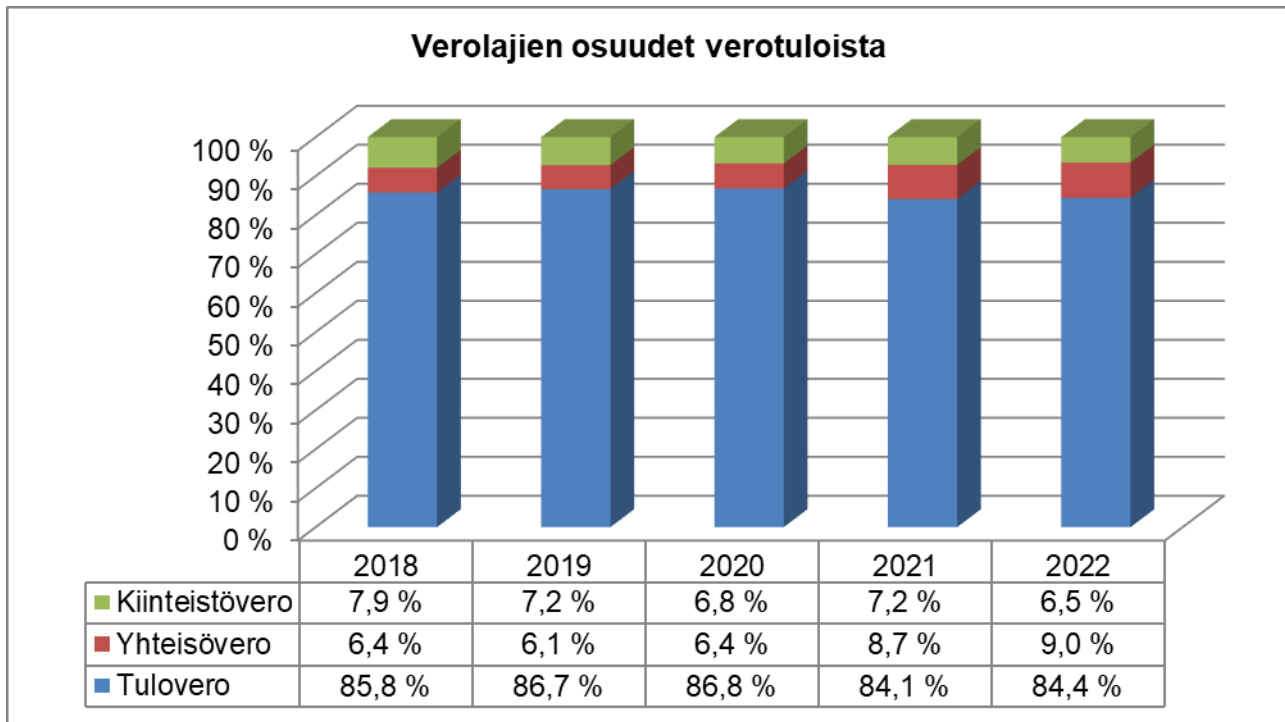
(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeinen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	55.865		55.865	59.013	+3.148
Kunnan tulovero	48.388		48.388	49.832	+1.444
Yhteisövero	3.492		3.492	5.328	+1.836
Kiinteistövero	3.985		3.985	3.853	-132

Kunnan tuloveron määrätymisen perusteet:

	Tulovero prosentti	Kunnallisvero kertymä (1.000 €)	Muutos-%
Verovuosi 2018	21,75	44.637	- 5,3 %
Verovuosi 2019	21,75	46.472	+4,1 %
Verovuosi 2020	21,75	47.212	+1,6 %
Verovuosi 2021	21,75	47.805	+1,3 %
Verovuosi 2022	21,75	49.832	+4,2 %

Valtionosuuksien erittely

(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	56.516		56.516	56.738	+223
Peruspalvelujen valtionosuus	46.655		46.655	46.558	-97
Verotulomenetysten kompensatio	10.470		10.470	10.923	+453
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 609		- 609	- 743	-133
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0		0	0	0

2.4 Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunginhallitus					
<i>Kiinteä omaisuus</i>					
Investointimenot	300 000		300 000	126 490,92	-173 509,08
Investointitulot	50 000		50 000	58 302,72	8 302,72
<i>Atk-ohjelmistot</i>					
Investointimenot	110 000		110 000	36 667,80	-73 332,20
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	50 000		50 000	141 476,99	91 476,99
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	297 930		297 930	1 397,50	-296 532,50
Rahoitusosuudet investointeihin	208 550		208 550	0,00	-208 550,00
<i>Osakkeet ja osuudet</i>					
Investointitulot	0		0	283,41	283,41
Kasvatus- ja opetuslautakunta					
<i>Atk-ohjelmistot</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	18 210,50	-11 789,50
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	140 500		140 500	119 026,68	-21 473,32
Elämänlaatulautakunta					
<i>Atk-ohjelmistot</i>					
Investointimenot	0		0	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointeihin	0		0	0,00	0,00
Tekninen lautakunta					
<i>Rakennukset</i>					
Investointimenot	11 570 000	-100 000	11 470 000	9 690 070,27	-1 779 929,73
Rahoitusosuudet investointeihin				3 602,80	
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	190 000		190 000	132 829,16	-57 170,84
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	15 971,00	-14 029,00
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	2 140 000		2 140 000	2 146 610,27	6 610,27
Rahoitusosuudet investointeihin	0		0	90 000,00	90 000,00
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	130 000	100 000	230 000	219 371,45	-10 628,55
Ympäristölautakunta					
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>					
Investointimenot	50 000		50 000	20 000,00	-30 000,00
Investoinnit yhteensä					
Investointimenot	15 038 430	0	15 038 430	12 668 122,54	-2 370 307,46
Rahoitusosuudet investointeihin	208 550	0	208 550	93 602,80	-114 947,20
Muut investointitulot	50 000	0	50 000	58 586,13	8 586,13
Nettoinvestoinnit	14 779 880	0	14 779 880	12 515 933,61	-2 263 946,39

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 862 740	7 150	5 869 890	8 353 142,16	2 483 252,16
Satunnaiset erät			0		
Tulorahoituksen korjauserät	-25 000		-25 000	-89 076,39	64 076,39
Investointien rahavirta			0		
Investointimenot	-15 038 430		-15 038 430	-12 668 122,54	-2 370 307,46
Rahoitusosuudet investointimenoihin	208 550		208 550	109 302,80	-99 247,20
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	50 000		50 000	131 475,92	81 475,92
Toiminta ja investoinnit, netto	-8 942 140		-8 934 990	-4 163 278,05	4 771 711,95
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	-10 000 000		-10 000 000	-7 589 800,00	2 410 200,00
<i>Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille</i>					
Antolainasaamisten vähennykset muilta	10 009 000		10 009 000	8 407 269,02	-1 601 730,98
<i>Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta</i>					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 600 000		14 600 000	6 000 000,00	-8 600 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 739 000		-5 739 000	-6 138 605,54	399 605,54
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	400 029,00	400 029,00
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset			0	2 887 141,63	2 887 141,63
Vaikutus maksuvalmiuteen	-72 140	7 150	-64 990	-197 243,94	-262 233,94

2.6 Yhteenvedo talousarvion toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIELIN	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	79 110	79 110	60 837,34	-18 272,66	25 000	25 000	33 558,30	8 558,30
Tarkastuslautakunta	35 870	35 870	24 105,42	-11 764,58	0	0	0,00	0,00
Kaupunginvaltuusto	97 900	97 900	82 704,75	-15 195,25	0	0	0,00	0,00
Kaupunginhallitus	4 657 690	4 752 480	5 045 853,62	293 373,62	518 130	565 080	1 268 700,38	703 620,38
Perusturva	67 783 920	67 728 930	70 159 316,31	2 430 386,31	0	0	79 055,80	79 055,80
Kasvatus- ja opetuslautakunta	23 094 940	23 094 940	23 756 572,08	661 632,08	2 105 670	2 105 670	2 935 219,53	829 549,53
Elämänlaatulautakunta	2 857 490	2 857 490	2 682 693,41	-174 796,59	396 920	396 920	415 308,96	18 388,96
Tekninen lautakunta	12 919 880	12 919 880	13 079 847,59	159 967,59	2 472 370	2 472 370	2 620 658,53	148 288,53
Ympäristölautakunta	760 870	760 870	691 116,55	-69 753,45	213 600	213 600	115 986,53	-97 613,47
yhteensä	112 287 670	112 327 470	115 583 047,07	3 255 577,07	5 731 690	5 778 640	7 468 488,03	1 689 848,03

VERORAHOITUS SEKÄ RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					55 865 000	55 865 000	59 012 641,53	3 147 641,53
Valtionosuudet					56 515 500	56 515 500	56 738 287,00	222 787,00
Korkotuotot					265 500	265 500	312 714,32	47 214,32
Muut rahoitustuotot					374 200	374 200	723 013,62	348 813,62
Korkokulut	600 000	600 000	290 387,91	-309 612,09				
Muut rahoituskulut	84 000	84 000	94 791,03	10 791,03				
yhteensä	684 000	684 000	385 178,94	-298 821,06	113 020 200	113 020 200	116 786 656,47	3 766 456,47

INVESTOINTIOSA HANKKEET	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2022	Ta + muutokset 2022	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
Kiinteä omaisuus	300 000	300 000	126 490,92	-173 509,08	50 000	50 000	58 302,72	8 302,72
Atk-ohjelmistot	110 000	110 000	36 667,80	-73 332,20				
Kalusto	50 000	50 000	23 458,37	-26 541,63				
Työpajan omaisuus			118 018,62	118 018,62				
Osakkeet ja osuudet							283,41	283,41
Maa- ja vesirakenteet	297 930	297 930	1 397,50	-296 532,50	208 550	208 550		-208 550,00
Kasvatus- ja opetuslautakunta								
Atk-ohjelmistot	30 000	30 000	18 210,50					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	140 500	140 500	119 026,68	-21 473,32				
Tekninen lautakunta								
Keskuskeittiö	1 100 000	1 100 000	193 707,86	-906 292,14				
Kaupungintalo, Kauppatie 109	1 000 000	200 000	93 455,28	-106 544,72				
Alahärmän koulukeskus	4 000 000	4 000 000	3 976 277,17	-23 722,83				
Ylihärmän koulukeskus	2 000 000	2 000 000	950 985,87	-1 049 014,13				
Kortesjärven koulukeskus	2 200 000	2 200 000	2 299 886,35	99 886,35				
Alahärmän liikuntahalli			15 395,00	15 395,00				
Muut rakennukset	1 270 000	1 970 000	2 160 362,74	190 362,74			3 602,80	3 602,80
Koneet ja kalusto	190 000	190 000	132 829,16	-57 170,84				
Muut pitkävaikutteiset menot	30 000	30 000	15 971,00	-14 029,00				
Maa- ja vesirakenteet	2 140 000	2 140 000	2 146 610,27	6 610,27			90 000,00	90 000,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	130 000	230 000	219 371,45	-10 628,55				
Ympäristölautakunta								
Muut pitkävaikutteiset menot	50 000	50 000	20 000,00	-30 000,00				
yhteensä	15 038 430	15 038 430	12 668 122,54	-2 370 307,46	258 550	258 550	152 188,93	-106 361,07

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2022	2021
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	3 582 368,84	5 696 665,84
Maksutuotot	956 249,06	1 388 906,59
Tuet ja avustukset	1 043 468,08	853 441,52
Muut toimintatuotot	1 886 402,05	2 107 034,57
TOIMINTATUOTOT	7 468 488,03	10 046 048,52
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	66 223,67	76 656,93
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-22 050 415,59	-23 030 972,90
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 665 830,18	-5 957 853,86
Muut henkilösivukulut	-877 219,32	-991 559,46
Palvelujen ostot	-78 698 194,54	-74 529 345,87
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 180 520,70	-4 614 680,13
Avustukset	-1 186 714,37	-941 816,93
Muut toimintakulut	-1 924 152,37	-1 479 321,10
TOIMINTAKULUT	-115 583 047,07	-111 545 550,25
TOIMINTAKATE	-108 048 335,37	-101 422 844,80
Verotulot	59 012 641,53	56 830 958,02
Valtionosuudet	56 738 287,00	53 178 359,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	312 714,32	86 571,85
Muut rahoitustuotot	723 013,62	445 972,54
Korkokulut	-290 387,91	-260 796,35
Muut rahoituskulut	-94 791,03	-117 640,62
Rahoitustuotot ja -kulut	650 549,00	154 107,42
VUOSIKATE	8 353 142,16	8 740 579,64
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 910 541,07	-5 789 769,74
Kertaluonteiset poistot	-500 000,00	-150 000,00
Arvonalentumiset	-100 000,00	-300 000,00
Poistot ja arvonalentumiset	-6 510 541,07	-6 239 769,74
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	1 842 601,09	2 500 809,90
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutokset	161 388,84	42 672,40
Varausten muutokset		
Rahastojen muutokset	0,00	133 129,33
Varausten ja rahastojen muutokset	161 388,84	175 801,73
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 003 989,93	2 676 611,63

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 353 142,16	8 740 579,64
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-89 076,39	-373 694,83
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 668 122,54	-11 960 805,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	109 302,80	94 600,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	131 475,92	659 090,75
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 163 278,05	-2 840 229,71
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-7 589 800,00	-9 988 000,00
Antolainasaamisten vähennys	8 407 269,02	8 206 093,50
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000 000,00	12 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 138 605,54	-5 933 556,54
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400 029,00	-2 401 666,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-149 323,88	297 194,01
Vaihto-omaisuuden muutos	2 528,12	823,05
Saamisten muutos	-8 611,64	-792 865,78
Käyttöomaisuuden oikaisuerät		0,00
Korottomien velkojen muutokset	3 042 549,03	430 289,57
Rahoituksen rahavirta	3 966 034,11	1 818 311,81
Rahavarojen muutos	-197 243,94	-1 021 917,90
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 679 537,73	16 876 781,67
Rahavarat 1.1.	16 876 781,67	17 898 699,57
	-197 243,94	-1 021 917,90

3.3 Tase

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	1 712 018,13	1 789 133,50
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 554 221,48	10 486 033,28
Rakennukset	56 375 629,97	42 910 093,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 470 682,71	14 204 286,45
Koneet ja kalusto	492 463,30	391 187,96
Muut aineelliset hyödykkeet	163 348,57	163 348,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 793 932,29	12 512 537,03
Aineelliset hyödykkeet	86 850 278,32	80 667 487,00
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	18 955 841,90	19 071 725,31
Muut lainasaamiset	2 676 965,55	2 686 341,57
Sijoitukset	21 632 807,45	21 758 066,88
PYSYVÄT VASTAAVAT	110 195 103,90	104 214 687,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2 766,84	34 239,17
Muut toimeksiantojen varat	97 082,91	112 623,49
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	99 849,75	146 862,66
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihtoomaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	15 591,95	18 120,07
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Vaihtoomaisuus	15 591,95	18 120,07
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 196 818,41	1 057 164,09
Lainasaamiset	2 594 168,00	3 402 261,00
Muut saamiset	1 644 836,78	1 781 358,92
Siirtosaamiset	11 430,43	5 950,97
Lyhytaikaiset saamiset	5 447 253,62	6 246 734,98
Saamiset	5 447 253,62	6 246 734,98
Rahat ja pankkisaamiset	16 679 537,73	16 876 781,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 142 383,30	23 141 636,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ	132 437 336,95	127 503 186,76

TASE

	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 575 441,42	39 575 441,42
Muut omat rahastot	221 219,31	221 219,31
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	9 484 864,14	6 808 252,51
Tilikauden yli-/alijäämä	2 003 989,93	2 676 611,63
OMA PÄÄOMA	51 285 514,80	49 281 524,87
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 200 057,50	1 361 446,34
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 200 057,50	1 361 446,34
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	124 834,32	140 920,92
Muut pakolliset varaukset	200 337,19	200 337,19
PAKOLLISET VARAUKSET	325 171,51	341 258,11
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	15 283,85	15 277,77
Muut toimeksiantojen pääomat	702 580,16	898 923,03
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	717 864,01	914 200,80
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	61 413 017,11	61 551 622,65
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen	61 413 017,11	61 551 622,65
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 133 573,54	5 733 544,54
Lainat julkisyhteisöiltä		0,00
Saadut ennakot	684 037,53	419 938,22
Ostovelat	6 105 566,65	3 129 148,39
Muut velat	516 838,43	585 411,02
Siirtovelat	4 055 695,87	4 185 091,82
Lyhytaikainen	17 495 712,02	14 053 133,99
VIERAS PÄÄOMA	78 908 729,13	75 604 756,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	132 437 336,95	127 503 186,76

3.4 Konsernitilinpäätös

3.4.1 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
Toimintatuotot	82 617 857	82 889 145
Toimintakulut	-187 765 896	-182 312 887
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-12 786	-21 324
Toimintakate	-105 160 825	-99 445 065
Verotulot	59 012 642	56 830 958
Valtionosuudet	64 413 193	62 898 383
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	294 177	163 528
Muut rahoitustuotot	535 067	284 966
Korkokulut	-990 814	-738 473
Muut rahoituskulut	-375 590	-433 823
Vuosikate	17 727 851	19 560 475
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 677 843	-11 906 311
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-500 000	-150 000
Arvonalentumiset	-100 000	-314 804
Tilikauden tulos	4 450 008	7 189 359
Tilinpäätössiirrot	144 772	197 290
Tilikauden verot	-317 262	-418 305
Laskennalliset verot	6 253	-7 377
Vähemmistöosuudet	-286 477	-331 239
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 997 294	6 629 728

3.4.2 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17 727 850	19 560 475
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-317 262	-418 305
Tulorahoituksen korjauserät	-241 791	-472 768
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-28 151 689	-30 123 485
Rahoitusosuudet investointimenoihin	141 649	100 219
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	413 018	824 537
<i>Toiminnan ja investointien rahavirta</i>	-10 428 225	-10 529 328
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	2 676 966	1 752 754
Antolainasaamisten vähennys	373 244	16 104
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 813 514	24 918 878
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 105 099	-13 141 706
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 897 194	-4 005 626
Oman pääoman muutokset	-2 002 913	22 232
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-136 524	302 219
Vaihto-omaisuuden muutos	125 717	-18 257
Käyttöomaisuuden muutos		0
Saamisten muutos	5 879 302	245 010
Korottomien velkojen muutokset	1 170 713	1 743 270
<i>Rahoituksen rahavirta</i>	7 897 726	11 834 877
Rahavarojen muutos	-2 530 499	1 305 550
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	36 023 317	38 561 560
Rahavarat 1.1.	38 553 815	37 256 010
	-2 530 499	1 305 550

3.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE

	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	958 761	1 026 936
Muut pitkävaikutteiset menot	1 594 104	1 808 428
Aineettomat hyödykkeet	2 552 865	2 835 363
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	14 878 413	14 336 489
Rakennukset	158 205 460	125 087 216
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 526 378	15 325 471
Koneet ja kalusto	4 434 946	4 410 189
Muut aineelliset hyödykkeet	6 060 925	6 046 641
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 956 260	26 267 559
Aineelliset hyödykkeet	205 062 381	191 473 565
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 592 419	1 663 187
Muut osakkeet ja osuudet	5 464 425	4 416 043
Muut lainasaamiset	16 988	21 235
Muut saamiset	128 094	487 715
Sijoitukset	7 201 926	6 588 180
PYSYVÄT VASTAAVAT	214 817 173	200 897 108
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	484 513	622 616
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 828 481	1 954 207
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	11 926	2 838 938
Lyhytaikaiset saamiset	13 703 888	13 417 496
Saamiset	13 715 814	16 256 434
Rahoitusarvopaperit	907 838	2 382 282
Rahat ja pankkisaamiset	35 115 479	36 179 278
VAIHTUVAT VASTAAVAT	51 567 611	56 772 201
VASTAAVAA YHTEENSÄ	266 869 298	258 291 924

KONSERNITASE

	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 575 441	39 575 441
Arvonkorotusrahasto	299 670	299 670
Muut omat rahastot	1 643 269	1 674 362
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21 599 362	17 205 394
Tilikauden yli-/alijäämä	3 997 294	6 629 728
OMA PÄÄOMA	67 115 037	65 384 595
VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 391 008	2 100 794
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	124 834	140 921
Muut pakolliset varaukset	843 505	1 008 715
PAKOLLISET VARAUKSET	968 339	1 149 636
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 140 776	1 415 905
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	145 587 466	144 029 585
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 779 370	1 774 188
Laskennalliset verovelat	156 713	146 563
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15 742 197	11 442 696
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	31 988 391	30 847 962
VIERAS PÄÄOMA	195 254 137	188 240 994
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	266 869 298	258 291 924

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaate

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt pysyvien vastaavien hyödykkeille poistosuunnitelman 21.9.2009, jota noudatetaan 1.1.2009 - 31.12.2012 välisenä aikana käyttöön otettuihin hyödykkeisiin. Vuoden 2008 loppuun mennessä valmistuneisiin hyödykkeisiin noudatetaan ao. liitoskunnan voimassa ollutta poistosuunnitelmaa. Valtuusto on 17.12.2012 tarkistanut poistosuunnitelman Kilan Kuntajaoston 15.11.2011 antaman suosituksen mukaiseksi ja 16.12.2019 Kilan Kuntajaoston 22.11.2016 antaman suosituksen mukaiseksi. 2012 tarkistettua poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2013 – 30.11.2019 välisenä aikana käyttöön otettuihin hyödykkeisiin ja 16.12.2019 hyväksytyä 1.12.2019 alkaen käyttöön otettuihin hyödykkeisiin. Henkilöstö- ja talousjaosto ja vuodesta 2015 alkaen hallintojohtaja on hyväksynyt hyödykeryhmäkohtaiset poistoajat/-menetelmät sekä osalle hyödykkeistä hyödykekohtaiset poistoajat.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti pysyvien vastaavien poistonalaiset hyödykkeet on poistettu kerralla loppuun jos niiden arvo 31.12.2022 on ollut alle 1.000,00 euroa. Joidenkin hyödykkeiden tasearvoa on aikaisempina tilikausina alennettu tekemällä arvonalennus, jotta hyödykkeen tasearvo vastaa sen todennäköistä luovutushintaa. Vuonna 2022 tehtiin 50.000 euron arvonalennukset Kiinteistö Oy Säästökeskus Oy:n osakkeisiin sekä Kauhavan Liiketalo Oy:n osakkeisiin. Kaupatie 109 -rakennukseen tehtiin 400.000 euron ja Iltakello-rakennukseen 100.000 euron kerta-poisto. Samalla rakennuksen poistosuunnitelma muutettiin vastaamaan rakennusten jäljellä olevaa käyttöaika.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset ja sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon lukuun ottamatta joitakin tytäryhtiöosakkeita, joiden arvoa on alennettu vastaamaan todennäköistä luovutushintaa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Tilinpäätöshetkellä kaupungilla ei ole johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

4.1.2 Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei ilmoitettavaa tietoa.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Vuonna 2021 yhteisöveron kuntien jako-osuus on ollut koronatukitoimenpiteenä 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2022. Näin ollen yhteisöveron kertymätiedot vuosilta 2022 ja 2021 eivät ole vertailukelpoisia.

Kauhavan kaupungin sekä Evijärven ja Lappajärven kuntien maatalous- ja turkistarhauslomituksen järjestäminen ja hallinto ovat siirtyneet 1.1.2022 Kurikan kaupungille. Lomituspalveluihin kohdistui vuonna 2021 noin 3 miljoonan euron toimintatuotot ja toimintakulut. Siirto koski noin 50 työntekijää.

Kaupunki on siirtynyt vuoden 2022 alussa keskitettyyn toimistopalvelujen järjestämiseen. Toimistohenkilöstö on siirretty vuoden 2022 muilta toimialoita kokonaisuudessaan hallintopalvelujen toimialalle, mikä lisäsi hallintopalvelujen vakinaisen henkilöstön määrää 11:llä. Siirto nostaa kaupungin hallituksen ulkoisia toimintamenoja, ja pienentää vastaavasti muiden toimialojen ulkoisia kuluja. Toimistoresurssin käyttö on laskutettu toimialoilta sisäisenä eränä.

Lappajärven kunnan varhaiskasvatuksen järjestäminen siirtyi 1.8.2022 Kauhavan kaupungilta Ala-järven kaupungille. Muutos vaikutti toimintatuottoihin ja -kuluihin noin -300.000 euroa vuoteen 2021 verrattuna.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Aikaisempaan tilikauteen tehdyt oikaisut

Ei ilmoitettavaa tietoa

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty siltä osin kun konserniyhteisöiltä on saatu tiedot em. eristä. Konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon oimituksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa ja osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu mikäli yhteisö on tehnyt suunnitelman mukaiset poistot. Mikäli yhteisö ei ole tehnyt sumu-poistoja, on poistot on oikaistu kaupungin omistusoisuuden mukaisesti suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella tai kaupungin laskemana ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Kaikilta osakkuusyhteisöiltä ei ole saatu vuoden 2022 tilinpäätöstietoa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto			390.401,24	635.905,39
Kehitystoimiala			911.857,44	3.142.671,17
Perusturva			79.055,80	-
Sivistystoimi			3.350.528,49	3.422.181,43
Tekninen			2.736.645,06	2.845.290,53
Kunnan toimintatuotot yhteensä	82.617.856,74	82.889.145,41	7.468.488,03	10.046.048,52
Ulkoisista eristä				

7) Verotulojen erittely		
	2022	2021
Kunnan tulovero	49.831.685,25	47.804.935,94
Osuus yhteisöveron tuotosta	5.327.953,56	4.956.203,79
Kiinteistövero	3.853.002,72	4.069.818,29
Verotulot yhteensä	59.012.641,53	56.830.958,02

8) Valtionosuuksien erittely		
	2022	2021
Peruspalvelujen valtionosuus	46.558.187,00	44.388.639,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)</i>		
<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-743.025,00	-760.648,00
Valtionosuudet yhteensä	56.738.287,00	53.178.359,00

9) Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	69.824.617,09	65.135.388,93
Muiden palvelujen ostot	8.873.577,45	9.393.956,94
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	78.698.194,54	74.529.345,87

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

Ei ilmoitettavaa tietoa.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Hyödykeryhmä	1.1.2009 - 31.12.2012		1.1.2013 - 30.11.2019		1.12.2019 alkaen	
	Poistomenetelmä		Poistomenetelmä		Poistomenetelmä	
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot						
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön tiedonhankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	15 - 20 vuotta
ratahankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 40 vuotta
välähankkeisiin (sovelletaan vastaavanalaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja)	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusrakennusmenot	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat						
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kallioluolat ja -tunnelit, väestönsuojat	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 70 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 25%	Menojäännöspoisto	10 - 25%
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %
Vedenjakeluverkko	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	10 %	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoas, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Puh.verkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	15 - 20 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitteiden laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	15 - 25%
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20%
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Koneet ja kalusto						
Rautaiset alukset	Menojäännös	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 27 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännös	30 %	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet						
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluiksi. Mikäli hankinta jatkuu seuraavan vuoden aikana, on hankintameno kirjattu keskeneräisiin hankintoihin.

Käyttöomaisuuskohteet, joiden menojäännös tilikauden lopussa on alle 1 000 €, on poistettu kertapoistoina.

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu 1.1.	140.920,92	156.565,08	140.920,92	156.565,08
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella	16.086,60	15.644,16	16.086,60	15.644,16
Eläkevastuu 31.12. *	124.834,32	140.920,92	124.834,32	140.920,92
Muut pakolliset varaukset 1.1.	1.008.715,14	1.246.381,51	200.337,19	182.263,30
Lisäykset tilikaudella			-	18.073,89
Vähennykset tilikaudella	165.210,18	237.666,37		-
Muut pakolliset varaukset 31.12.	843.504,96	1.008.715,14	200.337,19	200.337,19

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	44.459,80	294.285,55	44.459,80	294.285,55
Rakennusten myyntivoitot		90.944,93		90.944,93
Muut myyntivoitot	48.387,10		48.387,10	
Myyntivoitot yhteensä	92.846,90	385.230,48	92.846,90	385.230,48
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	19.857,11	9.105,92	19.857,11	9.105,92
Rakennusten myyntitappiot				
Myyntitappiot yhteensä	19.857,11	9.105,92	19.857,11	9.105,92

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Ei ilmoitettavaa tietoa.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2022	2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä	78.054,60	71.709,28
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	59.714,24	59.714,24
yhteensä	137.768,84	131.423,52

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2022	2021
Investointivarauksiin ja ylijäämärahasopurkuun liittyvä poistoeron muutos	161.388,84	42.672,40
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	161.388,84	42.672,40

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

18) Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet					Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. Hankinnat	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkonmaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto				
Poistamaton hanintameno 1.1	124 885,58	1 664 247,92	0,00	1 789 133,50	10 486 033,28	42 910 093,71	14 204 286,45	391 187,96	163 348,57	12 512 537,03	82 456 620,50	
Lisäykset tilikauden aikana	36 667,80	251 406,78	0,00	288 074,58	170 950,72	17 497 157,60	2 133 855,04	247 546,34	0,00	7 870 009,51	12 518 982,54	
Rahoitusosuudet	0,00	3 602,80	0,00	13 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	102 762,52	500 000,00	0,00	0,00	0,00	15 509 113,65	502 765,52	
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79 500,60	79 500,60	
Tilikauden poisto	41 333,96	323 855,99	0,00	365 189,95	0,00	3 531 621,34	1 867 458,78	146 271,00	0,00		5 910 541,07	
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0,00	0,00	0,00	0,00			0,00		0,00	
Poistamaton hank.meno 31.12	120 219,42	1 591 798,71	0,00	1 789 133,50	10 554 221,48	56 375 629,97	14 470 682,71	492 463,30	163 348,57	4 793 932,29	88 562 296,45	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	120 219,42	1 591 798,71	0,00	1 712 018,13	10 554 221,48	56 375 629,97	14 470 682,71	492 463,30	163 348,57	4 793 932,29	88 562 296,45	
Olennaiset lisäpoistot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Erittely olennaisista lisäpoist- toista												

Maa- ja vesialueiden erittely

	Konsemi		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut			403 377,54	403 377,54
Muut maa- ja vesialueet	14 878 413,14	14 336 488,93	10 150 843,94	10 082 655,74
	14 878 413,14	14 336 488,93	10 554 221,48	10 486 033,28

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					JVK-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. Yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	JVK-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	6 755 296,67	256 768,35	11 488 397,81	571 262,48	19 071 725,31	0,00	2 686 341,57	0,00	0,00	2 686 341,57
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	50 000,00	0,00	0,00	65 883,41	115 883,41	0,00	9 376,02	0,00	0,00	9 376,02
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	6 705 296,67	256 768,35	11 488 397,81	505 379,07	18 955 841,90	0,00	2 676 965,55	0,00	0,00	2 676 965,55
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	6 705 296,67	256 768,35	11 488 397,81	505 379,07	18 955 841,90	0,00	2 676 965,55	0,00	0,00	2 676 965,55

Olellaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Kauhavan kaupungin omistusosuus Etelä-Pohjanmaan liitosta oli vuonna 2022 8,10 % ja vuonna 2021 9,60 %.

20-22) Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kaupungin omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Suomen Yrittäjäopisto Oy	0208850-1	75,0 %	75,0 %	5 188	1 837	1 304
Kauhavan Kaukolämpö Oy	0355682-1	100,0 %	100,0 %	5 304	11 554	304
Kauhavan Vesi Oy	1627902-6	100,0 %	100,0 %	7 152	2 898	898
Kauhavan Vuokra-asunnot Oy	0178914-6	100,0 %	100,0 %	2 890	23 253	2
AsOy Jokihovi	1739280-5	0,0 %	56,4 %	1 556	3	4
As Oy Tilhentupa 1	1542025-1	0,0 %	100,0 %	186	42	-
As Oy Tilhentupa 2	1542027-8	0,0 %	100,0 %	202	47	-
As Oy Kvan Jokiniityntie 23	3022291-5	0,0 %	100,0 %	313	0	-
Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy	0305601-8	100,0 %	100,0 %	228	20 315	18
Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy	3088505-7	100,0 %	100,0 %	16	18 959	15
KOY Kauhavan Tietotalo	1512027-5	100,0 %	100,0 %	17	1 185	5
KOY Riihi	1460538-5	100,0 %	100,0 %	-257	614	-44
KOY Kauhavan Säästökeskus	0178923-4	78,4 %	78,4 %	387	6	-
Kauhavan Jäähalli Oy	0908135-3	96,4 %	96,4 %	132	442	-3
Yhteensä				23 314	81 155	2 503
Kuntayhtymät						
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	2071277-7	98,79 %	98,79 %	1 847	10 940	-
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	0243096-0	10,62 %	10,62 %	6 042	28 660	-42
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	0283116-6	7,85 %	7,85 %	468	2 218	-
Etelä-Pohjanmaan liitto	0955281-3	8,1 %	8,1 %	134	58	2
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	1007629-5	5,62 %	5,62 %	3 347	2 102	-83
Järvisseudun koulutuskuntayhtymä	1807931-9	19,13 %	19,13 %	1 689	194	-20
Yhteensä				13 527	44 172	-143
Osakkuusyhteisöt						
Lappavesi Oy	0182606-5	28,0 %	28,0 %	1 071	411	-29
Lappavesi Oy	0182606-5	0,0 %	20,0 %	-	-	-
As Oy Säästömilli	0474679-0	0,0 %	40,9 %	-	-	-
As Oy Markinhovi II	0667378-3	0 %	22,6 %	tiedot	puuttuu	-
As Oy Markinpuisto I	0557861-0	26,5 %	26,5 %	tiedot	puuttuu	-
Härmän Ravikatsomo	0668175-9	25,1 %	25,1 %	tiedot	puuttuu	-
Kauhavan Yhteismetsä	2449281-2			1 071	411	-29
Yhteensä						

23) Saamisten erittely				
	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		167.104,32	-	133.023,25
Lainasaamiset*	2.676.965,55	2.235.000,00	2.686.341,57	3.365.000,00
Muut saamiset				
Yhteensä				3.498.023,25
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Yhteensä				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä	2.676.965,55	2.402.104,32	2.686.341,57	3.498.023,25
*) Sijoitusten taseryhmässä Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä.				

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset*				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot			11.430,43	5.950,97
Kelan korvaus työterveys- huollosta			160.947,52	136.360,93
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät			-	-
Tulojäämät yhteensä				
Yhteensä	3.696.272,56	3.917.674,25	1.483.889,26	1.781.358,92
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			1.656.267,21	1.923.670,82
*) Tietoja ei ole saatu kaikilta konserniyhteisöiltä				

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42
Lisäykset		-	-	-
Vähennykset		-	-	-
Peruspääoma 31.12.	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42	39.575.441,42
Arvonkorotusrahasto 1.1.	299.670,07	299.670,07		
Lisäykset		-		
Vähennykset		-		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	299.670,07	299.670,07		
Muut omat rahastot 1.1.	1.674.361,51	1.662.403,81	221.219,31	354.348,64
Siirrot rahastoon		11.957,70	14.124,84	6.971,75
Siirrot rahastosta	31.092,52		-14.124,84	-139.901,08
Muut omat rahastot 31.12.	1.643.268,99	1.674.361,51	221.219,31	221.219,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21.599.362,33	17.205.394,15	9.484.864,14	6.808.252,51
Lisäykset				
Vähennykset				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	21.599.362,33	17.205.394,15	9.484.864,14	6.808.252,51
Tilikauden yli-/alijäämä	3.997.294,26	6.629.728,11	2.003.989,93	2.676.611,63
Oma pääoma yhteensä	67.115.037,07	65.384.595,26	51.285.514,80	49.281.524,87

Tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	9.484.864,14	6.808.252,51
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2.003.989,93	2.676.611,63
Kertynyt poistoero 31.12.	1.200.057,50	1.361.446,34
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	-	-
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	12.688.911,57	10.846.310,48

26) Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa tietoa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua		
	2022	2021
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	42.385.733,25	41.846.490,49
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	42.385.733,25	41.846.450,49

28) Joukkovelkakirjat

Ei ilmoitettavaa tietoa.

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuuvaraus	124.834,32	140.920,92	124.834,32	140.920,92
Muut pakolliset varaukset				
Käytöstä poistettujen jäteveden- puhdistamojen purkaminen		30.000,00	30.000,00	30.000,00
Opastie		96.272,14	74.065,05	96.272,14
Muut		882.443,00	96.272,14	74.065,05
Muut pakolliset varaukset yhteensä	843.504,96	1.008.715,14	200.337,19	200.337,19

30) Vieras pääoma				
	2022		2021	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		289.269,10		249.547,64
Muut velat				
Siirtovelat				
yhteensä				
Velat kuntayhtymille, jossa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				-
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Velat osakkuus- sekä muille omis- tusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		289.269,10		249.547,64

31) Sekkilimiitti		
	2022	2021
Luotollisen sekkilin limiitti 31.12.	900.000,00	900.000,00
siitä käyttämättä olema määrä	900.000,00	900.000,00

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut	1.342.927,99	1.342.927,99	-	
Muut velat	2.453.080,99	2.083.156,20	516.838,43	585.411,02
Muut velat yhteensä	3.796.008,89	3.426.084,19	516.838,43	585.411,02

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	8.572.399,11	8.076.955,25	2.872.471,94	3.093.379,85
Korkojaksotukset	293.268,86	205.050,31	88.643,91	32.367,70
Muut menojäämät	3.294.623,01	2.464.984,62	1.094.580,02	1.059.044,27
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	12.079.067,72	10.673.341,72	4.055.695,87	4.185.091,82
Siirtovelat yhteensä				

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset	44.704.114,58	16.978.295,08		
Lainat julkisyhteisöiltä Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yht.	44.704.114,58	16.978.295,08	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita Ei ilmoitettavaa tietoa.				

35-37) Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Omasta puolesta annetut vakuudet Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä	59.712.055,70	47.316.000,00		
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Muiden puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Vakuudet yhteensä	59.712.055,70	47.316.000,00	0,00	0,00

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	8.872.463,66	6.227.579,25	2.825.360,04	1.940.415,69
<i>Siitä</i> Seuraavalla tilikaudella makset- tavat PPP-hankkeet Sopimukseen sisältyvät lunastus- velvotteet	4.165.182,26	1.797.113,53	627.734,28	395.472,00
Sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39-40) Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			67.781.310,20	61.670.314,33
Jäljellä oleva pääoma			50.776.577,04	52.393.114,96
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	4.484.089,86	5.414.890,12	4.484.089,86	5.414.980,12
Jäljellä oleva pääoma	1.924.235,11	3.171.316,23	1.924.235,11	3.171.316,23

40) Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	115.921.306,00	109.687.383,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	67.035,00	71.851,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Sitoumukset avustukseen				
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Sopimusvastuut yhteensä		0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu **)	17.305.487,80	16.516.288,58	15.573.597,00	14.614.379,11
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ***)		325.000,00		325.000,00
Johdannaissopimukset	9.514.390,85	7.437.344,17	0,00	0,00
Markkina-arvo	589.883,24	-1.032.687,08		

*) Liitetietositteessä annetaan yksityiskohtainen erittely.

**) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2022–2025.

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
Hallinto-osasto	15	13
Kehitystoimi	22	71
Perusturva	-	-
Sivistystoimi	446	433
Tekninen toimi	107	109
Yhteensä	590	626

43) Henkilöstökulut		
	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	28.593.465,09	29.980.386,22
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	66.223,67	28.440,25
Henkilöstökulut yhteensä	28.659.688,76	30.008.826,47
Muutos		

44) Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2022	2021
Suomen Keskusta	9.269,25	9.081,65
Kansallinen Kokoomus	6.346,50	5.385,21
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	2.477,25	1.918,57
Perussuomalaiset	2.937,00	1.893,50
Kristillisdemokraatit	1.143,70	1.073,00
Vapaudenliitto	120,00	
Yhteensä	22.173,70	19.351,93

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2022	2021
<i>KPMG Julkishallinnon palvelut</i>		
Tilintarkastuspalkkio	10.114,68	14.068,00
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2.616,40	1.612,00
Muut palkkiot, tarkastuslautakunta	1.242,48	
Yhteensä	13.973,56	15.680,00

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kauhavan kaupunki on antanut alla mainituille, omistamilleen yhtiöille pääomalainaa seuraavasti:

- Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy 2.159.000 euroa
- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 110.000 euroa

sekä asuntotuotantoon tarkoitettua ns. tertiäärilainaa seuraavasti:

- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 407.965,85 euroa

Pääoma- ja tertiäärilainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kauhavan kaupungin arvion mukaan em. lainoihin saattaa sisältyä vähäinen taloudellinen riski.

Kauhavan kaupunki on antanut tilikaudella Kauhavan Jäähalli Oy:lle avustusta pääomakuluihin 71.338,19 euroa.

Kauhavan kaupunki on 15.8.2022 maksanut varatuomari Markku Lumiolle 14.12.2020 solmitun johtajasopimuksen mukaisen erokorvauksen eli 6 kuukauden palkan.

Kauhavan kaupungilla on ateriakuljetuksia ja jätekuljetuksia koskevat sopimukset kaupunginhallituksen jäsenen Petri Hietamäen omistaman Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:n kanssa. Kaupunki on vuonna 2022 maksanut em. sopimukseen perustuen Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:lle arvonlisäverollisena 227.667,95 euroa. Sopimukset perustuvat kilpailutukseen.

Kauhavan kaupungilla on vuonna 2022 maksanut Voltin koulun vesivahingosta johtuvista korjauksista ja muista kirvesmiestöistä teknisen lautakunnan varapuheenjohtaja Mika Pirin omistamalle Jomica Oy:lle yhteensä 545.500,33 euroa. Summasta osa on arvonlisäverollista ja osa kuuluu rakennuspalveluiden käännetyn arvonlisäveron piiriin. Hankinnat perustuvat kilpailutuksiin.

Kauhavan kaupunki on hankkinut vuonna 2022 lämmitysöljyä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Välikankaan omistamalta Härmän Lämpö Ky:ltä arvonlisäverollisena 93.928,13 eurolla. Hankinta perustuu kilpailutukseen.

5 Muut eriytetyt laskelmat

Myytävät taloushallintopalvelut

Tuloslaskelma	2022	2021
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	104 148,00	104 148,00
TOIMINTATUOTOT	104 148,00	104 148,00
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-49 274,06	-46 009,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 652,29	-6 926,25
Muut henkilösivukulut	-1 926,80	-1 840,44
Henkilösivukulut	-11 579,09	-8 766,69
Henkilöstökulut	-60 853,15	-54 776,42
Palvelujen ostot		
Muiden palvelujen ostot	-38 467,19	-40 726,73
Palvelujen ostot	-38 467,19	-40 726,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tililauden aikana	-636,70	-367,78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-636,70	-367,78
Muut toimintakulut		
Vuokrat	-2 600,00	-3 150,00
Muut toimintakulut	-150,00	0,00
Muut toimintakulut	-2 750,00	-3 150,00
TOIMITAKULUT	-102 707,04	-99 020,93
TOIMINTAKATE	1 440,96	5 127,07
Laskennalliset erät	-827,55	-1 327,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	613,41	3 800,07

Kauhavan kaupunki myy taloushallintopalveluja yhdeksälle tytäryhteisölleen. Hinnoittelu perustuu aiheuttamisperiaatteeseen.

Myytävien taloushallintopalvelujen kirjanpito on toteutettu kaupungin kirjanpidossa omalle kustannuspaikalleen, johon on kohdistettu kaikki toiminnasta aiheutuneet tuotot ja kulut. Kustannuspaikalle on kirjattu suoraan osuus yhden kirjanpitäjän ja taloussihteerin myytäviin taloushallintopalveluihin kohdistuvasta palkkakustannuksesta ja muut toimintaan kohdistuvat ulkoiset menot. Kustannuspaikalle on kohdistettu osuus tietoverkkokustannuksista, toimitilan sisäinen vuokra sekä siihen kohdistuvat kustannuslaskennalliset erät. Lisäksi kustannuspaikalle on sisäisenä henkilöstöpalvelun myyntinä kohdistettu ostoreskontran, myyntireskontran, perinnän ja palkanlaskennan kulut aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Työaikaan perustuvassa sisäisessä laskutuksessa on tuntihintana käytetty toimistohenkilöstön osalta 25,00 euroa. Tuntihinnat sisältävät myös välilliset kustannukset. Palkkalaskeman hintana on käytetty 20,00 euroa.

---

6 Allekirjoitukset ja merkinnät

6.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

KAUHAVAN KAUPUNKI

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1. – 31.12.2022

Kauhavalla 30. päivänä maaliskuuta 2023

KAUHAVAN KAUPUNGINHALLITUS

Teemu Hakala

Petri Hietamäki

Aapo Kamppinen

Emma Kivikangas

Risto Mattila

Tuula Mäki-Fränti

Harri Ojanperä

Tiina Roumio

Susanna Saarimaa

Mika Kankaansyrjä

Hanna-Liisa Malmi

Minna Mäntylä

Liisa Salo

Tilinpäätös on hyväksytty allekirjoitettavaksi kaupunginhallituksen kokouksessa 30.3.2023, minkä jälkeen se on allekirjoitettu sähköisesti.

6.2 Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

29.5.2023

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Helena Järvenpää
JHT-, HT-tilintarkastaja

---

7 Luettelot ja selvitykset

7.1 Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista

Kirjanpito kirjoja

Pääkirja

Päiväkirja

Tasekirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tositteiden lajit

001 Muistiot
002 Avaavan taseen kirjaukset
010 Tiliotekirjaukset
020 Myyntireskontra suoritukset
021 Myyntireskontra viitesuoritukset
022 Intrum viitesuoritukset
065 Populus matkalasku
098 Sumupoistot
099 Muut käyttöominaisuusviennit
301 Palkat
400 Ostolaskujen maksut
401 Ostolaskut
430 Sähköiset ostolaskut
601 Toimitilojen vuokrat
602 Sekalaiset laskut
603 Asuntojen vuokrat
604 Maanvuokrat
605 Sekalaiset vuokralaskut
647 Sivistystoimen laskut
648 Musiikkiopiston laskut
650 Aamu- ja iltapäivätoiminta
654 Päivähoitolaskutus Kauhava
655 Päivähoitolaskutus Evijärvi
656 Päivähoitolaskutus Lappajärvi
690 Lomitus
800 Ympäristötoimen laskut
850 Kaavoitus
860 Ruokapalvelu
870 Teknisen toimen laskut

7.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät:

Tasekirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

Toimintakertomus

Tililuettelo

10 vuotta säilytettävät:

Pääkirja

Tase-erittelyt

Päiväkirjat

Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien kohteiden tositteet 12 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.